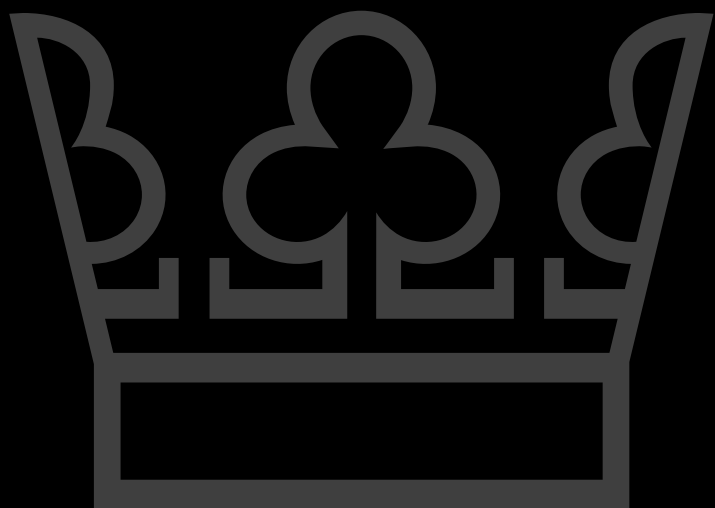

Årsredovisning

Tillika underlag för utvärdering av statsskuldsförvaltningen

2008

Innehåll

- 1 Vi är statens finansförvaltning
- 3 Ett omvälvande år
- 5 Resultat och måluppfyllelse
- 7 Finansiell stabilitet
- 10 Statsskuldsförvaltning
- 24 Statens internbank
- 29 Garantier och krediter
- 32 Insättningsgaranti och investerarskydd
- 35 Hantering av risker
- 39 Personal och kompetens
- 41 Internationella kontakter
- 42 Kostnader och anslag
- 45 Finansiell redovisning
- 66 Intern styrning och kontroll
- 67 Organisation
- 68 Ordlista

Vi är statens finansförvaltning

Riksgälden är statens finansförvaltning. Vi spelar en viktig roll i samhällsekonomin och på den svenska finansmarknaden.

I vårt uppdrag från regeringen ingår att vara statens internbank, förvalta och finansiera statsskulden och ge statliga garantier och lån. Den 1 januari 2008 tog vi över ansvaret för insättningsgarantin och investerarskyddet. Vi är också stödmyndighet enligt lagen om statligt stöd till kreditinstitut sedan den 1 november 2008.

Verksamhetsgrenarna hänger naturligt ihop. Statens internbank har system för och samlar information om

statens in- och utbetalningar. Nettot styr hur mycket vi behöver låna, både dagligen inom likviditetshanteringen och samlat över tiden i form av statsskulden. Garantier och statligt stöd är latent skuld. Om staten måste infria en garanti eller ge finansiellt stöd betalar vi ut pengar och skulden ökar.

Genom att samla dessa verksamheter i en myndighet får staten en effektiv finansförvaltning.

Mål och vision

Riksgäldens övergripande mål är att minimera kostnaderna för statens finansförvaltning utan att risken blir för hög. En väl fungerande finansförvaltning bidrar till att medborgarnas skattepengar används så effektivt som möjligt.

Vår vision är att vara världens bästa statliga finansförvaltning.

Riksdagen antog den 29 oktober en ny lag som gör det möjligt för Riksgälden att med kort varsel lämna stöd till kreditinstitut för att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet.

Riksgäldsdirektören har ordet:

Ett omvälvande år

År 2008 innebar för Riksgälden nya uppgifter och stora utmaningar. Den 1 januari tog vi över ansvaret för insättningsgarantin och investerarskyddet från den tidigare Insättningsgarantinämnden. Uppdraget passar väl in i vår garantiverksamhet och innebär mindre sårbarhet vid eventuella garantifall.

Det gångna året präglades både när det gäller insättningsgarantin och den övriga verksamheten av den globala krisen på de finansiella marknaderna. Den kraftiga efterfrågan på Riksgäldens marknadsvårdande repor till följd av oron hösten 2007 dämpades under våren och en viss återhämtning på finansmarknaden kunde skönjas.

Denna utveckling vände efter sommaren och accelererade efter Lehman-kollapsen i mitten av september 2008. Marknaden för statsskuldväxlar slutade fungera. Vi upphörde den 18 september med våra marknadsvårdande repor eftersom efterfrågan skulle kunna bli extremt stor. Efter samråd med Riksbanken beslutade vi att emittera statsskuldväxlar utöver lånebehovet upp till maximalt 150 miljarder kronor. Upplåningen från växelemissionerna placerades huvudsakligen i omvända repor i säkerställda bostadsobligationer. Dessa åtgärder gav stöd till marknaden och ett litet överskott som reducerade kostnaden för statsskulden.

Finanskrisen har lett till en kraftig nedgång i den reala ekonomin. Visserligen var statens budgetöverskott 2008 rekordstort, 135 miljarder kronor, men de närmaste åren kommer överskotten att bli till underskott. Sverige har emellertid jämfört med flertalet andra länder ett mycket starkt utgångsläge eftersom statsskulden är så liten i jämförelse med ekonomin (omkring 35 procent av BNP). Denna situation har också bidragit till låga upplåningskostnader.

Beslutet att låta Lehman ställa in betalningarna förvärrade den globala finanskrisen dramatiskt. Det kraftigt minskade förtroendet försvårade och ökade kostnaderna för bankernas finansiering globalt. I Sverige lade regeringen efter diskussioner inom EU fram förslag om ett omfattande stödpaket, som beslutades av riksdagen den 29 oktober.

Riksgälden blev ansvarig stödmyndighet. Vi fick i uppgift att hantera ett garantiprogram för bankernas upplåning och ansvara för övrigt offentligt stöd till de svenska kreditinstitut som kunde komma att behöva det. Redan före riksdagsbeslutet hade vår verksamhet påverkats kraftigt. Efter Lehman ökade frågorna från allmänheten om reglerna för insättningsgarantin dramatiskt. Hushållens och mindre företags insättningar i Riksgäldsspar, som är ett led i finansieringen av statsskulden, mångdubblades.

I oktober fick Carnegie Investment Bank likviditetsstöd av Riksbanken med utgångspunkt i dess uppgift som långivare till solventa banker med likviditetsproblem. Carnegie var dessutom föremål för en utredning av Finansinspektionen som skulle kunna resultera i återkallade tillstånd. Eftersom berörda myndigheter var eniga om att Carnegie i den turbulenta miljön var ett systemviktigt institut, förberedde vi som stödmyndighet åtgärder för det fall tillstånden skulle dras in eller de ekonomiska förutsättningarna skulle förändras.

Den 10 november beslutade Finansinspektionen att återkalla tillstånden. Vår uppgift var att bidra till att bevara stabiliteten i det finansiella systemet genom att skydda fordringsägarna till minsta möjliga kostnad för skattebetalarna. Vi valde att med stöd av låne- och pantavtal överta ägandet i syfte att undvika likvidation och återfå tillstånden. De gamla styrelserna i Carnegie Investment Bank och försäkringsmäklarföretaget Max Matthiessen, som också var pant för statens lån, byttes ut. De nya styrelsernas uppgift var att så långt möjligt åtgärda uppkomna problem i banken och förbereda för en försäljning av bägge bolagen för att återvinna statens fordran. Denna process pågick vid årsskiftet.

Samtidigt som de nya uppdragen fullföljts, huvudsakligen inom ramen för den ordinarie organisationen, utfördes de traditionella uppgifterna väl. Arbetsbelastningen för samtliga avdelningar var under året mycket stor.

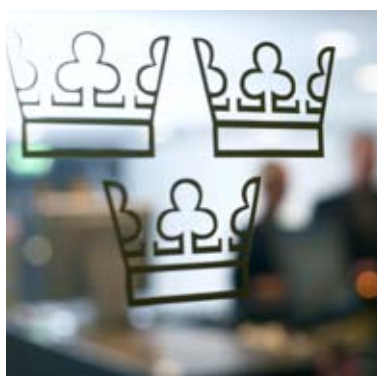
Jag är stolt över Riksgäldens personal som trots tung arbetsbörda presterade mycket goda resultat när det gäller både gamla och nya uppgifter.

Stockholm i februari 2009

Bo Lundgren
Riksgäldsdirektör

Riksgäldens ekonomienhet håller ordning på alla miljarder kronor som statens finansförvaltning hanterar, förutom den egna organisationens anslag och kostnader.

Resultat och måluppfyllelse

Regleringsbrevets mål i sammandrag	Resultatbedömning
Statens finansförvaltning Det övergripande målet för Riksgälden är att statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt och att kostnaderna för statsskulden ska vara så låga som möjligt på lång sikt utan att vi tar för stora risker.	• Det övergripande målet är uppfyllt. De olika delmålen redovisas nedan.
Statsskuldsvårdning De långsiktiga kostnaderna för statsskulden ska vara så låga som möjligt utan att vi tar för stora risker.	• Målet uppfyllt genom strategiska beslut inom ramen för regeringens riktlinjer och förändring av skuldens sammansättning.
Statens internbank • Sätta marknadsmässiga villkor på lån och placeringar samt erbjuda myndigheterna god service. • Tillgodose kravet att tillhandahålla myndigheterna ett effektivt och konkurrensneutralt betalningssystem. • Utforma likviditetsstyrningen så att räntekostnaderna minskar.	• Målet uppfyllt genom fortsatt god service till våra kunder, 85 av 100 i nöjdkundindex, samt nya funktioner i vårt affärssystem. • Målet uppfyllt genom att kostnaderna för statens betalningar minskade med 8,5 miljoner kronor, eller 7 procent, jämfört med 2007. Den genomsnittliga kostnaden för en betalning var 0,86 kronor. • Målet uppfyllt genom att vi fortlöpande förenklar system och stöd för myndigheterna.
Garantier och krediter • Bidra till att statens risk begränsas och att statens rätt tryggas genom att värdera ekonomiska risker, sätta avgifter, bestämma villkor och driva in fordringar. • Se till att kostnaderna för verksamheten över en längre tidsperiod motsvaras av dess intäkter genom avgifter enligt försäkringsmässiga principer. • Arbeta aktivt för att garanti- och kreditverksamheten i andra myndigheter är effektiv.	• Målet uppfyllt genom riskavspeglade avgifter, riskbegränsande villkor samt en aktiv fordringsindrivning, men det saknas ett regelverk för statens externa kreditgivning. • Målet uppfyllt, se ovan. • Målet uppfyllt genom råd och stöd till andra myndigheter samt förslag till effektiviseringar.
Insättningsgaranti och investerarskydd • Beräkna och debitera avgifter korrekt och kostnads-effektivt. • Förvalta avgiftsmedlen för insättningsgarantin med en långsiktigt god avkastning samtidigt som god betalningsberedskap och riskspridning upprätthålls. • Säkerställa en korrekt och effektiv hantering av ersättningsfall. • Samarbeta med företrädare för utländska ersättningssystem. Hålla beredskap för att hantera ersättningsfall som är gemensamma för svenska och utländska ersättningssystem.	• Målet uppfyllt genom korrekt debitering av de årliga avgifterna. • Målet uppfyllt genom att de årliga avgifterna placerats i utestående statsobligationer med en jämn fördelning av löptider upp till tio år. • Målet uppfyllt genom att vi avdelade personal från olika avdelningar till en beredskapsstyrka samt uppdaterade och utvecklade systemstöd. • Målet uppfyllt genom att vi deltog i flera internationella möten och arbetsgrupper.
Risker • Sträva efter bästa marknadspraxis i riskhanteringen och se till att hanteringen av finansiella och operativa risker uppfyller relevanta krav i lagstiftning och föreskrifter för finansiella företag. • Samhällets grundläggande behov ska kunna upprätthållas även vid svåra påfrestningar på samhället i fredstid.	• Målet uppfyllt genom att vi använder metoder, modeller och processer för riskhantering som följer marknadspraxis. • Målet uppfyllt genom planering och övningar som byggt upp en förmåga att motstå allvarliga störningar.

Den nya rollen att stärka den finansiella stabiliteten i Sverige krävde extremt mycket arbete under hösten.

Finansiell stabilitet

Riksgälden fick under 2008 en ny och central roll i statens arbete för att stärka stabiliteten i det svenska finansiella systemet. I de nya uppdragen ingår att ansvara för det statliga garanti-programmet för banker och bostadsinstitut och besluta om stödåtgärder till banker och andra kreditinstitut. Vi ska också administrera den stabilitetsfond som byggs upp för att finansiera framtida åtgärder för att trygga det finansiella systemet. Sedan den 1 januari 2008 ansvarar vi även för insättningsgarantin och investerarskyddet.

I kölvattnet av konkursen i den amerikanska invest- mentbanken Lehman Brothers vidtog EU-länderna under hösten en rad åtgärder för att stabilisera finans- marknaderna. Bland åtgärderna fanns, förutom det kortsiktiga likviditetsstöd som normalt ges av central- banker, utfärdande av statliga lånegarantier och kapi- taltillskott till banker.

I Sverige gav regeringen oss i uppgift att han- tera stödåtgärderna. Syftet med dem är att värna finansmarknadernas och betalningssystemets funktionssätt, vilket i slutändan ska komma företag och hushåll till del.

Garanti-program för att underlätta bankernas upplåning

Garanti-programmet ger banker, bostadsinstitut och vissa kreditmarknadsbolag möjlighet att avtala med staten om garantier för en del av sin upplåning. Det betyder att staten mot en avgift lovar att träda in om institutet inte kan betala sina långgivare.

Programmet är avsett att underlätta bankernas och bostadsinstitutens upplåning under den globala finans- krisen. Detta kan i sin tur ge bättre förutsättningar för företag och hushåll att låna.

Garanti-programmet är tids- och beloppsbegränsat

Den totala beloppsgränsen för garanti-programmet är inledningsvis 1 500 miljarder kronor, varav högst 500 miljarder kronor får avse så kallade säkerställda obligationer. Vid årsskiftet hade vi utfärdat garantier för totalt 148 miljarder kronor till Swedbank AB, Swedbank Hypotek AB och Volvofinans Bank AB.

Garanti-programmet är en kortsiktig åtgärd och gäller fram till den 30 april 2009. EU:s statsstödsregler ger regeringen möjlighet att förlänga programmet som längst till den 31 december 2009.

Avtal och villkor

För att delta i garanti-programmet måste institutet först teckna ett garantiavtal med Riksgälden med vissa

villkor rörande bland annat löner och andra ersättningar till ledande befattningshavare och styrelse. När avtal tecknats kan institutet välja att ansöka om garanti för ett eller flera lån.

Avgifter

För varje utfärdad garanti betalar institutet en avgift till staten. Storleken på avgifterna regleras till stor del av gemensamma bestämmelser på EU-nivå.

Avgifterna för bankgarantierna förs till den nyinrättade stabilitetsfonden, som kommer att belastas av eventuella infrianden av garantierna.

Bankstöd

Riksgälden kan för statens räkning ingripa om ett finansiellt institut skulle få så stora ekonomiska problem att det finns risk för en allvarlig störning i det finansiella systemet i landet. Denna roll motsvarar den som Bankstödsnämnden hade under bankkrisen första halvan av 1990-talet.

Vi har ett brett mandat att vidta de stödåtgärder som situationen kräver. Vår uppgift är att ge stöd i den form som är mest lämplig, till exempel kapitaltillskott riktade till enskilda institut. Vi har också under vissa förutsättningar rätt att lösa in aktierna i ett kreditinstitut. I dessa fall måste regeringen ge sitt godkännande. Efter beslut av regeringen kan vi även ge lån eller garantier till kreditinstitut utanför det generella garanti-programmet. Åtgärderna ska utformas så att kostnaden för skattebetalarna blir så låg som möjligt.

Carnegie Investment Bank

Riksgälden gav under 2008 stöd till en bank, Carnegie Investment Bank, CIB. Bakgrunden var att CIB under oktober fick likviditetssvårigheter. Banken vände sig till Riksbanken som gav likviditetsstöd. Som pant ställde CIB:s börsnoterade moderbolag samtliga aktier i dotterbolagen CIB och försäkringsmäkleri Max Matthiessen Holding AB. Vid denna tidpunkt hade vi ännu inte fått vår nya roll som stödmyndighet.

Samtidigt pågick en granskning av CIB:s verksamhet från Finansinspektionens sida. Det fanns en stor risk att inspektionen skulle återkalla banktillståndet. Det skulle innebära att rörelsen skulle behöva likvideras. Det framgick även av kontakter med Riksbanken att likviditetsstödet skulle kunna komma att återkallas om tillståndet drogs in. En sådan utveckling skulle sannolikt innebära att banken sattes i konkurs, med risk för en allvarlig störning i det finansiella systemet som följd.

Riksgälden övervägde som stödmyndighet olika lösningar. En möjlighet var att låta processen mot likvidation ha sin gång och att staten skulle garantera fordringsägare mot förluster i samband med likvidationen. En likvidation bedömdes emellertid leda till att värdena snabbt skulle falla. Staten skulle i så fall få betydande kostnader för ställda garantier.

I stället för likvidation bedömde vi att det mest kostnadseffektiva sättet att undvika en finansiell störning var att ta över Riksbankens lån till banken, inklusive panterna, för att därigenom ha möjlighet att ta över ägandet i bolagen genom att realisera panterna. Vi fick regeringens bemyndigande att ge lånet och att avveckla de aktier vi skulle kunna bli ägare till.

När Finansinspektionen beslutade att återkalla CIB:s tillstånd övertog vi ägandet i CIB och Max Matthiessen. Inspektionen beslutade strax därefter att ge tillbaka tillståndet.

Några dagar senare beslutade vi att påbörja försäljningen av statens aktier i CIB och Max Matthiessen. Försäljningen strukturerades som två separata processer. Avtal om försäljning av båda bolagen tecknades 11 februari 2009 med Altor Fund III och Bure Equity AB. Det sammanlagda värdet av försäljningen var 2 275 miljoner kronor inklusive en mindre amortering av Riksgäldens lån. Därtill finns möjlighet till framtida vinstutdelning, vilket gör att skattebetalarna sannolikt kommer att gå skadeslösa ur affären.

Pantsättningsavtalet

I enlighet med pantsättningsavtalet har en värdering av panterna, aktierna, gjorts av oberoende värderingsinstitut. Denna värdering kan pantsättaren, moderbolaget D. Carnegie & Co AB, hänskjuta till prövning hos den av riksdagen inrättade prövningsnämnden. Någon sådan prövning har inte begärts.

D. Carnegie har däremot ifrågasatt Riksgäldens rätt till att överta ägandet i bolagen och hävdar att realisationen av panterna skett i samband med försäljningen och att det därför är priset vid försäljningen som ska vara avgörande för värdet på panterna. Riksgäldens uppfattning är att pantrealisationen gjordes den 10 november 2008 och att det är vid denna tidpunkt värdet av panterna ska beräknas.

Den centrala frågan är om värderingen vid övertagandet den 10 november eller det slutliga försäljningsvärdet ska vara avgörande för om D. Carnegie ska få några pengar. Eftersom både värderingen och köpeskillingen underskrider värdet på Riksgäldens lån, har dock frågan om pantrealisationens inträde marginell ekonomisk betydelse.

Stabilitetsfonden

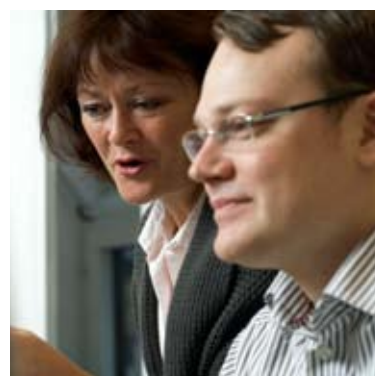
Riksdagen har beslutat att bygga upp en stabilitetsfond som ska finansiera statens framtida stödåtgärder. Målet är att fonden inom 15 år ska uppgå till motsvarande 2,5 procent av BNP. Inledningsvis tillförde staten 15 miljarder kronor till fonden genom ett särskilt anslag.

Regeringen har sagt att insättningsgarantifonden därutöver ska ingå och för att uppnå den målsatta nivån ska instituten framöver betala en årlig stabilitetsavgift till fonden. Utformningen har ännu inte beslutats.

Förutom stabilitetsavgifter kommer avgifter för utfärdade garantier samt återvinningar för genomförda stödåtgärder att tillföras fonden. Fondens ska bära samtliga kostnader för eventuella stödåtgärder. Fondens användes för att täcka det lån som gavs till CIB. Pengarna från försäljningen av CIB och Max Matthiessen kommer att tillföras fonden.

Vid handlarbordet på Riksgälden görs miljardaffärer varje dag, både i svenska kronor och utländska valutor. Det handlar om att fatta snabba beslut som kan få stora ekonomiska följder.

Statsskultsförvaltning

Det stora överskottet i statens budget, och förväntningarna om att skulden skulle fortsätta att minska de kommande åren, satte sin prägel på upplåningen under den första hälften av 2008. Den senare delen av året präglades av den finansiella krisen och de drastiskt ändrade utsikterna för statsfinanserna. Även privatmarknadsupplåningen påverkades av finanskrisen när oro för bankernas kreditvärdighet under en period ledde till stora insättningar på Riksgäldsspar.

Viktiga händelser 2008

- Statsskulden minskade med 49 miljarder kronor till 1 119 miljarder kronor.
- Statens budget gav ett överskott på 135 miljarder kronor, det största någonsin. De ordinarie emissionerna av statspapper minskade till följd av det stora budgetöverskottet.
- Det stora överskottet gjorde att vi i stort sett bara lånade i nominella kronobligationer. Nominella obligationer är viktigast, eftersom det är det enda instrumentet med tillräckligt bred internationell investerbarhet och med tillräckligt djup för att långsiktigt säkra finansieringen av statsskulden.
- Oron på finansmarknaderna och risk för att handeln i statsskuldväxlar skulle kollapsa gjorde att vi i september beslutade att göra extra emissioner av statsskuldväxlar. Stocken fick som mest öka med 150 miljarder kronor. Vid årsskiftet var 52 miljarder kronor extra växlar utestående, vilket ökade statsskulden med samma belopp.
- Vi fick in motsvarande cirka 50 miljarder kronor i utländsk valuta i samband med försäljningen av Vin & Sprit. I samråd med regeringen valde vi att inte växla till kronor utan behöll dem som tillgångar i utländsk valuta. Vid årsskiftet hade vi fortfarande kvar 18 miljarder kronor, som annars skulle ha använts till att minska statsskulden.
- Inkomsterna från Vin & Sprit gjorde att statens valutaskuld minskade och kom i nivå med riktvärdet för valutaandelen, 15 procent. Vi övergick därmed till andelsstyrning för valutaskulden och den tidigare styrningen via amorteringstakten avskaffades.
- Insättningarna på Riksgäldsspar blev rekordstora till följd av höstens finansoro.
- Riksgälden beslutade i december att ta en strategisk position för en starkare krona genom att köpa kronor och sälja euro. Positionen ska byggas upp gradvis till ett värde på maximalt 15 miljarder kronor. Under december köpte vi kronor för cirka 2,5 miljarder kronor på termin.

Mål och riktlinjer

Det övergripande målet för statsskultsförvaltningen är att minimera de långsiktiga kostnaderna för statens skuld utan att ta för stora risker. Målet har riksdagen slagit fast i lag. Statsskulden förvaltas enligt riktlinjer som regeringen lägger fast årligen, efter förslag från oss. Riktlinjerna fastställer hur statsskulden ska fördelas mellan olika skuldslag och hur lång löptid den i genomsnitt ska ha. Inför 2008 beslutade regeringen följande:

- Riktvärdena för skuldandelarna ska vara 60 procent för den nominella kronskulden, 25 procent för realskulden och 15 procent för valutaskulden, samma sammansättning som föregående år.¹
- Riktvärdet för amorteringen på valutaskulden ska vara 40 miljarder kronor. Vi fick rätt att avvika från amorteringsriktvärdet med 15 miljarder kronor.
- Riktvärdet för löptiden ska vara 4,8 år. Löptiden mäts i termer av genomsnittlig räntebindningstid.

Riksgälden har dessutom i uppdrag att låna direkt från privatpersoner och andra mindre placerare, till exempel genom premieobligationer. Målet är att nå största möjliga besparing jämfört med lån via vanliga statspapper för att ytterligare sänka kostnaden för statsskulden.

Vi bedriver även aktiv förvaltning i utländsk valuta. Det betyder att vi försöker förutse den framtida utvecklingen av räntor och växelkurser och skapar positioner som ger vinst om vår bedömning visar sig riktig. Målet är att sänka statens kostnader utan att ta för stora risker. Den aktiva förvaltningen styrs genom att regeringen ger oss ett riskmandat mätt i termer av daglig Value-at-Risk. Den maximala risknivån är 600 miljoner kronor.

¹ Riktlinjerna för statsskuldens sammansättning bygger på måttet statsskuldens summerade kassaflöden. För att redovisa skuldens storlek använder vi, i årsredovisningen och i andra sammanhang, det traditionella skuldmåttet, kallat okonsoliderad bruttoskuld. Även siffror avseende upplåningen i olika skuldslag bygger på det traditionella måttet.

Åtterrapporeringskrav

En samlad bedömning av hur Riksgälden bidragit till att uppnå målet för statsskuldsförvaltningen ska lämnas här i årsredovisningen. Vi ska också redovisa hur stor besparing som vi nått genom att låna på privatmarknaden under 2008 och perioden 2004–2008, såväl för enskilda upplåningsformer som för upplåningen totalt. Vår ställning på sparandemarknaden ska belysas.

Tidigare år har vi även lämnat en utförligare rapport om statsskuldsförvaltningen till regeringen som underlag för regeringens rapportering till riksdagen. Riksdagen kommer framöver att utvärdera statsskuld-förvaltningen vartannat år. Därför lämnar vi ingen särskild rapport denna gång utan underlaget ingår i årsredovisningen.

Ett ovanligt år

Riksgäldens upplåning styrs normalt av två faktorer. Den första och självklara är att de lån vi ger ut ska täcka nettolånebehovet och förfallande lån. Den andra faktorn är att statsskuldens sammansättning och löptid ska överensstämma med regeringens riktlinjer, justerat för eventuella avvikelser som vi beslutat inom de ramar som regeringen sätter.

Men 2008 var inget normalt år. Som en följd av den internationella finanskrisen ökade efterfrågan på statspapper drastiskt. Aktörernas osäkerhet om sina egna likviditetsbehov och motparternas kreditvärdighet gjorde att de ville ha värdepapper med högsta möjliga kreditvärdighet som snabbt kunde säljas eller belånas. Detta gynnade den svenska staten som den mest kreditvärdiga låntagaren i kronor och räntorna på nominella statspapper i kronor föll markant jämfört med till exempel bostadsobligationer. Samtidigt försämrades våra lånevillkor i utländsk valuta, eftersom den svenska statens värdepapper på de internationella marknaderna inte ger placerarna högsta möjliga likviditet.

Omsvängningen i marknadsförutsättningarna kom till tydligast uttryck i september, när vi av omsorg om de finansiella marknaderna valde att ge ut mer statsskuld-

växlar än vad som motsvarade det vanliga lånebehovet. De extra medel vi fick in placerades i första hand i omvända repor i bostadsobligationer, vilket gav ytterligare stöd till de instabila finansmarknaderna.

Statsskulden minskade

Statsskulden var 1 119 miljarder kronor i slutet av 2008. Mätt som andel av BNP var statsskulden uppskattningsvis 35 procent.² Det är omkring 3 procentenheter mindre än föregående år. Se diagram 1 och 2.

Totalt sett minskade statsskulden med 49 miljarder kronor. Budgetöverskottet krympte statsskulden med 135 miljarder kronor, men skulden påverkas även av andra faktorer. Till dessa hör omvärdering av valutaskulden till aktuella valutakurser och förändringar i Riksgäldens kassa. Båda dessa ökade skulden under 2008. Försvagningen av den svenska kronan ökade statsskulden med 36 miljarder kronor. Riksgäldens kassa blev 55 miljarder kronor större till följd av extra emissioner av statsskuld-växlar och intäkterna från Vin & Sprit.

Ökad realandel och minskad valutaandel

Vid årsskiftet var andelen realskuld 28,2 procent, vilket är över det riktvärde på 25 procent som regeringen fastställt. Valutaskulden svarade för 16,6 procent av statsskulden. Valutaandelen är således inom det intervall på 15±2 procent som regeringen fastställt. Resten, motsvarande 55,2 procent, bestod av nominell kronskuld.

Huvuddelen av statsskulden består således av nominell kronskuld. Genom att komplettera med real- och valutaskuld kan staten sprida sina risker. Räntekostnaderna påverkas på så sätt av flera faktorer. Reala räntor rör sig inte på samma sätt som nominella och kostnaderna för reala lån påverkas även av hur inflationen utvecklas. Räntorna i andra valutor följer inte heller samma mönster som räntorna i kronor.

² Beräkningen är baserad på Konjunkturinstitutets senaste prognos för nominell BNP under 2008.

Diagram 1 Statsskulden som andel av BNP

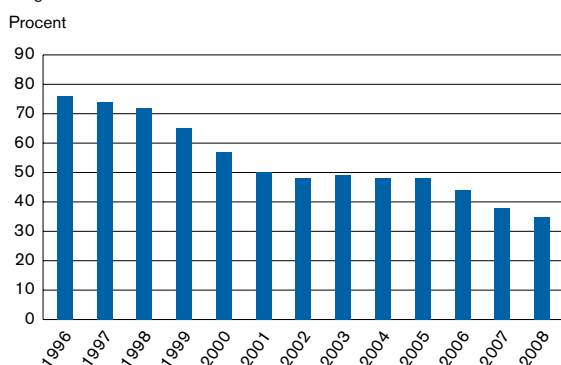

Diagram 2 Statsskuldens utveckling

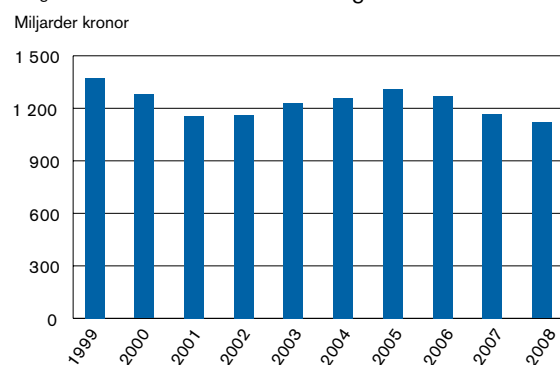
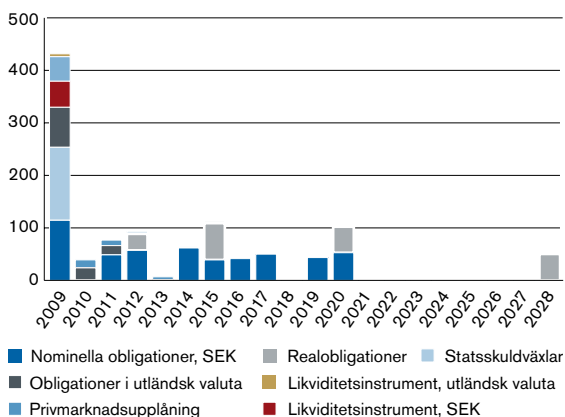

Diagram 3 Statsskuldens förfalloprofil

Miljarder kronor

Löptiden i linje med målet

Den genomsnittliga löptiden i statsskuden var 4,7 år i slutet av 2008. Det innebär att löptiden var 0,1 år kortare än riktvärdet i riktlinjerna. Avvikelser från riktvärdet beror bland annat på hur det kortfristiga upplåningsbehovet utvecklas. Räntebindningstiden låg väl i linje med riktvärdet med hänsyn till att vissa avvikelser är tillåtna.

Löptiden i de tre skudslagen skiljer sig åt. Riktvärdet för den nominella kronskuden är 3,5 år, för valutaskuden 0,125 år och för realskuden 10,6 år. Denna fördelning har hittills styrts av Riksgälden, men i riktlinjerna för 2009 har regeringen beslutat om löptiderna i de tre skudslagen.

Valet av löptid är en avvägning mellan förväntad kostnad och risk. Kort löptid ger lägre förväntad kostnad, eftersom korta räntor i allmänhet är lägre än långa. Men samtidigt är risken högre. Det beror dels på att korta räntor varierar mer, dels på att räntan på en större del av skuden ändras varje år och den nya räntan är osäker. Regeringens beslut om riktvärde för löptiden grundar sig därför på en bedömning av hur stor risk staten bör ta.

En viss genomsnittlig löptid kan uppnås på många sätt, men genom att ge ut lån som förfaller till betalning vid olika tidpunkter kan vi minska risken att staten ska behöva låna stora belopp på kort tid och då kanske till extra oförmånliga villkor. Som framgår av statsskuldens förfalloprofil i diagram 3 har staten vissa lån som förfaller först om 20 år.

Marknads- och skuldvard

Ju bättre den svenska statspappersmarknaden fungerar, desto mer är investerarna beredda att betala för de värdepapper vi säljer och desto lägre blir statens lånekostnader. Marknads- och skuldvard är därför en central del av vår strävan att sänka kostnaderna för statsskuden.

Ett viktigt inslag är att upplåningen i kronor koncentreras till ett litet antal lån. Till exempel finns det som mest ett nominellt obligationslån som löper ut varje år. Varje lån blir därmed större. Det gör det lättare för

investerarna att köpa och sälja statspapper, vilket minskar deras risker och gör dem beredda att betala mer.

Vi har också en transparent och förutsägbar upplåningspolicy. Det betyder exempelvis att vi undviker att variera hur mycket av nominella obligationer och realobligationer vi erbjuder i varje auktion. Vi informerar tydligt om hur mycket vi räknar med att behöva låna och på vilket sätt lånebehovet kommer att täckas.

Det är också viktigt att vi har effektiva försäljningskanaler. Vi anlitar därför ett antal banker som återförsäljare. De har bland annat som uppgift att förmedla bud från investerare i våra auktioner. Återförsäljarna har även en viktig roll i handeln med utgivna statspapper genom att de åtar sig att köpa och sälja statspapper på andrahandsmarknaden.

I gengäld får återförsäljarna tillgång till ett antal marknadsvärdande tjänster, till exempel kan de låna statspapper via så kallade repor. Sådana repor minskar risken för återförsäljarna att köpa och sälja stora belopp av svenska statspapper, vilket underlättar handeln och kommer staten till del via lägre lånekostnader. Under hösten 2007, då finansorn började, repade vi periodvis ut stora volymer statsskuldväxlar och statsobligationer eftersom de var svåra att köpa på marknaden.

Repora minskade i omfattning under våren 2008, men den accelererande finansorn under hösten gjorde att efterfrågan på repor åter ökade. Systemet med marknadsvärdande repor utsattes för så allvarliga påfrestningar under september att vi tvingades stänga möjligheten att göra repor i statsskuldväxlar; se faktaruta på sidan 15.

Varje år görs en intervjuundersökning av hur återförsäljare och investerare ser på vårt arbete med marknads- och skuldvard och på den svenska statspappersmarknaden i stort. Precis som tidigare år fick Riksgälden och den svenska statspappersmarknaden sammantaget ett gott betyg i den senaste undersökningen.

Lånebehovet

Hur mycket Riksgälden måste låna beror på hur stora in- och utbetalningar staten har. Vi delar upp lånebehovet i två delar: nettolånebehovet och förfallande lån.

Nettolånebehovet är spegelbilden av statsbudgetens saldo. Är det underskott i statsbudgeten måste vi låna mer och statsskuden ökar. Är det överskott i statsbudgeten amorterar vi, vilket bidrar till att skuden minskar.

Den andra delen av lånebehovet beror på att gamla lån löper ut och långivarna ska ha tillbaka sina pengar. Detta finansierar vi genom att ge ut nya lån. Eftersom dessa ersätter gamla lån, påverkar de inte statsskuldens storlek.

Stort överskott i statsbudgeten

Statens budget gav ett överskott på 135 miljarder kronor 2008; se tabell 1 och diagram 4. Överskottet var därmed 32 miljarder kronor större än 2007.

Det stora överskottet förklaras till stor del av inkomster från försäljningar av statliga bolag. Försäljningarna av Vin & Sprit, Vasakronan och OMX inbringade sammanlagt motsvarande 77 miljarder kronor under 2008. Inkomsterna från Vin & Sprit är här schablonmässigt beräknade, eftersom de var i utländsk valuta och aldrig växlades in till svenska kronor.

Vår sista prognos för 2008 var ett överskott på 148 miljarder kronor. Skillnaden mot prognosen beror

huvudsakligen på de stödåtgärder till företagssektorn som regeringen genomförde under december. För en närmare kommentar till prognoserna, se faktarutan.

Räntorna på statsskulden blev 33 miljarder kronor. Det är 14 miljarder kronor lägre än 2007. Skillnaden beror framför allt på valutakursvinster och överkurser vid emission. För kommentar till räntebetalningarna, se avsnittet *Kostnader och anslag*.

Prognoser för nettolånebehovet 2008

För att planera finansieringen av statsskulden gör vi prognoser på statens nettolånebehov. Den första prognosen för 2008 publicerade vi i februari 2007 och vi gjorde sammanlagt sex prognoser för året.

En betydande svårighet i prognoserna för 2008 var att hantera försäljningar av statliga tillgångar. Regeringen aviserade redan 2006 planer på att sälja statliga tillgångar för 50 miljarder kronor per år under mandatperioden. Det fanns en lista med sex bolag som skulle säljas och den listan var känd under hela tiden. Det var däremot svårt att prognostisera i vilken takt bolagen skulle säljas och till vilka priser.

Under 2007 var värderingarna av bolagen höga och många bedömare ansåg att försäljningsprocessen skulle gå betydligt snabbare än regeringen aviserat. Med fallande börskurser från mitten av 2007 och hela 2008 blev en snabb försäljningsprocess allt mindre sannolik. Vi valde i de första prognoserna att ha samma bedömning som regeringen på 50 miljarder kronor i försäljningsinkomster för helåret 2008. Men i den andra prognosen under 2008 ändrade vi till 86 miljarder kronor. Statens andel i OMX var då såld och det var känt att Vin & Sprit skulle säljas. Vi antog också att Vasakronan skulle

säljas. Så blev fallet, men betalningen blev något lägre än väntat. I den sista prognosen räknade vi med försäljningsinkomster på 77 miljarder kronor, vilket också blev utfallet.

Förutom stora inkomster från försäljningar av statliga tillgångar kännetecknades året av höga inkomster från skatter på kapital. Både hushållens kapitalvinster och företagsvinster nådde rekordnivåer 2007, vilket spillde över på 2008. Vi prognostiserade under hela perioden fallande kapital- och företagsvinster 2008 och successivt även en sämre konjunktur. Det påverkade däremot inte prognoserna för 2008 särskilt mycket då vi bedömde att det i huvudsak kommer att påverka lånebehovet först från 2009.

Våra sex årsprognoser varierade mellan ett överskott på 82 miljarder kronor och 163 miljarder kronor. Genomsnittet för alla prognoser var 121 miljarder kronor och utfallet blev 135 miljarder kronor. Exklusive försäljningsinkomster varierade prognoserna mellan ett överskott på 32 miljarder kronor och 77 miljarder kronor. Genomsnittet för alla prognoser var 61 miljarder kronor och utfallet blev 58 miljarder kronor.

Månadsprognoser

Variationerna i nettolånebehovet mellan månader fortsatte att öka under 2008. Spannet mellan månaden med det lägsta och högsta nettolånebehovet var hela 189 miljarder kronor. Avvikelserna mot våra prognoser på månadsnivå var också stora. Den stora variationen i nettolånebehovet under året gjorde det svårare att träffa rätt i månadsprognoserna jämfört med tidigare. Orsakerna till månadsvariationerna är bland annat myndigheternas repotransaktioner och ett ojämnt flöde av skattebetalningar och räntebetalningar. Trots stora avvikelser för enskilda månader tog de sammanlagda avvikelserna under året i stort sett ut varandra.

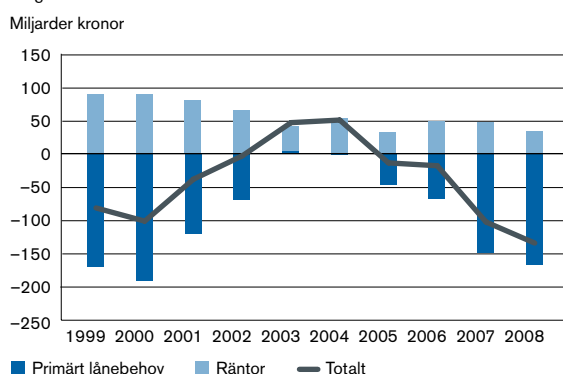
Tabell 1 Statens nettolånebehov

Miljarder kronor	2004	2005	2006	2007	2008
Primärt lånebehov	-2,1	-46,7	-67,6	-150,3	-168,4
<i>Varav</i>					
primärt saldo	-17,1	-59,9	-97,5	-149,1	-146,3
Riksgäldens nettoutlåning ¹	15,0	13,2	29,9	-1,2	-22,1
Räntor på statsskulden m.m.	52,6	32,6	49,2	47,1	33,2
<i>Varav</i>					
räntor för lån i svenska kronor	33,9	30,5	33,9	34,9	31,1
räntor för lån i utländsk valuta	13,6	12,3	9,0	9,8	8,6
realiserade valutadifferenser netto	5,1	-10,2	6,3	2,4	-6,5
Statens lånebehov (netto)²	50,5	-14,1	-18,4	-103,2	-135,2

¹ Riksgäldens nettoutlåning är exklusive räntekonton och andra icke kassamässiga betalningar.

² Ett minustecken på raden för statens lånebehov betyder att det är överskott i statsbudgeten och att vi amorterar på statsskulden.

Diagram 4 Statens nettolånebehov

Upplåningen under 2008

Det rekordstora överskottet i statens budget var självklart en faktor som påverkade upplåningen. Under det andra halvåret var det den finansiella krisen som kom att stå i centrum. Dels beslutade vi att ge ut mer statspapper än vi behövde för att finansiera den egentliga statsskulden. Dels började vi lägga om vår upplåning för att anpassa oss till att utsikterna för statens budget snabbt försämrades.

Hur upplåningen under 2008 fördelades mellan nominell kronskuld, realskuld och valutaskuld framgår av tabell 2. De bedömningar och avvägningar som styrde vårt agerande redogör vi för i de följande avsnitten.

Stora svängningar i auktioner av nominella obligationer och växlar

Nominella lån är statens viktigaste finansieringskälla. Merparten av den nominella upplåningen sker i statsobligationer och statsskuldväxlar. Till nominella lån räknas även instrument med kort löptid som används i likviditetshanteringen för att möta svängningar i statens kassaflöden, till exempel repor, dagslån och likviditetsväxlar. Riktvärdet för löptiden i den nominella kronskulden var 3,5 år, samma som 2007.

Nominella obligationer

Riksgälden lånade 47 miljarder kronor i nominella obligationer under 2008, mot 41 miljarder kronor 2007. Det stora budgetöverskottet gjorde att vi vid årets början erbjöd endast 1,5 miljarder kronor per auktion. I mars ökade vi volymen till 2,5 miljarder kronor per auktion. Det var en anpassning till en ny prognos

Tabell 2 Statens upplåning

Miljarder kronor	2004	2005	2006	2007	2008
Nettolånebehov¹	51	-14	-18	-103	-135
Förändring av kassabehållning och privatmarknad ²	-11	24	-39	-35	57
Förfall, uppköp m.m.	44	56	71	79	96
Statsobligationer	21	16	36	62	68
Valutalån	22	40	35	17	28
Summa	84	66	13	-59	18
Statsskuldväxelupplåning, netto³	-35	-27	-78	-110	-32
Obligationssupplåning, brutto	119	93	91	51	50
Obligationer i utländsk valuta	10	25	20	5	0
Realobligationer	18	12	7	5	3
Nominella statsobligationer	91	56	64	41	47
Finansiering	84	66	13	-59	18

¹ Ett minustecken på raden för statens lånebehov betyder att det är överskott i statsbudgeten och att vi amorterar på statsskulden.

² Förändring av likviditetshanteringsinstrument och privatmarknadslån netto.

³ Netto av emissioner (exklusive byten) och förfall under kalenderåret.

Extra emissioner av statsskuldväxlar¹

I mitten av september beslutade Riksgälden med mycket kort varsel att emittera mer statsskuldväxlar än vi behövde för att finansiera den egentliga statsskulden. Bakgrunden var den stora efterfrågan på statspapper som uppstått i spåren av oron på finansmarknaderna. Efterfrågan kunde inte hanteras inom ramen för vårt normala system för att låna ut statsskuldväxlar till återförsäljarna via så kallade marknadsvårdande repor. Vi slutade därför att erbjuda sådana repor i växlar och försåg i stället marknaden med mer växlar genom stora och täta auktioner. Som övre gräns för hur mycket extra växlar vi kunde ha utestående satte vi 150 miljarder kronor.

På så sätt kunde vi upprätthålla statsskuldväxelmärknaden via våra emissioner och samtidigt ha kontroll över hur stora mängder statsskuldväxlar som kom ut på marknaden. Vi hade inget formellt tak på de marknadsvårdande reporna, men vi kan inte låna ut hur mycket statsskuldväxlar som helst. Det skulle dra upp den redovisade statsskulden och leda till en orimligt omfattande kassahantering. En utveckling där marknadsaktörerna började oro sig för att vi abrupt skulle stänga repofaciliteten hade kunnat bidra till panikartade köp av växlar.

Placeringar i bostadspapper

Ger vi ut mer statspapper än vi behöver för att finansiera skulden får vi pengar i kassan som måste placeras. I det här läget valde vi att i huvudsak placera i lån till banker med säkerställda bostadsobligationer som säkerhet med samma löptid som de extra växlarna. Därigenom stödde vi även bostadsinstitutens upplåning och bankernas likviditet.

Den andra sidan av den ökade efterfrågan på statspapper var nämligen att många aktörer inte längre ville handla med andra värdepapper. Det drabbade även säkerställda bostadsobligationer. Trots att de har låg kreditrisk var det i det här osäkra läget svårt att hitta privata aktörer som var villiga

att köpa säkerställda bostadsobligationer eller acceptera dem som säkerhet ens för kortfristiga lån. En viktig orsak till detta var bristen på likviditet i bostadsobligationerna.

Effekten av våra transaktioner var att aktörerna kunde byta ut värdepapper med låg likviditet mot statspapper som kunde användas som säkerhet för lån i den privata sektorn. Trots att det började med att vi lånade mer pengar när vi gav ut extra växlar, underlättade vi således bankernas och bostadsinstitutens löpande finansiering, vilket bidrog till att minska effekterna av den finansiella oron.

Räntan på de placeringar vi gjorde var högre än den ränta vi behövde betala på de extra växlarna. Transaktionerna var alltså lönsamma för staten även om det egentliga syftet inte var att tjäna pengar.

Minskade volymer mot årets slut

Under hösten ökade Riksbanken gradvis sin extra utlåning till bankerna mot säkerhet i bland annat bostadsobligationer. Även om läget på finansmarknaderna fortsatt var osäkert gjorde det att behovet att göra motsvarande transaktioner med Riksgälden minskade. Vi kunde därmed minska omfattningen av vår extra upplåning. Från att som mest ha uppgått till 120 miljarder kronor var extra växlar för 52 miljarder kronor utestående vid årsskiftet. De längsta extra växlarna förfaller i mars 2009 och om inget oförutsett inträffar kommer växelstocken då att återgå till den nivå som krävs för att finansiera den ordinarie statsskulden.

Lagstöd i efterhand

De syften för vilka Riksgälden har rätt att låna anges i lag. Med en strikt tolkning av reglerna för statens upplåning var det inte självklart att vi hade rätt att ge ut extra statsskuldväxlar på detta sätt, även om vi har rätt att bedriva marknadsvård om det inte kostar något. Men vi bedömde att det var nödvändigt att agera även om vi därmed hamnade i utkanterna av det formella regelverket. Följderna hade i annat fall kunnat bli alltför allvarliga.

Denna bedömning bekräftades genom att riksdagen i oktober ändrade lagen. Där står nu att vi har rätt att ta upp lån för att tillgodose behovet av statspapper i syfte att motverka hot mot den finansiella marknadens funktion. Lagändringen gäller med retroaktiv verkan från den tidpunkt när vårt beslut fattades, vilket ger ett otvetydigt lagstöd för vårt agerande.

¹ För en utförligare beskrivning av händelseförloppet, se *Statsupplåning – prognos och analys 2008:3*, s. 13–15.

om ett något mindre överskott i statsbudgeten. Volymen minskades till 2 miljarder kronor från augusti, men till följd av de snabbt ändrade utsikterna för statsfinanserna ökade vi den till 3,5 miljarder kronor i de två sista auktionerna under 2008.

Vi ger i första hand ut obligationer med tio års löptid. I december beslutade vi att undersöka förutsättningarna att ge ut en längre obligation. Huvudalternativet var en obligation med tjugoårig löptid. Bland motiven fanns bedömningen att vi kan räkna med ett större lånebehov och att de långa räntorna är på historiskt låga nivåer. Det talar för att längre lån kan bli relativt billiga samtidigt som vi minskar risken i statsskulden genom att en större del blir långsiktigt finansierad till fast ränta.

Riksgälden gör en kvalitativ utvärdering av upplåningen i nominella obligationer, eftersom det saknas kvantitativa måttstockar. Vi bedömer att upplåningen fungerade väl under året. I samtliga auktioner var buden större än den volym vi ville sälja, vilket visar på god efterfrågan.

Noterbart är också att de svenska obligationsräntorna under året sjönk markant i förhållande till räntorna i euro-området. Vid årsskiftet var till exempel räntan på en tioårig kronobligation cirka 50 räntepunkter lägre än motsvarande tyska statsobligation i euro. Ett år tidigare var skillnaden nära noll. Ränteskillnaderna mot övriga euro-området hade blivit ännu större. Utvecklingen påverkas av förväntningar om framtida penningpolitik, men beror sannolikt huvudsakligen på den svenska statens fördel av att vara den mest kreditvärdiga låntagaren, med de mest likvida låneinstrumenten, i ett eget valutaområde.

Detta illustrerar också att det är svårt att urskilja hur vårt agerande påverkar efterfrågan och räntor på statspapper. I de årliga enkäterna till återförsäljare och investerare får dock den svenska nominella obligationsmarknaden och vårt agerande ett mycket gott betyg.

Statsskuldväxlar

Finansieringen via statsskuldväxlar, kortfristiga statspapper med som längst sex månaders löptid, minskade jämfört med föregående år. Det beror på att vi koncentrerade vår upplåning till nominella statsobligationer. Till följd av den fallande statsskulden måste vi koncentrera upplåningen för att upprätthålla likviditeten och investerarbaser för nominella obligationer. Denna marknad är avgörande för statens långsiktiga finansiering, eftersom nominella obligationer är det enda instrumentet med tillräckligt bred internationell investerarbaser och med tillräckligt djup för att långsiktigt tillgodose finansieringen av statsskulden utan att riskerna blir alltför stora.

Vi säljer statsskuldväxlar via auktioner på samma sätt som nominella obligationer. Växlarna används för att parera svängningar i statens lånebehov över året. Både auktionsvolymen och den utestående stocken varierar därför betydligt mer än för obligationer.

Ränteswappar

Ett alternativ till att ge ut statsskuldväxlar är att med hjälp av så kallade ränteswappar ingå avtal som gör att vi byter bort den fasta räntan på en lång obligation mot rörlig ränta. På så vis kan vi ge ut mer långa obligationer än vi annars skulle ha gjort, vilket gör att obligationsmarknaden fungerar bättre. Under 2008 skapade vi kort upplåning för 31 miljarder kronor med ränteswappar.

När vi lånar via swappmarknaden ger vi först ut en nominell obligation. I nästa steg byter vi den fasta obligationsräntan mot en rörlig bankränta (Stibor). Med denna teknik kan vi utnyttja vår relativa styrka som låntagare på marknaden för lång upplåning. Statens höga kreditvärdighet gör att vi kan låna till förmånliga villkor. Räntan vi får när vi gör en swapp är sålunda högre än den fasta ränta vi betalar i obligationsupplåningen. Genom att swappa från fast till rörlig ränta tjänar vi alltså den så kallade swappspreaden.

Eftersom alternativet till ränteswappar är att låna i statsskuldväxlar beror vinsten eller förlusten på hur swappspreaden förhåller sig till den genomsnittliga skillnaden mellan Stibor och motsvarande växelränta. Då vi i swappen betalar Stibor i stället för växelräntan förlorar vi den så kallade TED-spreaden. I de fall swappspreaden vid kontraktstidpunkten visar sig vara högre än den genomsnittliga TED-spreaden under swappens löptid kommer det att ha varit fördelaktigt att swappa lång upplåning till kort jämfört med att låna direkt i statsskuldväxlar och vice versa. I normala marknadslägen bör swappspreaden vara högre än TED-spreaden.

Under 2007 och 2008 innebar den globala finanskrisen och den medföljande extrema riskversionen att TED-spreaden låg på historiskt mycket höga nivåer. Den var högre än den genomsnittliga swappspreaden i de långfristiga avtal vi ingått. Följden är att ränteswapparna, från 2003 då vi började använda dessa i kronupplåningen och fram till årsskiftet, varit cirka 490 miljoner kronor dyrare än direkt upplåning i statsskuldväxlar.

Den absoluta merparten av de ingångna swapparna är fortfarande utestående och vi vet därför inte vad slutresultatet blir. De ränteswappar som förföll fram till årsskiftet 2008/2009 – och som vi alltså har ett realiserat resultat för – gav ett överskott på 41 miljoner kronor.

Dagens läge med högt uppskrivade TED-spreadar representerar sannolikt inte ett långsiktigt jämviktsläge. Även swappspreaden var hög under 2008, vilket på sikt är gynnsamt. Då finanskrisen klingar av och TED-spreadarna blir mer normala kommer vi troligen återigen att se att upplåning via ränteswappar sänker kostnaden för statsskulden.

Likviditetshantering

Likviditetshanteringen innebär att vi ser till att staten alltid kan fullgöra sina betalningar i rätt tid. Det kan

sågas vara en av våra allra viktigaste uppgifter. Staten får aldrig missa sina betalningar. Det gäller alla statliga utgifter inklusive betalningar av förfallande lån.

Inom likviditetshanteringen lånar vi upp nettot av de pengar som saknas de dagar staten har stora utgifter, till exempel då statliga löner betalas ut. De dagar som skatterna flyter in, får staten in mer pengar än vad som löpande behövs. Då får vi placera ett överskott.

Likviditetshanteringen bedrevs under mycket ovanliga förhållanden under 2008. Även bortsett från de placeringar som gjordes vid de extra emissionerna av statsskuldväxlar var vår kassa mestadels positiv, det vill säga att vi hade överskott. Detta trots att vi dragit ned den reguljära upplåningen i statsskuldväxlar och i realobligationer till ett minimum och hade en mycket begränsad upplåning i obligationer.

De två viktigaste orsakerna till det var försäljningarna av statliga företag och det faktum att staten hade ett stort kassaunderskott i december. Eftersom vi lånar ungefär lika mycket i obligationer under hela året hamnade vi i överskott många av årets månader.

Det reguljära behovet att låna varierar kraftigt både mellan månader och under en månad beroende på mönstret i statens in- och utbetalningar. Vissa dagar kan underskottet vara uppemot 100 miljarder kronor eller mer. Andra dagar är inbetalningarna större än utbetalningarna, vilket ger ett överskott i kassan. Även överskottet kan vissa dagar närma sig 100 miljarder kronor.

Alla kronbetalningar samlas på statens centralkonto i Riksbanken. Oavsett om statens betalningar resulterar i ett över- eller underskott ser vi till att saldot på kontot är noll vid slutet av varje dag. Ett underskott finansieras i första hand med likviditetsväxlar och repor. Resten täcks med dagslån från banker. Överskott placeras på motsvarande sätt i dagslån till banker men även med omvända repor.

En repa innebär att vi säljer ett statspapper med avtal om att köpa tillbaka det efter ett visst antal dagar. Det är alltså en form av kortfristig upplåning även om det underliggande värdepapperet kan ha lång löptid. Repor är ofta billigare för oss än annan kort upplåning, eftersom vissa aktörer behöver låna statspapper och är beredda att betala lite extra för att få tag på dem.

Omvända repor innebär att vi köper ett räntebärande värdepapper i syfte att placera ett överskott. Värdepapperet säljs sedan tillbaka, och vi får tillbaka pengarna, vid ett senare datum som bestämts när köpet ingicks. Vi får på så sätt en säkerhet för placeringen.

Staten har även betalningar i utländsk valuta. Det gäller framför allt betalningar av lån som tagits upp i utländsk valuta och räntor på dessa. Betalningar från EU inom ramen för EU:s budget görs i euro, så vid dessa tillfällen har vi inkomster i utländsk valuta. Valutavväxlingar är därför en viktig del av likviditetshanteringen. Dessa syftar till att säkra att alla åtaganden också kan fullgöras i rätt tid och i rätt valuta.

Om vi kan låna billigare eller placera till högre ränta i utländsk valuta kan vi utnyttja detta. Under hösten 2008 tog vi emot inkomsterna från försäljningen av Vin & Sprit i utländsk valuta, eftersom affären gjordes upp framför allt i dollar. Det rörde sig om motsvarande cirka 50 miljarder kronor. Dessa medel växlades aldrig in till kronor, eftersom vi senare under hösten och i januari 2009 hade stora utgifter i utländsk valuta. Det rörde sig om förfall av obligationer i dollar och euro. Genom att förvalta inkomsterna och använda dessa för betalningar i utländsk valuta slapp staten ta någon valutarisk.

Samtidigt hade vi stora överskott även i kronor fram till december. En bidragande orsak till detta var försäljningen av Vasakronan och att vi samtidigt kontinuerligt lånat genom att ge ut statsskuldväxlar. Vi har ett åtagande att varannan vecka ge ut statsskuldväxlar med sex och tre månaders löptid i enlighet med vår lånpolicy.

Små emissioner av reallån

Riksgälden gav under 2008 ut realobligationer för 2,6 miljarder kronor. Det var mindre än 2007. Anledningen till att vi fortsatte att ge ut realobligationer trots det stora överskottet och den höga realandelen i statsskulden är att vi måste ha vissa emissioner för att marknaden ska fungera som finansieringskälla även på längre sikt. Dessutom är det endast vissa år som lån förfaller och ska betalas tillbaka medan emissionerna måste vara jämnare fördelade över tiden.

Vi bidrar även till att hålla igång marknaden genom att erbjuda byten av realobligationer, där vi köper obligationer med kort löptid och samtidigt säljer obligationer med längre löptid. Dessa byten görs så att vi köper tillbaka större volymer än vi säljer, vilket bidrar till att minska den något för stora andelen realobligationer i skulden.

Reala lån kännetecknas av att de har ett inbyggt skydd mot inflation. Investeringen får dels en fast (real) ränta, dels en ersättning som motsvarar inflationstakten under lånets löptid. I ett nominellt lån är den ränta staten betalar fixerad i och med att lånet har getts ut.

Uppskattad besparing sedan 1996

Även om huvudsyftet är riskspridning kan det vara intressant att studera hur realskulden påverkat statens kostnader fram till nu. Ackumulerat sedan 1996 uppgår den uppskattade besparingen av att ge ut reala lån till ungefär 16 miljarder kronor; se diagram 5.

Jämförelsen görs mot vad det hade kostat staten att ge ut nominella obligationer med samma löptid. Förklaringen till den stora besparingen är att inflationen i genomsnitt varit avsevärt lägre än väntat. Den inflationskompensation som staten betalat har därför varit låg.

Nyckeltalet för jämförelser av detta slag kallas break even-inflation. Den definieras som skillnaden mellan den reala räntan vid emissionstidpunkten och räntan vid samma tidpunkt på en nominell obligation med motsva-

rande löptid. Ju högre break even-inflation, desto större utrymme finns det för inflationen att stiga utan att det reala lånet blir ett dyrare alternativ.

Realskulden gav underskott 2008

Under 2008 var inflationstakten högre än den genomsnittliga break even-nivån i realskulden. Som framgår av diagram 5 gjorde det att realskulden gav ett underskott och att det ackumulerade överskottet minskade.

I december 2008 förföll en realobligation som introducerades 1995. Den gav ett realiserat överskott på 2,9 miljarder kronor.

Den genomsnittliga break even-nivån i emissionerna under 2008 var 2,06 procent. Det är betydligt lägre än föregående år, då den låg på 2,21 procent. Huruvida dessa lån kommer att ge lägre kostnader avgörs av om inflationstakten under lånens löptid i genomsnitt ligger under eller över den nivån.

Under hösten föll break even-nivån för realobligationer abrupt: från cirka 2,5 procent under våren till runt 1 procent för de längsta realobligationerna. Den sjuåriga realobligationen hade till och med en break even-nivå på en halv procent. Detta speglar den aktuella konjunktursituationen, med förväntningar om fallande inflation det kommande året. Den låga break even-nivån för de längsta realobligationerna innebär att real upplåning kan bli dyr om inflationen blir över 1 procent i genomsnitt de kommande 15–20 åren. Mot den bakgrunden är det ändamålsenligt att vi för närvarande inte behöver ge ut mer än små volymer av våra reala lån.

Valutaskulden amorterades med 37 miljarder kronor

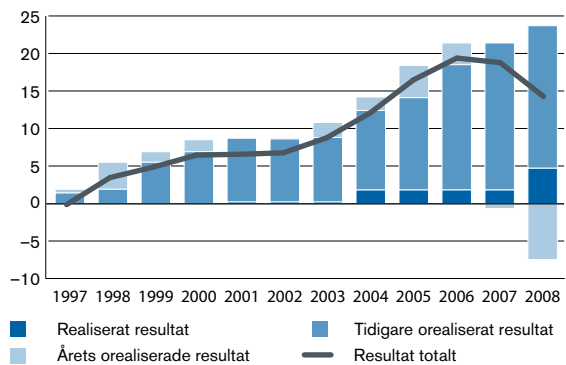
Riksgälden amorterade 37 miljarder kronor på valutaskulden under 2008. Vi skapade skuldinstrument i utländsk valuta för motsvarande 5 miljarder kronor genom att låna i statsobligationer och byta dem mot valutaupplåning genom swappavtal. Vi gav inte ut några obligationer i utländsk valuta. Skuldinstrument för 42 miljarder kronor betalades tillbaka.

Enligt regeringens ursprungliga riktlinjer var riktvärdet för amorteringen på valutaskulden 40 miljarder kronor, men i augusti beslutade regeringen att vi skulle övergå till att styra valutaandelen. Orsaken var att valutaandelen låg nära riktvärdet 15 procent till följd av valutainbetalningar från försäljningen av Vin & Sprit.

Under den senare delen av året ökade valutaandelen, främst till följd av att kronan försvagades gentemot de valutor som ingår i valutaskulden. Valutaandelen varierar också månad för månad genom att kronskulden varierar till följd av förändringar i statens kassa. Enligt reglerna för andelsstyrning ska vi inte vidta några åtgärder för att motverka en ökning av valutaandelen som härrör från växelkursrörelser så länge inte andelen av denna anledning

Diagram 5 Kalkylmässigt resultat för realskulden

Miljarder kronor

ökar eller minskar med mer än 2 procentenheter. I så fall ska vi gradvis justera andelen genom att lägga om våra låneplaner. Ändringar i valutaandelen till följd av förändringar i statens kassa i kronor pareras inte heller.

Vi hade tidigare ett mandat att ändra takten i amorteringarna på valutaskulden när vi bedömde att kronans värde markant avvek från vad som är långsiktigt motiverat. Sådana beslut påverkade den redovisade valutaskulden. Amorteringsmandatet har nu tagits bort. I stället är vår möjlighet att anpassa vårt agerande på grundval av bedömningar av kronans växelkurs en del av den aktiva förvaltningen. Hanteringen av detta mandat behandlas därför tillsammans med den övriga aktiva förvaltningen nedan.

Valutaskulden styrs av ett riktmärke som anger hur fördelningen mellan ingående valutor ska vara och vilken löptid den ska ha. Valutasammansättningen framgår av diagram 6.

Vi finansierar inte valutaskulden enligt riktmärket. I stället strävar vi efter att låna så billigt som möjligt och sedan använda derivat för att få en valutaskuld med sammansättning och löptid som stämmer överens med riktmärket. Omkring hälften av valutaskulden är exempelvis finansierad i kronor som sedan omvandlas till åtaganden i valuta med valutaswappar; se diagram 7.

Under 2008 skapade vi nya skuldinstrument i valutaskulden med valutaswappar. Valutaswapparna kostade i genomsnitt cirka 53 räntepunkter under dollarlibor, den tremånaders standardiserade bankräntan i dollar. Det är samma nivå som föregående år.

Riktvärdet för valutaskuldens löptid är 1,5 månader (0,125 år) och därmed avsevärt kortare än för

Diagram 6 Valutaskuldens sammansättning

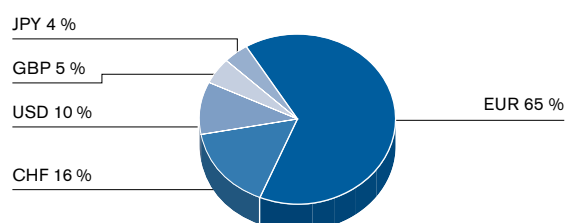
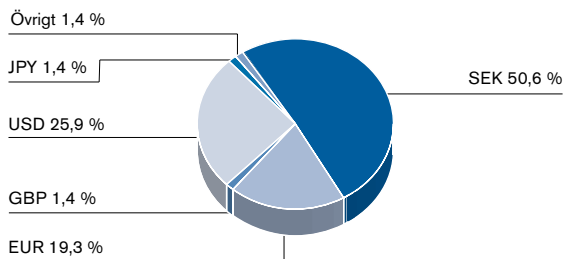

Diagram 7 Finansiering av valutaskulden

övriga skuldslag. Den korta löptiden i valutaskulden motiveras av att våra analyser pekat på att det är möjligt att sänka den förväntade kostnaden genom att korta löptiden i valutaskulden utan att mer än marginellt öka risken. Det beror bland annat på att valutaskulden är fördelad på fem valutor, vilkas räntor rör sig olika. Det är även praktiskt enkelt att hålla en kortare löptid i valutaskulden, eftersom marknaden för de derivat vi använder för att uppnå en kort löptid (ränteswappar) är mycket djupare än motsvarande marknader i kronor.

Privatmarknadsupplåning

Som en del i statsskuldsvärdningen säljer vi premieobligationer och Riksgäldsspar till sparare på privatmarknaden. Upplåningen riktar sig till privatpersoner, mindre företag och organisationer. Vid slutet av 2008 var 82 miljarder kronor, eller 7,3 procent av statsskulden, upplånade på privatmarknaden; se diagram 8.

Stora insättningar på Riksgäldsspar

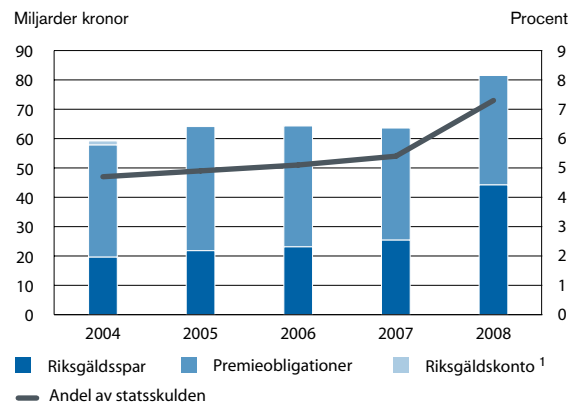
Insättningarna på Riksgäldsspar blev rekordstora till följd av höstens finanskris. Oro för säkerheten i banksystemet och det utrymme detta tidvis fick i medierna, gav mycket stora inflöden på Riksgäldsspar. Framför allt satte kunderna in pengar på konton med rörlig ränta.

När regeringen beslutade att höja insättningsgarantin till 500 000 kronor och mediernas fokus på säkerheten i banksystemet ebbade ut, återgick intresset för Riksgäldsspar till mer normala nivåer. Årets sista två månader var det i stället ett litet nettoutflöde.

Låga räntor under slutet av året bidrog också till att intresset för Riksgäldsspar avmattades. I slutet av december var räntan på rörligt Riksgäldsspar 1,75 procent och räntan på en åttaårig nollkupongare 2,02 procent. Det kan jämföras med 3,75 procent respektive 3,97 procent vid årets början.

Den 31 december var den utestående volymen av Riksgäldsspar 44 miljarder kronor, en ökning med 19 miljarder kronor under året. Antalet kunder var 158 000, vilket var 13 000 fler än vid årets ingång.

Diagram 8 Privatmarknadens andel av statsskulden

¹ Riksgäldskonto är en gammal sparform som avvecklades under 2005.

Stabilt intresse för premieobligationer

Efterfrågan på premieobligationer har legat på en relativt jämn nivå de senaste åren. Under 2008 sålde vi nya premieobligationer för sammanlagt 7,4 miljarder kronor. Nyförsäljningen blev något mindre än förfallen. Den utestående volymen minskade med 0,7 miljarder kronor till 37,5 miljarder kronor.

För att minska de administrativa kostnaderna höjde vi valören från 1 000 kronor till 5 000 kronor per premieobligation. Beloppet per garantiserie var 50 000 kronor precis som tidigare, men bestod av 10 obligationer i stället för 50. Kunderna påverkades inte i någon större utsträckning eftersom många köper hela garantiserier.

Internetförsäljning av statspapper tas bort

I oktober beslutade vi att direktförsäljningen av statspapper till privatkunder ska upphöra. Vi slutade ta emot nya kunder i december, och i mars 2009 upphör möjligheten för redan registrerade kunder att lägga bud.

Direktförsäljningen av statspapper infördes på prov hösten 2002. Syftet var att bredda investerarsbasen genom att direkt nå privatpersoner och mindre placerare. Volymen som har sålts via webben har dock varit för liten för att fortsättningsvis motivera merkostnaderna för data-system, kundstöd med mera. Privatpersoner och mindre placerare som vill köpa statspapper kan fortfarande göra det genom banker och fondkommissionärer.

Från starten 2002 till och med december 2008 registrerade sig sammanlagt cirka 5 000 kunder på webbplatsen. Av dessa har cirka 40 procent lagt bud i minst en auktion. Under 2008 sålde vi statspapper för 1,6 miljarder kronor via webben.

Riksgäldens roll på sparmarknaden

Premieobligationer och Riksgäldsspar stod för sammanlagt 6,7 procent av den svenska räntesparmarknaden den sista december³. Det är en ökning med 1,1 procenten-

³ Riksgäldens privatmarknadsupplåning den 31 december 2008, övriga sparmarknaden den 30 september 2008.

heter sett över året. Ökningen beror både på det kraftiga inflödet i Riksgäldsspar under hösten och att vissa andra delar av räntesparmarknaden krympte under 2008.

Uppmärksammas marknadsföring

Marknadsföringen delades upp på separata kampanjer för premieobligationer och Riksgäldsspar. Temat för premieobligationer, "Gillar du att vinna men hatar att förlora?", användes bland annat i de reklamfilmer som visades under försäljningsperioderna. Riksgäldsspar marknadsfördes med den klassiska symbolen spargrisen.

Vår reklam uppmärksammades med flera utmärkelser, bland annat Guldnnyckeln, och nomineringar till 100-wattaren och Columbiägget.

Nödvändigt med bra systemstöd

Vi inledde två stora systemutvecklingsprojekt under 2008. Det ena rör en uppgradering av systemstödet för Riksgäldsspar som ska slutföras under 2009. Det andra är en förstudie om inloggningsfunktioner på webben. I framtiden ska vi kunna erbjuda kunderna att hantera sitt sparande genom en säker lösning på webbplatsen, vid sidan av våra övriga försäljningskanaler.

Resultat privatmarknadsupplåning

Upplåningen på privatmarknaden minskade kostnaderna för statsskulden med 144 miljoner kronor under 2008. För femårsperioden 2004–2008 blev den samlade kostnadsbesparingen 710 miljoner kronor.

Tabell 3 Besparing privatmarknadsupplåning¹

Miljoner kronor	2004	2005	2006	2007	2008
Premieobligationer	110	98	150	149	106
Riksgäldsspar	6	10	27	23	38
Riksgäldskonto	-4	-2	-	-	-
Summa besparing	112	106	177	171	144
Summa besparing 2004–2008					710

¹ Resultatet visar hur mycket mer motsvarande upplåning skulle ha kostat på den institutionella räntemarknaden. Intäkterna mäts med en räntemarginal mot motsvarande löptider på penning- och obligationsmarknaden. Kostnaderna är de faktiska kostnaderna för upplåningen på privatmarknaden. Statspapper ligger utanför resultatberäkningen, eftersom vi betalar samma ränta till privatmarknads kunder som till institutionella placerare.

Resultatet för Riksgäldsspar förbättrades jämfört med föregående år. Förbättringen beror dels på ökad försäljning, dels på att ovanligt stora IT-kostnader påverkade resultatet för 2007.

För premieobligationer minskade intäkterna genom att äldre lån med högre intäktsmarginal förföll.

Vinst i den aktiva förvaltningen 2004-2008

Sammanlagt under åren 2004–2008 gav den aktiva förvaltningen i utländsk valuta en vinst på 358 miljoner

kronor. Under femårsperioden gav räntepositionerna en betydande vinst och valutapositionerna en mindre förlust. Under 2008 genererade den aktiva förvaltningen en vinst på 492 miljoner kronor; se tabell 4. Vinsten 2008 kommer huvudsakligen från valutapositioner men även räntepositionerna gav ett positivt resultat.

Den aktiva förvaltningen innebär att Riksgälden har möjlighet att ta ränte- och valutapositioner i utländsk valuta. Målet är att sänka statens kostnader utan att ta för stora risker. En position innebär att vi med hjälp av derivatinstrument ökar eller minskar exponeringen i en viss tillgång utifrån hur vi tror att värdet på denna tillgång kommer att utvecklas.

Om vi exempelvis räknar med att dollarns värde gentemot euron ska öka, ser vi till att få en tillgång i dollar och en motsvarande skuld i euro. Om dollarn sedan stiger mot euron, kan vi sälja vår dollartillgång och betala tillbaka eurolånet. Mellanskillnaden är vinsten på positionen. Om dollarn i stället skulle falla, får vi en förlust.

En vinst i den aktiva förvaltningen minskar statens räntekostnader med samma belopp. Aktiv förvaltning är ett normalt inslag i modern tillgångsförvaltning, men är ovanligt bland statliga skuldförvaltare.

Stora vinster i den externa förvaltningen

Riksgälden anlitar också ett antal externa förvaltare som arbetar med samma uppdrag, men med en mindre del av mandatet (omkring 20 procent). Syftet med extern förvaltning är dels att få in extern expertis och erfarenhet för att ytterligare sänka kostnaderna, dels att få en måttstock att utvärdera vår egen förvaltning mot.

Under 2008 gav den externa förvaltningen i genomsnitt ett bättre resultat än vår egen förvaltning. Det gångna året var ett av de bästa någonsin för den externa förvaltningen. Spridningen mellan de olika förvaltarna var stor, där två av dem – IPM och PIMCO – uppnådde en vinst på cirka 1,5 procent.

Under femårsperioden 2004–2008 bidrog den egna och den externa förvaltningen i lika stora delar till det positiva resultatet. (För att jämförelsen ska bli helt rättvis, när riskmandaten är olika stora, räknas resultaten även om till procent av det förvaltade beloppet.)

Tabell 4 Resultat av aktiv förvaltning

	2004	2005	2006	2007	2008
<i>Resultat i miljoner kronor</i>					
Total förvaltning	195	-430	339	-238	492
Riksgälden	164	-426	348	-203	305
<i>Varav:</i>					
Räntepositioner	-18	187	367	-241	44
Valutapositioner	182	-613	-19	38	261
Externa förvaltare	31	-4	-9	-35	187
<i>Resultat i procent av förvaltad belopp</i>					
Riksgälden	0,11	-0,25	0,21	-0,12	0,18
Externa förvaltare	0,09	-0,01	-0,03	-0,11	0,65

Lågt riskutnyttjande

Riksgälden tog i den egna aktiva förvaltningen positioner som innebar ett måttligt utnyttjande av det tillåtna riskutrymmet under 2008. De externa förvaltarna utnyttjade betydligt mer av riskutrymmet i sin förvaltning, men eftersom de svarar för en mindre del var det totala risktagandet lågt.

Den aktiva förvaltningen styrs av ett regelverk som begränsar de risker vi kan ta. Inför 2007 beslutade regeringen att ge oss ett totalt riskmandat på 600 miljoner kronor i termer av vad som kallas daglig Value-at-Risk (VaR). Det innebär att vi får ta positioner som (baserat på angivna ekonomiska och statistiska antaganden) med en viss sannolikhet som mest kan minska i värde med 600 miljoner kronor på en dag.

Styrelsen beslutade att ge den löpande aktiva förvaltningen ett riskmandat på 220 miljoner kronor. Det är samma mandat som tidigare år. Resten av riskmandatet reserverades för eventuella strategiska positioner; se nedan.

Position för starkare krona

Vi beslutade i december att ta en strategisk position för en starkare krona genom att köpa kronor och sälja euro. Positionen kommer att uppgå till maximalt 15 miljarder kronor och byggas upp gradvis fram till utgången av första kvartalet 2009. Vid årsskiftet var den 2,5 miljarder kronor.

Bakgrunden var att kronan försvagades kraftigt under hösten. Vi bedömde att kronkursen låg långt ifrån nivåer som kan motiveras av mer fundamentala förhållanden. Den bör därför på sikt kunna stärkas väsentligt. Genom att ha mer valutaexponering när kronan är svag och reducera den igen när kronan har stärkts kan vi sänka kostnaderna för statsskulden.

Tidigare hade en sådan bedömning gjort att vi minskat takten i amorteringarna på valutaskulden. I och med att vi numera styr valutaskuldens andel har regeringen beslutat att positioner ska tas inom ramen för den aktiva förvaltningen och dess riskmandat.

Måluppfyllelse

Att exakt utvärdera om målet att låna till lägsta möjliga långsiktiga kostnad utan att ta för stora risker uppnåddes är inte möjligt. De beslut som är viktigast för kostnader och risk fattas av regeringen i riktlinjerna för statsskuld-förvaltningen. Det finns inga entydiga måttstockar för att utvärdera riktlinjebesluten. I stället handlar utvärderingen om att ta ställning till om besluten sammantaget framstår som rimliga och väl avvägda med hänsyn till målet och den information som fanns när besluten fattades. Styrsystemet för statsskuld-förvaltningen bygger på att riksdagen gör den slutliga bedömningen.

Förslaget till riktlinjer utgår från vår bedömning av hur skulden bör hanteras för att nå målet. Sedan systemet med årliga riktlinjer infördes 1998 har regeringen i allt väsentligt följt våra förslag. Riksdagen har hittills funnit att regeringens riktlinjer varit förenliga med målet. Eftersom det är riksdagen som satt upp och tolkar målet, talar detta för att vårt arbete med riktlinjeförslagen gett ett viktigt bidrag till att uppnå det övergripande målet för statsskuld-förvaltningen.

Vi bedömer att vi även uppnådde de övriga målen för statsskuld-förvaltningen i regleringsbrev och riktlinjebeslut. Vi vill till exempel peka på överskotten i privatmarknadsupplåningen och i den aktiva förvaltningen.

Under 2008 ställdes vi inför stora och delvis nya utmaningar. Försämringen av de statsfinansiella utsikterna gjorde att vi snabbt måste svänga från en diskussion om hantering av stora överskott och en krympande statsskuld till att förbereda oss för att ta hand om stora lånebehov.

I inledningen av finanskrisen valde vi att snabbt ge ut extra statsskuldväxlar för att stötta stats- och bostadspappersmarknaderna. Vi agerade då i utkanterna av de regler som styrde statens upplåning, men vi bedömde att passivitet från vår sida skulle leda till allvarliga skador på finansmarknaderna och samhällsekonomin. Riksdagen visade att vårt beslut var riktigt genom att med retroaktiv verkan ändra lagen om statens upplåning och skuldförvaltning.

Utvecklingen på ränte- och valutamarknaden

Rörelserna på ränte- och valutamarknaderna var mycket stora under 2008. I slutet av året låg marknadsräntorna på statspapper på de lägsta nivåerna i modern tid.

Under första kvartalet föll marknadsräntorna på bred front både i USA och i Europa då oron för en global konjunkturavmattning tilltog. Den amerikanska centralbanken genomförde en rad sänkningar av styrräntan i ett försök att bromsa den negativa utvecklingen. Samtidigt medförde förluster kopplade till krediter på den amerikanska bostadsmarknaden problem för flera banker.

Under andra kvartalet steg marknadsräntorna kraftigt då ett flertal centralbanker ändrade fokus från risken för fallande tillväxt till att försvara prisstabilitetsmålet. Kraftigt stigande oljepris och råvarupriser bidrog till att inflationen steg under våren och sommaren. Samtidigt ökade riskaptiten igen på de finansiella marknaderna. I juli valde Europeiska centralbanken, ECB, att höja styrräntan för att dämpa inflationstrycket. Många hade tidigare räknat med att ECB snarare skulle sänka räntan.

Kreditkrisen ledde till fler räntesänkningar

Under sommaren nådde olje- och råvarupriserna rekordnivåer, samtidigt som stigande arbetslöshet, fallande småhuspriser och allt stramare kreditvillkor tyngde de amerikanska hushållen. Förluster kopplade till den amerikanska bostadsmarknaden hamnade åter i fokus i slutet på sommaren när två av de största

amerikanska bolåneinstitut tvingades begära kapitaltillskott och garantier från den amerikanska staten. Det visade sig vara inledningen på den kreditkris som snabbt skulle sprida sig i hela det globala finansiella systemet.

För att rädda det finansiella systemet tvingades myndigheter och centralbanker till långtgående insatser i form av garantier och kapitaltillskott till banker och kreditinstitut och likviditetsstödande insatser.

Kreditkrisen försämrade ändå drastiskt hushållens och företagens kredit tillgång, vilket slog hårt mot redan sköra ekonomier. För att motverka en snabb inbromsning beslutade flertalet centralbanker långtgående sänkningar av styrräntorna.

Lägre styrräntor, snabbt fallande inflation och stora ras på aktiemarknaderna bidrog till att marknadsräntorna på statspapper åter föll mycket kraftigt under de sista fyra månaderna 2008.

Riksbanken ändrade spår

Även Sverige berördes påtagligt av höstens turbulens, även om svenska banker inte har haft någon direkt exponering mot amerikanska bostadskrediter. Ännu i somras var det svårt att förutspå hur långtgående effekter den finansiella krisen skulle få på svensk ekonomi. Så sent som i september bedömde Riksbanken att inflationsriskerna övervägde när man höjde den svenska styrräntan.

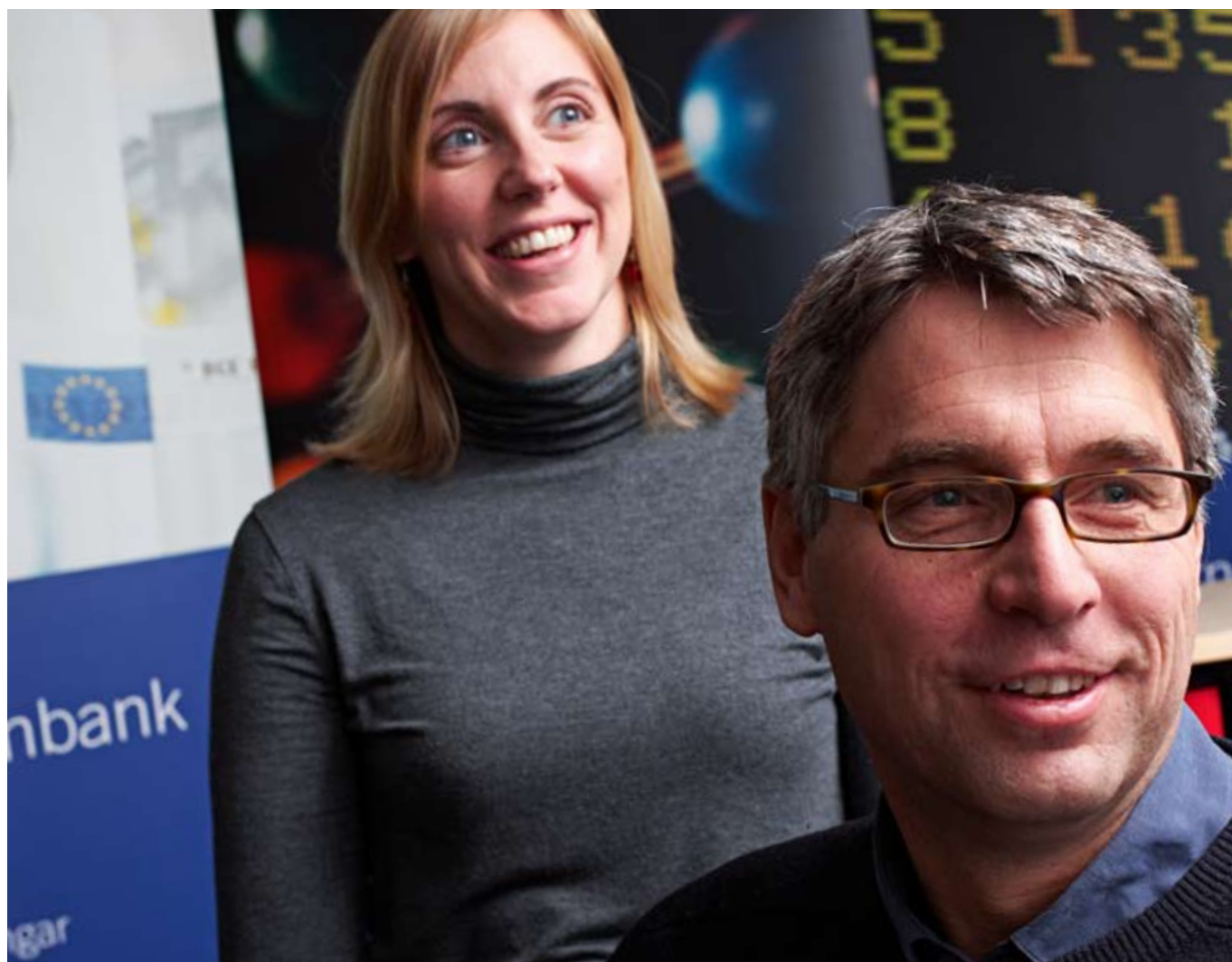
Under sista kvartalet beslutade även Riksbanken att snabbt sänka styrräntan när orderingången till de svenska företagen föll markant med omfattande varsel som följd.

Stora rörelser på valutamarknaden

På valutamarknaden var rörelserna mycket stora i samband med höstens finansiella turbulens. Främst stärktes den amerikanska dollarn och den japanska yenen när riskfyllda exponeringar stängdes i stor omfattning.

Liksom andra mindre valutor försvagades den svenska kronan avsevärt under hösten mot bland annat euron.

Som Statens internbank ansvarar vi bland annat för att den statliga betalningsmodellen fungerar effektivt och säkert.

Statens internbank

Statens betalningar fortsatte att öka i antal under 2008 medan kostnaderna minskade allteftersom nya ramavtal fick genomslag. Vi förlängde ramavtalet för betaltjänster och tecknade nytt avtal för betalkort, resekonto och inköpskort. Statens totala betalningsflöde var ovanligt stort, bland annat till följd av försäljningar av statliga bolag.

Viktiga händelser 2008

- Vi förlängde gällande ramavtal för betaltjänster med mera för statliga myndigheter.
- Vi tecknade nytt ramavtal för betalkort-, resekonto- och inköpskorttjänster.
- Vi lämnade en rapport till regeringen om risker och sårbarheter i den statliga betalningsmodellen.

Mål

Riksgälden ska

- sätta marknadsmässiga villkor på lån och placeringar till statliga myndigheter och vissa bolag; villkoren ska grundas på våra upplåningskostnader
- förvalta och utveckla den statliga betalningsmodellen så att den möjliggör effektiva betalningar, håller en hög säkerhet, är anpassad till statens redovisningssystem, tillgodoser statens informationsbehov och är konkurrensneutral; ingen bank får gynnas framför någon annan
- utforma likviditetsstyrningen i staten så att räntekostnaderna långsiktigt minimeras
- ge myndigheterna god service

Återrapporteringskrav

Vi ska redovisa

- ändringar i tillämpningen av principerna för ränte- och avgiftssättning
- gjorda förbättringar i kvalitativa och, om möjligt, kvantitativa termer
- kundernas uppfattning om verksamhetens kvalitet och service
- större steg i utvecklingsarbetet och viktigare förslag till strukturella åtgärder samt en analys av åtgärdernas effekter
- aktuella ramar till myndigheter, affärsverk och statliga bolag två gånger per år

Ramavtal leder till minskade kostnader

Riksgäldens ramavtal gör att staten som helhet får billigare betalningar. Den enskilda myndighetens kostnader för upphandling minskar genom att ramavtalen är obligatoriska.

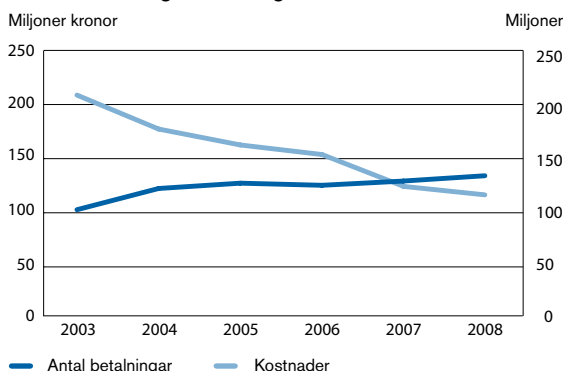
Fler betalningar till lägre kostnad

De statliga betalningarna fortsatte att öka i antal under 2008 medan kostnaderna minskade; se diagram 9.

Under året förmedlade ramavtalsbankerna 132 miljoner betalningar. För detta betalade myndigheterna 114 miljoner kronor, vilket är en minskning med 8,5 miljoner kronor jämfört med 2007. Genomsnittspriset var 0,86 kronor per betalning.

Kostnaderna har minskat kontinuerligt under de senaste åren. Den lägre årskostnaden beror inte bara på lägre pris per tjänst, utan också på att myndigheterna har valt betalningsförmedlare med förmånligare priser.

Diagram 9 Statliga betalningar och kostnader

Förlängning av ramavtal för betaltjänster

Vi beslutade att förlänga gällande ramavtal för betaltjänster med mera för statliga myndigheter med ett år.

Nuvarande avtal täcker myndigheternas behov och har sänkt kostnaderna med mer än 30 procent. Förlängningen sparar dessutom resurser för våra kunder och leverantörer och ger oss möjlighet att i god tid planera inför nästa upphandling.

Nytt ramavtal för kort

Vi tecknade nytt ramavtal för betalkort, resekonto och inköpskort. Avtalet gäller från och med 2009 till och med 2011. Priserna sänktes med mer än 25 procent jämfört med föregående avtal.

Ökat betalningsflöde

Betalningsflödet under 2008 var 4 847 miljarder kronor. Inbetalningarna ökade med 97,3 miljarder kronor (4,0 procent) och utbetalningarna med 85,7 miljarder kronor (3,8 procent). Jämfört med 2007 ökade betalningsflödet under de stora betalningsdagarna i månaden. Uppbörderna av skatt fortsatte att stiga även under 2008, likaså återbetalningar av skatt.

Stora engångsbetalningar var utdelningar från statliga bolag och likvider vid försäljning av bolag. Utdelningarna från statliga bolag var cirka 33 miljarder kronor, vilket var lägre än året innan. OMX såldes

i februari för cirka 2 miljarder kronor. Vin & Sprit såldes i juli för cirka 50 miljarder kronor och Vasakronan i september för cirka 25 miljarder kronor.

Hur de statliga betalningarna har påverkat lånebehovet framgår i avsnittet *Statsskuld förvaltning*.

Fördelningen mellan bankerna förskjuts successivt

Omkring 85 procent av betalningsflödet förmedlades under 2008 av ramavtalsbankerna Nordea, SEB och Swedbank, vilket är 1,8 procentenheter mindre än 2007. Resten förmedlade vi direkt över statens centralkonto i Riksbanken.

De myndigheter som hade störst betalningsflöden var Skatteverket, Försäkringskassan och Vägverket. De står tillsammans för 73 procent av betalningsflödet i bankerna.

SEB var framgångsrik i konkurrensen om betalningsvolymerna, medan Swedbank var framgångsrik i konkurrensen om antalet betalningar. Nordea hade fortsatt flest kunder. Se diagram 10 och 11.

Diagram 10 Statliga betalningars fördelning mellan banker, betalningsvolym över statens centralkonto i Riksbanken

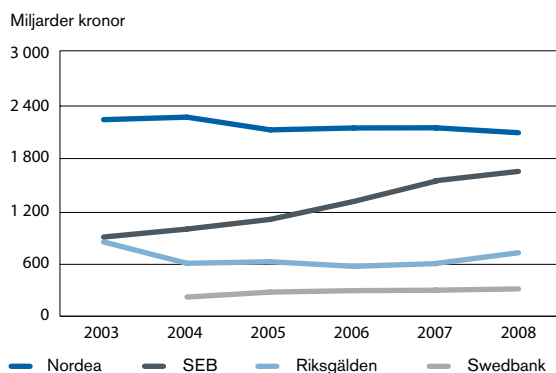
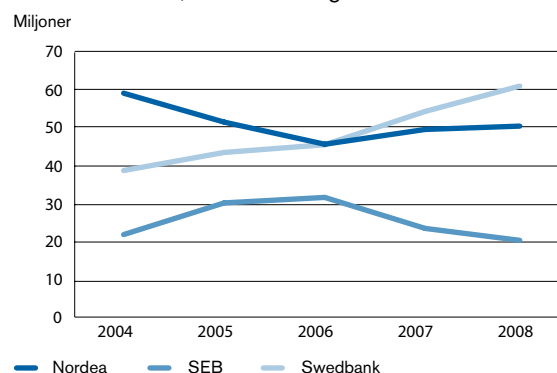

Diagram 11 Statliga betalningars fördelning mellan banker, antal betalningar

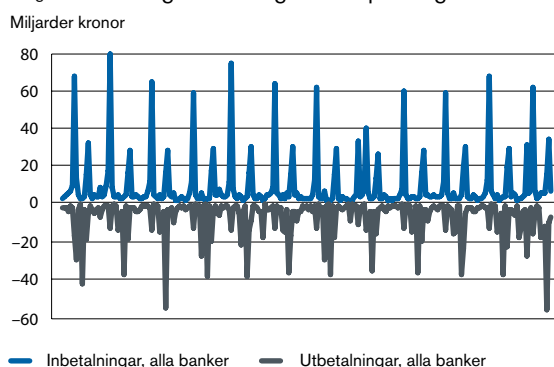

Statliga betalningsflöden

Uppbörderna av skatt är koncentrerad till två större perioder per månad. Den 12:e–13:e i månaden betalas oftast över 60 miljarder kronor. Kring den 25:e i månaden betalas ytterligare cirka 30 miljarder kronor; se diagram 12.

De största utbetalningarna, kring 40 miljarder kronor, gör staten den 20:e–23:e i månaden när skatterna förs över till kommunerna och barnbidragen betalas ut. Utbetalningar är också stora kring den 18:e i månaden vid pensionsutbetalningarna och kring den 25:e i månaden när löner till statligt anställda betalas ut.

Diagram 12 Statliga betalningsflöden per dag 2008

Fortsatt låg kontobehållning i ramavtalsbankerna

Inbetalningar som förmedlas av ramavtalsbankerna efter klockan 15.00 förs inte över till Riksgälden förrän på morgonen dagen efter. Det gör att kontobehållningar står kvar i ramavtalsbankerna över natt, vilket är en kreditrisk.

Under 2008 var den genomsnittliga kontobehållningen över natt 105 miljoner kronor, vilket var lägre än året innan. Den högsta kvarstående behållningen över en enskild natt var 7 477 miljoner kronor. Det var avsevärt mer än under 2007 och förklaras av avbrottet i Riksbankens centrala RIX-clearing den 9 och 10 maj. Se diagram 13.

Antalet valutaterminer ökade

Myndigheterna hade den 31 december 2008 valuta-säkrat betalningar i utländsk valuta till ett värde motsvarande cirka 7,5 miljarder kronor. Det är en ökning med 2,5 miljarder kronor från förra årsskiftet. Ökningen förklaras delvis av att fler myndigheter väljer att valuta-säkra sina betalningar.

Centraliserad valutasäkring och valutaleveranser är ett led i vårt arbete att främja god kassahållning och riskhantering inom staten. Det bidrar också till en effektivare styrning av myndigheternas anslagsmedel.

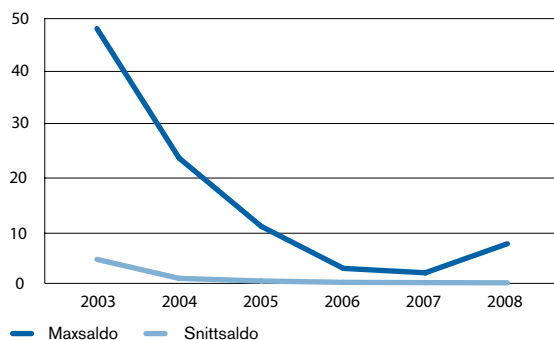
Rapport om risker lämnad

Vi analyserade under året riskerna i myndigheternas betalningar. Rapporten *Risker och sårbarheter i den statliga betalningsmodellen* lämnades till regeringen den 28 maj. Några viktiga slutsatser vi drog var:

- Avbrott och förseningar i statens betalningar förekommer men kan minskas med fungerande reservrutiner.
- Betalningsuppdragen ska vara korrekta och lämnade av behörig person. Bankens kontroll mot fullmakter behöver förbättras.
- Betalningsmodellen har med tiden blivit komplex. Modellen behöver klargöras, dokumenteras och förenklas.

Diagram 13 Saldo över natt

Miljarder kronor

- Information, utbildning och samverkan om den statliga betalningsmodellen kan göra att betalningssystemet används effektivare.
- Kontobehållningarna över natt i ramavtalsbankerna är nu låga. Kontobehållningar i valuta och kursrisker vid växling av valuta behöver utredas och minskas ytterligare.

Myndigheternas in- och utlåning

Inlåningen från myndigheterna ökade under året medan utlåningen sjönk. När myndigheterna använder sina lån eller placeringar i Riksgälden påverkar det statens lånebehov; se avsnittet *Statsskuldshöjning*.

Ökad inlåning

Myndigheternas placeringar ökade med drygt 14 procent under året; se tabell 5. Det beror främst på den under hösten inrättade stabilitetsfonden, som innebar att 15 miljarder kronor fördes från statsbudgeten till ett konto i Riksgälden.

Minskad utlåning

Riksgäldens totala utlåning minskade med 20,7 miljarder kronor; se tabell 6. Myndigheterna minskade sin upplå-

Tabell 5 Riksgäldens inlåning från myndigheter, affärsverk och bolag

Miljoner kronor	2004	2005	2006	2007	2008
Myndigheter	79 034	81 777	67 080	70 666	82 328
Affärsverk	3 893	3 516	3 511	1 978	1 087
Aktiebolag	1 550	1 200	1 000	2 896	2 782
Summa inlåning	84 477	86 493	71 591	75 540	86 197

Tabell 6 Riksgäldens utlåning till myndigheter, affärsverk och bolag

Miljoner kronor	2004	2005	2006	2007	2008
Myndigheter	210 160	226 326	235 690	232 299	207 106
Affärsverk	7 780	6 267	7 069	6 427	7 898
Aktiebolag	10 716	13 058	15 491	17 835	20 887
Summa utlåning	228 656	245 651	258 250	256 560	235 891

ning med 25,2 miljarder kronor. Det beror främst på att Banverket och Vägverket löste nästan alla sina lån i förtid eftersom de i stället finansierades från anslag. Den enskilt största låntagaren, CSN, ökade sin upplåning med 5,1 miljarder kronor till 153,7 miljarder kronor.

Affärsverken och de statliga bolagen ökade sin upplåning med totalt 4,5 miljarder kronor. Den största låntagaren bland dessa är Botniabanan AB som står för 70 procent av utlåningen till bolag.

Nya tjänster och nöjda kunder

Riksgäldens årliga kundenkät gav ett resultat som visar att myndigheterna är nöjda med vår service och de tjänster vi erbjuder. Nöjdhetsindex för 2008 var 85 av maximalt 100.

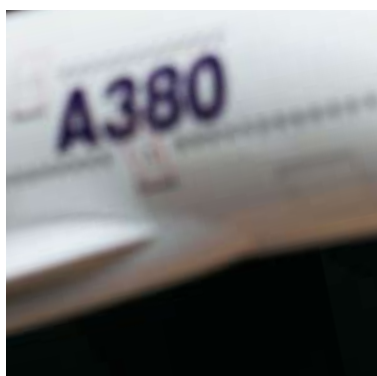
Under året utvecklade vi våra tjänster. Bland annat blev det möjligt att logga in i SIBWebb och SITS med en tredje variant av elektronisk legitimation.

Måluppfyllelse

Vi uppfyllde målen under 2008. Det nya ramavtalet för betalkort-, resekonto och inköpskorttjänster innebar minskade kostnader för staten. Rapporten om risker har gett oss ett underlag för att öka effektiviteten och säkerheten i betalningssystemet. Myndigheterna var fortsatt nöjda med vår verksamhet.

Efter beslut i riksdagen ger Riksgälden bland annat lån till svenska företag som är med och utvecklar nya flygplan.

Garantier och krediter

Finanskrisen ledde till att kreditmarknaden fungerade allt sämre under året. Som en följd av att det blev svårare för många företag att få lån beslutade riksdagen om nya statliga garantier och krediter. Förutom bankgarantiprogrammet, som beskrivs i avsnittet *Finansiell stabilitet*, gäller det bland annat lån till Svensk Exportkredit. Den försämrade konjunkturen har också medfört att vi fått uppdrag om insatser i form av garantier och lån till fordonsindustrin.

Viktiga händelser 2008

- Nytt uppdrag för stärkt exportfinansiering genom lån till Svensk Exportkredit.
- Nya uppdrag om insatser för fordonsindustrin.
- Återbetalning av subventionerade garantiavgifter för Öresundsbron och Nordiska Investeringsbanken.
- Förhandlingar med Volvo Aero om ett statligt villkorslån.

Mål

Riksgälden ska

- bidra till att statens risk begränsas och att statens rätt tryggas; det ska ske genom att vi värderar ekonomiska risker, sätter avgifter och bestämmer villkor samt driver in fordringar
- arbeta för att kostnaderna för verksamheten motsvarar dess intäkter över en längre tidsperiod; det ska ske genom att avgiftssättningen sker till försäkringsmässiga principer
- arbeta aktivt för att garanti- och kreditverksamheten i andra myndigheter är effektiv

Åtterrporteringskrav

Vi ska redovisa verksamhetens ekonomiska resultat och analysera de faktorer som påverkar detta

Garanti- och kreditportföljen

Garantiportföljen var 51 miljarder kronor i slutet av 2008. Den består av stora åtaganden till infrastruktur, svenska och internationella kreditinstitut samt pensioner till tidigare anställda i statliga myndigheter som blivit bolag. Men vi har också många små garantier till företag inom jordbruket och glesbygdsnäringarna.

Vår totala utlåning till låntagare utanför staten var 21 miljarder kronor vid årsskiftet. Den finansierar främst infrastrukturprojekt. Störst är lånet till Botniabanan.

I december 2008 beslutade riksdagen om nya

statliga garanti- och kreditåtgärder som kommer att öka våra åtaganden under 2009.

Åtgärder för stärkt exportfinansiering

Riksdagen beslutade i mitten av december att utöka möjligheterna för svensk exportindustri att få finansiering. Som en följd av beslutet fick vi i februari 2009 i uppdrag av regeringen att låna ut högst 100 miljarder kronor till Svensk Exportkredit.

Stärkta insatser för fordonsindustrin

Riksdagen beslutade i mitten av december om statliga kreditgarantier på högst 20 miljarder kronor till företag inom fordonsindustrin som söker lån från Europeiska Investeringsbanken, EIB, för omställning till grön teknologi.

Regeringen gav oss i februari 2009 i uppdrag att förhandla med EIB, Volvo och Ford om de avtal som krävs för att vi ska kunna ställa ut garantier för de lån som Volvo söker från EIB.

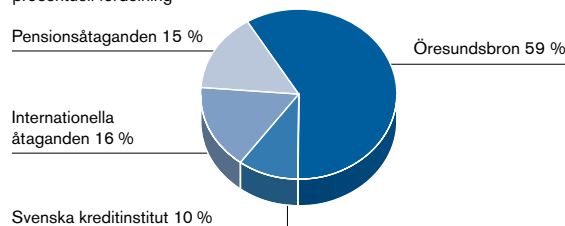
Riksdagen beslutade också om så kallade undsättningslån på maximalt 5 miljarder kronor till företag inom fordonsindustrin som står inför en akut likviditetskris. Vi ska från och med den 15 februari 2009 hantera ansökningar om sådana lån.

Återbetalning av subventionerade riskavgifter

Risken i garantierna för Öresundsbron har minskat väsentligt. Vi föreslog därför under våren att regeringen tills vidare inte ska sätta av några ytterligare anslagsmedel för att täcka risken i åtagandet. De belopp som tidigare betalats till garantireserven är större än vad som nu behövs för att täcka risken. Därför föreslog vi

Diagram 14 Garantiatåganden

Garantier för 51 miljarder kronor, 31 december 2008, procentuell fördelning

att 300 miljoner kronor återbetalas från garantireserven till statsbudgeten. Vi väntar på regeringens beslut.

Under 2008 återbetalade vi en del av avgiften för statens garantier för projektinvesteringar från Nordiska Investeringsbanken, NIB, eftersom risken för infrianden minskat. Vi har gjort liknande återbetalningar vid två tidigare tillfällen. Årets återbetalning till statsbudgeten var 2 miljoner euro.

NIB ger projektinvesteringar som garanteras av de nordiska och baltiska staterna. Banken har en reservfond för framtida kreditförluster. Denna utökades under 2008 med 44 miljoner till 282 miljoner euro, vilket gör att risken för infrianden minskat. Först när förlusterna är större än reservfonden kan det bli aktuellt för NIB att utnyttja de statliga garantierna.

Riksgälden vill återkalla uppdrag om garanti till Fysikhuset

Vi föreslog under våren att regeringen återkallar uppdraget att utfärda en garanti till förmån för Fysikhuset Stockholm KB.

Enligt vår uppfattning nu är en sådan garanti onödig. Den leder också till en otydlig och svårtillämpad garantistruktur, vilket skapar en osäkerhet som staten bör undvika.

Garantier i samband med försäljningen av aktierna i Vin & Sprit

Vid försäljningen av statens aktier i Vin & Sprit utfärdade vi tre garantier som syftade till att säkerställa en transaktion på 4,9 miljarder kronor i affären. De två största garantierna är nu avslutade och den tredje löper som längst till den 30 juni 2009. Enligt regeringsbeslut togs inga avgifter ut för att täcka statens ekonomiska risk. Eventuella infrianden avräknas i stället mot intäkterna från avyttringen av aktierna.

Förhandling med Volvo Aero om villkorsslån

Under sommaren fick vi i uppdrag av regeringen att inleda en förhandling med Volvo Aero om ett statligt villkorsslån till bolaget. Finansieringen avser bolagets forsknings- och utvecklingskostnader i ett nytt flygmotorprojekt som leds av Rolls Royce.

Beloppet kan som högst bli 120 miljoner kronor, vilket motsvarar cirka 40 procent av bolagets FoU-kostnader för detta projekt. Vi slutrapporterar avtalsförhandlingen till regeringen i februari 2009. EU-kommissionen ska sedan ta ställning till om den föreslagna finansieringen är förenlig med statsstödsreglerna.

Tabell 7 Åtaganden, avsättningar och tillgångar i garantiverksamheten

31 december 2008, miljoner kronor

	Garanti- åtaganden	Avsättningar för förväntade garantiförluster	Inbetalda garanti- avgifter	Framtida ännu ej betalda garantiavgifter
Garantiportföljen	50 610	1 091	2 278	123

Kostnadstäckning i garantiverksamheten

Vi avsatte vid årsskiftet 1,1 miljarder kronor för förväntade förluster i garantiportföljen, vilket i stort sett är samma belopp som vid föregående årsskifte.

På ett räntekonto hos oss finns en garantireserv dit inbetalda garantiavgifter förs. Kontot belastas med kostnader för infrianden och administration. Behållningen var vid årsskiftet 2,3 miljarder kronor.

Garantireserven är alltså större än avsättningen. Med tanke på hur få objekt vi garanterar är det naturligt att avsättning och reserv inte överensstämmer vid varje tidpunkt. Ett infriande, eller större risk för infrianden, kan göra att reserven i stället är mindre än avsättningen för förväntade förluster.

Oförändrad risk i kreditverksamheten

Lånen i kreditverksamheten var värderade till 19,9 miljarder kronor vid slutet av året. Det innebär en nedskrivning med 0,9 miljarder kronor på grund av förväntade kreditförluster. Nedskrivningen är oförändrad från föregående år.

Tabell 8 Lån med kreditrisk

31 december 2008, miljoner kronor	Utestående lån	Nedskrivning för förväntade kreditförluster
Låntagare		
A-Train AB	1 000	200
Svedab AB	4 881	700
Botniabanan AB	14 648	
Övriga	245	
Summa	20 774	900

Garanti- och kredithantering hos andra myndigheter

Vi ger löpande råd och stöd till övriga garanti- och kreditmyndigheter och föreslår förändringar för att uppnå en mer effektiv och ansvarsfull hantering inom staten. Under året hjälpte vi bland annat Sida med att utveckla sin hantering av säkerhetsreserven och principerna för prissättning av garantier.

Måluppfyllelse

Målen för garantiverksamheten är uppfyllda.

Målet om en effektiv kredithantering är delvis uppfyllt. Vi har tagit ut riskavspeglade avgifter på de flesta lånen under senare år, men det saknas fortfarande ett övergripande regelverk för statliga krediter.

Under hösten ringde tusentals oroliga sparare till Riksgälden för att få information om insättningsgarantin.

Insättningsgaranti och investerarskydd

Riksgälden tog vid årsskiftet 2007/2008 över ansvaret för den statliga insättningsgarantin och investerarskyddet från Insättningsgarantinämnden. I samband med den finansiella turbulensen under hösten fick vi många frågor från oroliga sparare. I oktober beslutade riksdagen att utöka insättningsgarantin och höja ersättningsnivån för att öka tryggheten för spararna. Liknande höjningar gjordes i de flesta EU-länder.

Viktiga händelser 2008

- I samband med den finansiella oron fick vi hantera mängder av förfrågningar från allmänheten och anslutna institut om främst insättningsgarantin.
- Insättningsgarantin utökades i oktober. Ersättningsbeloppet fördubblades och dessutom gäller den nu alla typer av konton.

Mål

Riksgälden ska

- beräkna och debitera avgifter korrekt och kostnads-effektivt
- förvalta avgiftsmedlen för insättningsgarantin med en långsiktigt god avkastning samtidigt som god betalningsberedskap och riskspridning upprätthålls
- säkerställa en korrekt och effektiv hantering av ersättningsfall
- samarbeta med företrädare för utländska ersättningsystem; vi ska hålla beredskap för att hantera ersättningsfall som är gemensamma för svenska och utländska ersättningsystem

Återrapporteringskrav

Vi ska redovisa

- hur avgifterna beräknats och fördelats mellan instituten
- förvaltningens resultat och kostnader
- åtgärder för att hantera förekommande ersättningsfall samt kostnaderna för denna hantering
- samarbetsavtal med utländska ersättningsystem och övrigt internationellt samarbete
- de samlade erfarenheterna från inordnandet av insättningsgarantin och investerarskyddet i Riksgälden

Utökad insättningsgaranti

I samband med den finansiella oron höjde merparten av EU:s medlemsstater insättningsgarantin till minst 50 000 euro. För Sveriges del höjdes det maximala ersättningsbeloppet från 250 000 kronor per kund och institut till 500 000 kronor. Samtidigt utökades insättningsgarantin till alla typer av konton oavsett om sparandet är bundet eller fritt att ta ut (utom konton i det individuella pensionssparandet, IPS).

Utvidgningen av garantin beräknas öka statens åtagande med cirka 100 miljarder kronor.

Beräkning av insättningsgarantiavgiften

Insättningsgarantin finansieras genom avgifter från de anslutna instituten. De sammanlagda avgifterna ska vara 0,1 procent av de totala garanterade insättningarna. Varje instituts avgift varierar mellan 0,06 och 0,14 procent och beror på hur den egna kapitaltäckningsgraden förhåller sig till övriga instituts kapitaltäckningsgrad.

De totala garanterade insättningarna hos de 118 anslutna instituten var 638,8 miljarder kronor den 31 december 2007. Avgiften för år 2008 blev därmed 638,8 miljoner kronor.

Förvaltningen av avgifterna för insättningsgarantin

De årliga avgifterna till insättningsgarantin ska placeras i statsobligationer eller på räntebärande konto i Riksgälden. Det samlade värdet på tillgångarna var 19,8 miljarder kronor vid utgången av 2008.¹

Kammarkollegiet förvaltar avgifterna åt oss med målet att tillgångarna ska vara jämnt fördelade mellan utestående statsobligationer med löptider på upp till tio år.

¹ Tillgångarnas värde inklusive upplupen ränta och realiserade vinster/förluster.

Avkastningen under 2008 blev 14,1 procent, vilket berodde på den kraftiga räntenedgången. Avkastningen är den högsta sedan förvaltningen av avgiftsmedlen startade i mitten av 1997.

Beräkning av avgiften i investerarskyddet

De institut som har investerarskydd ska betala avgifter till Riksgälden för en långsiktig finansiering av skyddet och för att täcka löpande administrationskostnader. Vi arbetade under året med att utveckla en modell för att fördela kostnaderna för ersättningsfall och kommer att presentera ett förslag inom kort.

Resultat och kostnader

Våra kostnader för insättningsgarantin under 2008 var 6,7 miljoner kronor och för investerarskyddet 2,8 miljoner kronor. Kostnaderna ökade som en följd av den stora mängd frågor vi fick svara på i samband med den finansiella oron samt vårt arbete med att utveckla systemstöd och förbättra informationen på vår webbplats. Därutöver hade vi kostnader på 2,3 miljoner kronor för hanteringen av tidigare ersättningsfall.

Kostnaderna för 2007 var 5,9 miljoner kronor för insättningsgarantin och 0,1 miljoner kronor för investerarskyddet. Löpande under året användes pengar från statsbudgeten för förvaltningskostnaderna. Kostnaderna för 2007 togs från intäkterna 2008 och betalades tillbaka till statsbudgeten. Över tid påverkas inte statsbudgetens saldo.

Beredskap för ersättningsfall

Vi behövde inte betala ut några ersättningar inom insättningsgarantin eller investerarskyddet under året. Men vi höjde beredskapen genom att avdela personal från olika avdelningar till en beredskapsstyrka.

Beredskapsstyrkan ska kunna rycka in vid ett ersättningsfall och avlasta vid arbetstoppar. Styrkan kan kompletteras med inhyrd personal.

Under året uppdaterade och utvecklade vi vårt systemstöd för att på sikt bli mer effektiva.

Internationellt samarbete

Vi deltog i flera av de möten som arrangerades av European Forum of Deposit Insurers. Vi var också med i olika arbetsgrupper som tillsatts på uppdrag av EU-kommissionen. Dessa grupper behandlade bland annat faktorer som orsakar fördröjning av utbetalning av ersättning och modeller för samarbetsavtal.

Det särskilda beslutsorganet utvecklades

Vid årsskiftet 2008/2009 utvecklades det särskilda beslutsorganet för insättningsgarantin och investerarskyddet som funnits inom Riksgälden. Ansvaret för de frågor som legat på beslutsorganet ligger nu på Riksgäldens styrelse.

Måluppfyllelse

Målen för verksamheten är uppfyllda. Att inordna insättningsgarantin och investerarskyddet i en större organisation kan utifrån erfarenheterna från 2008 anses vara ett riktigt beslut. Sårbarheten har minskat och vi kunde utan större problem besvara den stora mängd frågor från allmänheten och anslutna institut som vi fick under den finansiella oron.

Riksgälden skärpte ytterligare sin bevakning av olika risker och motparter på grund av oron på finansmarknaderna utomlands som också smittade av sig på Sverige.

Hantering av risker

Riskhantering är ett område som står under ständig utveckling. Under 2008 hamnade kreditrisker i fokus. Vi behövde placera ovanligt stora belopp, främst till följd av försäljningen av Vin & Sprit och Vasakronan, och vi ökade därför antalet motparter. Den finansiella oron under hösten innebar också högre krav på kreditriskbevakningen. Våra riskmodeller visade sig tillförlitliga även vid de stora marknadsrörelserna. Inom hanteringen av operativa risker påbörjade vi en kartläggning av den interna kontrollmiljön i våra processer. Vi ökade också fokus på informationssäkerhet och informationsklassificering.

Viktiga händelser 2008

- Stora placeringsbehov och finansiell oro ställde höga krav på kreditriskhanteringen.
- Vi påbörjade arbetet med att kartlägga den interna kontrollmiljön i våra processer.
- Ökat fokus på informationssäkerhet och informationsklassificering.

Mål

Riksgälden ska

- sträva efter att uppnå bästa marknadspraxis i riskhanteringen
- se till att hanteringen av finansiella och operativa risker uppfyller de för verksamheten relevanta krav som ställs i lagstiftning gällande finansiella företag och i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd
- ha en krisberedskapsförmåga (Politikområdet Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar) så att riskerna för störningar minimeras och samhällets grundläggande behov av ekonomisk säkerhet tillgodoses vid svåra påfrestningar på samhället i fred
- ha en god krisledningsförmåga, operativ förmåga och förmåga att i samhällsviktig verksamhet motstå allvarliga störningar

Återrapporteringskrav

Vi ska redovisa graden av måluppfyllelse för finansiella och operativa risker

En samlad riskhantering

I hanteringen av risker arbetar vi i linje med marknadspraxis, det vill säga att vi använder likartade metoder och modeller som andra tongivande aktörer på den

finansiella marknaden och har tydligt definierade policyer och instruktioner.

Styrelsen är ytterst ansvarig för att begränsa och följa upp verksamhetens risker och för att verksamheten bedrivs med god intern styrning och kontroll. Styrelsen fastställer årligen en finans- och riskpolicy och får återkommande rapporter om risknivå.

Varje avdelning ansvarar för risknivå och riskhantering inom den egna verksamheten. Riskavdelningen ansvarar för den oberoende och övergripande kontrollen samt den samlade rapportering som lämnas till verksledning och styrelse. Internrevisionen, som är direkt underställd styrelsen, utvärderar den samlade riskhanteringen.

Vi arbetar i stora drag med två huvudtyper av risker – finansiella och operativa. Eftersom vår verksamhet är en central del av statens finansiella system är det även viktigt att vi hanterar vår information på ett säkert sätt. Vi behandlar informationssäkerhetsrisker inom ramen för den operativa riskhanteringen.

Finansiella risker

Finansiella risker består av marknadsrisker och kreditrisker. Ränterisk och valutarisk är exempel på olika former av marknadsrisk.

Riksgäldens styrelse bestämmer hur regeringens riktlinjer för statsskuldsförvaltning ska tillämpas. Styrelsen gör detta genom att fastställa limiter, riktmärken och avvikelsetervall. Vi följer sedan dagligen hur riskerna förhåller sig till dessa. Uppföljningen görs dels för att kontrollera att skulden inte avviker från vad som är tillåtet, dels för att se vilka affärer som behöver göras för att styra skulden. Eventuella avvikelser rapporteras till verksledningen och styrelsen.

Vi sätter inga riktmärken och limiter inom garanti- och kreditverksamheten. Finansiella risker som uppstår inom detta område är en följd av beslut av riksdag och regering och vi kan därför inte själva bestämma om risken ska tas.

Daglig uppföljning av statsskuldens finansiella risker

Under en större del av 2008 låg den reala skuldens andel utanför gränsen för sitt avvikelseintervall. Anledningen är att det inte finns några kostnadseffektiva sätt att minska realandelen när statsskulden minskar. I övrigt inträffade inga väsentliga avvikelser från de intervall som satts upp.

Marknadsrisk i den aktiva förvaltningen

För att mäta och styra marknadsriskerna i den aktiva förvaltningen har vi limiter baserade på Value-at-Risk (VaR). Rörligare marknader ger högre VaR-värden.

De finansiella marknaderna var under hösten 2008 mycket rörliga. En stark press på många marknadsaktörer att avsluta positioner gav upphov till snabba förändringar i räntor, valutakurser och sambanden mellan dessa. Förändringar i sådana samband påverkar också VaR. I kombination med modellspecifika egenskaper resulterade marknadens rörlighet och sambandsförändringarna i vissa fall i stora variationer i våra VaR-värden.

VaR bygger på en statistisk metod. Metoden ger en prognos på hur stor förlusten kan bli med en viss sannolikhet och för en viss tidsperiod. Eftersom VaR bygger på en uppskattning av möjliga framtida förluster måste modellen löpande följas upp genom att jämföra modellens prognoser med de faktiska utfallen.

Ett av VaR-modellens grundantaganden är att det dagliga resultatet följer normalfördelningskurvan. Diagram 15 visar att under perioden 2004–2008 stämde VaR-modellens prognoser bra med de verkliga utfallen. Även under perioder med stora marknadsrörelser, som år 2008, stämde modellens prognoser relativt bra med utfallen.

Nya utmaningar i vår kreditriskhantering

Kreditriskerna uppstår i derivataffärer som vi gör för att styra statsskulden, i kortfristiga placeringar som görs för att hantera statens likviditet och i statens betalningsmodell.

Under 2008 behövde vi placera stora belopp. En anledning var de pengar som vi fick ta hand om i samband med försäljningen av Vin & Sprit och Vasakronan. Detta ställde nya krav på vår kreditriskhantering. Vi utökade bland annat antalet motparter för att sprida risken.

Under hösten skärpte vi ytterligare vår kreditriskbevakning. I takt med att olika länder presenterade åtgärdsprogram för att lindra effekterna av finanskrisen inriktade vi vårt arbete på att gå igenom programmen för att säkerställa att våra affärer är skyddade. Vi drabbades dock i likhet med andra marknadsaktörer av finanskrisens följder genom en osäker fordran; se not 20 i den finansiella redovisningen.

För att begränsa kreditriskerna ställer vi krav på våra motparters kreditvärdighet. Vi gör bara affärer med motparter som har lägst "A–" i rating. I diagram 16 framgår att merparten av våra motparter, trots den finansiella oron, har en god kreditvärdighet. Vi sätter även gränser för hur stora kreditexponeringarna maximalt får vara på varje motpart.

I derivataffärer kräver vi ytterligare åtgärder för att begränsa kreditrisken. Vi har avtal om netting, utbyte av säkerheter för att täcka exponeringar (Credit Support Annex, CSA) och avtal som gör att vi kan avsluta affärerna om motpartens kreditvärdighet skulle sjunka under en viss nivå (rating-trigger).

Aktiv hantering av operativa risker

De operativa riskerna analyserar vi i samband med verksamhetsplaneringen, i projekt och i våra processer. Operativa risker beror på mänskliga fel, felaktiga processer eller system och externa händelser. Våra analyser bygger på en metod för självutvärdering där vi identifierar och värderar våra risker.

Riskanalyser genomförs årligen i samband med verksamhetsplaneringen och våra mest väsentliga risker är sedan tidigare identifierade. I takt med att verksamheten

Diagram 15 Value-at-risk och utfall 2004–2008

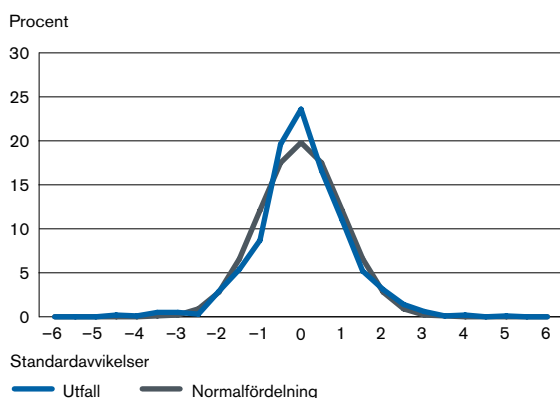
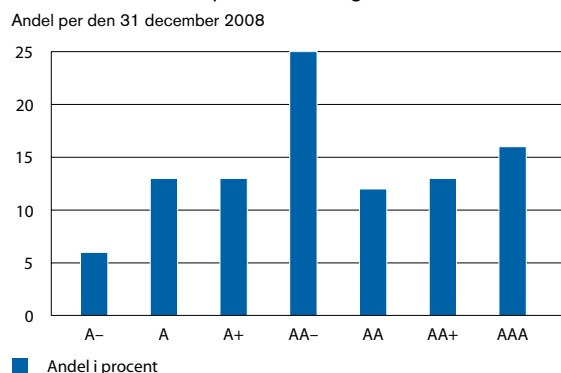

Diagram 16 Riksgäldens motparter fördelade på kreditvärdighet

förändras kan dock nya risker uppstå. Nytt från 2008 är att vi för varje risk också dokumenterar om risken är på en accepterad nivå (så kallad vald risknivå) så att vi får ett tydligare underlag för att prioritera och planera åtgärder. Analyserna följs upp under året och vi gör en ny värdering av riskerna med hänsyn till de åtgärder vi har vidtagit.

Genom processkartläggningar dokumenterar vi vår interna kontrollmiljö och får ett underlag för värdering och hantering av operativa risker i vår dagliga verksamhet.

För att få en totalbild av Riksgäldens operativa risker rapporteras och sammanställs även våra avvikelser i verksamheten. Avvikelserna kopplas till upprättad riskanalys och värderas utifrån samma metod.

Styrelsen och verksamheten informeras om aktuell riskstatus. De informeras också om avvikelser som haft stor påverkan på verksamheten, tillsammans med genomförda åtgärder.

Informationssäkerhet berör alla

Information är en av Riksgäldens viktigaste strategiska resurser. Arbetet med att identifiera och säkra tillgångar, resurser och processer har därför stort fokus på informationssäkerhet och informationsklassificering.

Vi arbetar aktivt med att bedriva förvaltnings- och utvecklingsarbete inom området säkerhet där hela verksamheten engageras. Under 2008 gjorde vi en analys utifrån ISO/IEC 27001:2006, Ledningssystem för informationssäkerhet. Denna standard använder vi som bas för att mäta säkerhetsnivån i organisationen. Under 2008 tog vi också fram en informationsklassningsmodell som nu används i verksamheten.

Att löpande göra risk- och sårbarhetsanalyser är en central del av säkerhetsarbetet. Där identifierar vi brister så att vi kan sätta in rätt åtgärder till rimlig kostnad.

Våra kunders säkerhet har stort fokus. Vi behandlar information om våra kunder så att ingen obehörig ska kunna komma åt den. Vi följer personuppgiftslagen (PUL) och har stränga krav på IT-säkerhet och sekretess, både internt och på våra leverantörer.

Vi arbetar löpande med att se över skyddet av våra lokaler och följer regelverk inom området. Detta för att skydda information och tillgångar, och för att medarbetare och besökare ska känna sig trygga i våra lokaler.

Vår krisberedskap är god

Under 2008 deltog vi i Krisberedskapsmyndighetens samverkansövning SAMÖ08. Där fick vi möjlighet att tillsammans med andra myndigheter öva vår lednings- och samverkansförmåga inom området IT-attacker mot det finansiella systemet. Vi kunde konstatera att vår krisberedskap är god.

Riksgälden har höga krav på att bedriva verksamheten även i kris. Därför är krisberedskap en viktig del i säkerhetsarbetet och vi samarbetar även med andra myndigheter för att säkerställa att vår del i det finansiella systemet alltid fungerar.

Vi deltar i samarbeten mellan myndigheter och den privata sektorn som ska se till att det finansiella systemet fungerar även i krissituationer. Den erfarenhet och kunskap som finns i dessa grupper bidrar till att vår egen kontinuitetsplanering blir samordnad med omvärlden.

Måluppfyllelse

Målet för finansiella och operativa risker är uppfyllt. De metoder och modeller som används för att hantera såväl finansiella som operativa risker följer marknadspraxis, vilket innebär att vi ligger i linje med jämförbara aktörer på den finansiella marknaden. Sammantaget når vi upp till de krav som ställs på god riskhantering.

Målet för området krisberedskap är uppfyllt. Genom kontinuitetsplanering och övningar har vi byggt upp en förmåga att i samhällsviktig verksamhet motstå allvarliga störningar. Krisberedskapsförmågan redovisades till regeringen i november 2008.

Riksgälden satsade drygt 22 000 kronor per anställd i extern kompetensutveckling under 2008.

Personal och kompetens

Finanskrisen medförde att vi fick arbeta extra hårt bland annat med nya uppdrag. Vi blev uppmärksammade i medierna och många privatpersoner kontaktade oss för att få information om insättningsgarantin och våra sparprodukter. Andra kontaktade oss för att söka jobb. Vi arbetade med att förbättra processerna för att attrahera, behålla och utveckla våra medarbetare.

Kompetensförsörjning

Finanskrisen under hösten gjorde att vi fick nya uppdrag. En ny avdelning skapades och vi rekryterade den specialistkompetens vi själva inte hade. Under 2009 kommer vi att rekrytera för att utöka den totala personalstyrkan.

Den strategiska kompetensförsörjningen är av största vikt för oss. För att säkerställa att vi har rätt kompetens på kort och lång sikt genomför våra personalspecialister tillsammans med personalansvariga en inventering två gånger per år för att kartlägga behovet av kompetens i nuläget och på ett par års sikt. Många myndigheter drabbas av stora pensionsavgångar då 40-talisterna går i pension. Vi påverkas inte i någon större utsträckning och ersättningsrekryterar kontinuerligt.

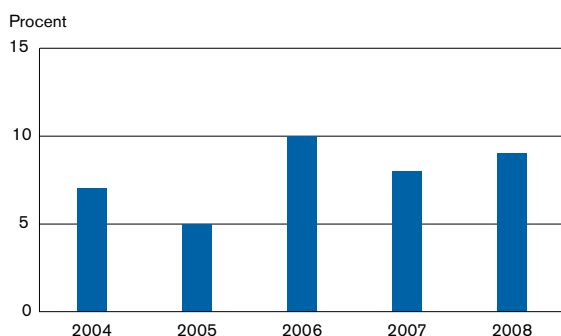
Vårt ledarskap

För att utveckla vårt ledarskap tog vi bland annat fram ett förslag till chefskriterier. Det handlar om att kunna styra, leda och utveckla medarbetarna och verksamheten på ett bra sätt. I kriterierna ingår också på vilket sätt våra värdeord – affärsmässiga, öppna och trygga – ska präglade vårt sätt att arbeta som chefer.

Kompetensutveckling

Vi investerade 22 738 kronor per anställd i extern kompetensutveckling 2008. Det är en ökning från 2007 med 1 531 kronor per anställd.

Diagram 17 Personalomsättning

Under året anordnade vi interna seminarier om banksekretess, finanskrisen och statsskulden.

Nya medarbetare hos oss deltar i en introduktionsdag. Där får de bland annat information om vårt uppdrag och vilka huvuduppgifter olika avdelningar har. Under året genomfördes introduktionsdagar vid två tillfällen.

Personalomsättning

Personalomsättningen ökade med 1 procentenhet under 2008 till 9 procent. Våra medarbetare är attraktiva på arbetsmarknaden vilket vi ser som positivt. Samtidigt har vi inte några problem att rekrytera.

Åldersstruktur

Riksgälden hade 160 medarbetare inklusive tillfälligt anställda under 2008. Den genomsnittliga anställningstiden var 9,9 år och genomsnittsåldern 43,8 år. Motsvarande siffror för 2007 var 10,0 år respektive 43,5 år. Åldersfördelningen framgår av tabell 9.

Tabell 9 Åldersfördelning 2008

	Yngre än 30 år	30–39 år	40–49 år	50 år och äldre
Antal personer	12	53	46	49

Hälsa och sjukfrånvaro

Vi erbjuder alla medarbetare ett motionsbidrag på 3 000 kronor per år. Under 2008 minskade utnyttjandet av bidraget och vi kommer under 2009 att genomföra aktiviteter för att bidraget ska utnyttjas av fler.

Vi erbjöd också till exempel massage, hälsokontroller, friskvårdsseminarier samt influensa- och TBE-vaccinationer.

En hälsoundersökning genomfördes under året. Resultatet visade att medarbetarnas hälsa var lika god som då motsvarande undersökning gjordes 2006.

Den totala sjukfrånvaron var 2,8 procent; se tabell 10. Korttidsfrånvaron var fortsatt låg. Andelen långtidssjuka,

det vill säga medarbetare som varit frånvarande 60 dagar eller mer, var 54 procent av den totala sjukfrånvaron. Antalet långtidssjuka ökade från föregående år men aktiv rehabilitering bedrevs under året och alla arbetar nu till viss del.

Tabell 10 Sjukfrånvaro

Personalgrupp	Procent ¹ 2007	Procent ¹ 2008
Kvinnor	2,9	4,4
Män	1,0	0,9
Anställda yngre än 30 år	2,8	1,1
Anställda 30–49 år	2,3	2,8
Anställda 50 år och äldre	1,4	3,1
Totalt alla anställda²	2,1	2,8

¹ Sjukfrånvarotid/total ordinarie tid för respektive grupp.

² Av den totala sjukfrånvaron utgjorde 54 procent långtidssjuk-skrivningar på 60 dagar.

Lika villkor

Vi ser kontinuerligt över och kvalitetssäkrar vår rekryteringsprocess för att alla sökande ska behandlas på lika villkor.

Av Riksgäldens medarbetare under 2008 var 54 procent kvinnor och 46 procent män. I ledande befattningar var fördelningen exakt densamma. Totalt sett har vi en jämn könsfördelning men det finns stora skillnader mellan avdelningarna. Vi arbetade med jämställdhetsfrågor tillsammans med de fackliga organisationerna och gjorde en särskild löneanalys av chefskollektivet för att säkerställa att inga osakliga löneskillnader fanns mellan kvinnor och män.

Fler män än tidigare utnyttjade möjligheten att ta ut föräldradedighet.

Internationella kontakter

Den globala finanskrisen ledde till ett mycket stort internationellt intresse för Sveriges hantering av liknande kriser. Medarbetare från Riksgälden bjöds in till länder som USA och Tyskland för att prata om de svenska erfarenheterna av bankstöd och finansiering av krispaket. Vi fortsatte också att utveckla vårt internationella samarbete på områden som skuldförvaltning och likviditetshantering.

Internationellt samarbete innebär en möjlighet för oss att utbyta erfarenheter med andra länder och organisationer. Utbytet bidrar till att höja kompetensen och motivationen hos våra medarbetare och stärka vårt anseende i omvärlden.

Från skuldminskning till finanskris

I början av 2008 var den stora utmaningen för många skuldkontor i världen att hantera snabbt krympande statsskulder och ett minskat utbud av statspapper. Vi arrangerade ett seminarium på temat i Stockholm där representanter från Danmark, Finland, Kanada och Nya Zeeland deltog.

Allteftersom den finansiella oron växte i världen skiftade fokus till motsatta utmaningar – hantering av bankkriser och finansiering av stödåtgärder. Under hösten deltog riksgäldsdirektören och andra medarbetare i flera seminarier och möten med investerare, ekonomer och beslutsfattare för att beskriva hur den svenska staten hanterade 1990-talets bankkris.

Under året deltog medarbetare från oss också med presentationer på seminarier och möten anordnade av OECD, IMF och Världsbanken. Vi är sedan länge i frontlinjen när det gäller frågor rörande skuldförvaltning. I och med statens nya åtaganden mot till exempel banksektorn såg vi även ett ökat intresse för garanti-verksamheten.

Ett annat område som uppmärksammas allt mer internationellt är statlig likviditetshantering. OECD:s arbetsgrupp Working Party on Debt Management påbörjade 2008 en studie om statlig likviditetshantering och betalningsförmedling. Vi kommer att ha en ledande roll i gruppens fortsatta arbete med att identifiera bästa praxis på området.

Internationella uppdrag och regelbundna kontakter

Vi samarbetar aktivt med andra länder och internationella organisationer genom studiebesök, deltagande i konferenser och seminarier samt enskilda kortare uppdrag, så kallad teknisk assistans, inom området statlig finansförvaltning.

För att få en större spridning av uppdrag bland våra medarbetare, undersökte vi under 2008 möjligheterna till bredare och mer långsiktiga samarbeten med länder som står i begrepp att bygga upp sin statliga finansförvaltning. För att finansiera den typen av uppdrag har vi möjlighet att bedriva tjänsteexport från och med 2009.

Förutom regelbundna kontakter med andra OECD-länder tog vi emot besök från bland annat Albanien, Kenya och Sydafrika. Många besök handlar om uppbyggnaden av ett skuldkontor. Det gäller särskilt för utvecklingsländer men också för EU:s blivande medlemsländer. I Sydafrika har vi haft kontakter med National Treasury of South Africa under många år när landet byggt upp och utvecklat sin upplåning och skuldhantering.

Sedan många år har vi ett samarbete med Världsbanken och IMF inom statsskuldförvaltning och har medverkat som skribenter i eller externa granskare av deras publikationer inom området. Samarbetet innebär också att våra medarbetare från tid till annan genomför uppdrag i länder som efterfrågar tjänster inom statlig finansförvaltning.

Kostnader och anslag

Riksgälden ansvarar för att betala räntor på statsskulden. Dessutom har vi ett anslag för att betala provisioner i samband med förvaltningen av statsskulden och ett förvaltningskostnadsanslag som ska täcka kostnaderna för vår verksamhet.

Räntebetalningar på statsskulden

Räntebetalningarna var 33,2 miljarder kronor under 2008. Det ursprungliga anslaget var 40,6 miljarder kronor. Skillnaden förklaras främst av högre överkurser vid emission än beräknat, vilket i sin tur förklaras av lägre marknadsräntor än de som låg till grund för beräkningarna. Även valutavinsterna blev högre än väntat. De högre överkurserna motverkades något av att kursförlusterna vid återköp ökade.

Jämfört med 2007 minskade räntebetalningarna med 13,9 miljarder kronor. Valutakursdifferenser förklarar 9,0 miljarder kronor och överkurser vid emission 4,5 miljarder kronor av skillnaden mellan åren. Storleken på valutakursdifferenserna beror på hur valutakurserna för lån i utländsk valuta utvecklar sig mellan tidpunkten för när lånet togs och när det förfaller. Under hösten hade vi också placeringar i utländsk valuta eftersom likviden för Vin & Sprit var i dollar och euro. Placeringarna genererade vinster vid förfall eftersom kronan försvagats.

Räntor på lån i kronor låg kvar på ungefär samma nivå som under 2007. Att inte betalningarna minskat trots en fallande statsskuld beror bland annat på att

realobligation 3101 förföll. En stor del av räntan på en realobligation betalas vid förfall. Räntor på lån i utländsk valuta minskade med drygt 1 miljard kronor. Löpande räntebetalningar låg totalt sett kvar på en oförändrad nivå jämfört med 2007.

Genomsnittliga emissionsräntor

Genomsnittliga emissionsräntor för våra största låneinstrument i kronor redovisas i diagram 18. Den utestående volymen var 854 miljarder kronor. Statsskulden totalt var 1 119 miljarder kronor vid slutet av året.

Nominella obligationer

Den genomsnittliga emissionsräntan för de nominella obligationerna var 4,36 procent vid utgången av 2008. Jämfört med 2007 är det en minskning med 0,12 procentenheter. Den genomsnittliga emissionsräntan för sålda obligationer under året var 3,82 procent, vilket är en minskning med 0,31 procentenheter. Den lägre genomsnittliga emissionsräntan för sålda obligationer beror på att marknadsräntorna för nominella obligationer sjönk kraftigt under andra halvåret.

Tabell 11 Räntor på statsskulden

Miljoner kronor	2004	2005	2006	2007	2008
Räntor på lån i svenska kronor	40 688	39 428	37 913	38 587	39 063
Räntor på lån i utländsk valuta	11 515	11 415	10 512	10 921	9 645
Räntor på in- och utlåning	-6 993	-6 943	-6 110	-5 400	-4 813
Summa	45 210	43 900	42 315	44 108	43 895
Över- och underkurs vid emission	-10 144	-9 049	-3 967	-3 533	-7 986
Valutaförluster/-vinster	5 106	-10 228	6 336	2 454	-6 497
Kursförluster/-vinster	13 480	7 615	5 929	4 228	3 922
Övrigt (depositioner m.m.)	-1 057	323	-1 240	-97	-209
Summa	7 386	-11 339	7 059	3 052	-10 769
Summa anslag räntor på statsskulden	52 596	32 561	49 374	47 161	33 126
Kassamässig justering	23	35	-189	-77	46
Summa räntebetalningar	52 619	32 596	49 185	47 084	33 172

Statsskuldväxlar

Den genomsnittliga emissionsräntan för statsskuldväxlarna var 2,82 procent vid utgången av 2008. Statsskuldväxlar har kort löptid (upp till sex månader) och förändringar i marknadsräntor får därför snabbt genomslag på den utestående stocken.

Marknadsräntor för statsskuldväxlar påverkas främst av Riksbankens styrränta och förväntningar om hur den ska utvecklas. Riksbanken höjde sin styrränta i tre steg från 4 procent till 4,75 procent från årets början fram till september. Därefter sänktes den i tre steg till 2 procent. Emissionsräntorna för statsskuldväxlarna låg fram till september något över 4 procent för att därefter sjunka kraftigt under årets sista tre månader.

Realobligationer

Den genomsnittliga emissionsräntan för realobligationsstocken minskade med 0,11 procentenheter under 2008. Rådande marknadsräntor för realobligationer är lägre än den genomsnittliga emissionsräntan för stocken. Därför sjunker den genomsnittliga emissionsräntan när äldre obligationer förfaller eller vi köper tillbaka obligationer. Den genomsnittliga emissionsräntan för sålda obligationer minskade med 0,06 procentenheter jämfört med föregående år.

Genomsnittlig emissionsränta för hela statsskulden

Den genomsnittliga emissionsräntan för hela statsskulden var 3,5 procent i slutet av 2008. Förutom ovanstående instrument ingår bland annat lån i utländsk valuta, swappar i kronor och i valuta och lån från privatpersoner. Vid utgången av 2007 var den genomsnittliga emissionsräntan 4,0 procent. Minskningen mellan åren beror på lägre marknadsräntor framför allt för lån med korta löptider och att äldre lån som sålts till högre räntor successivt förfaller.

Minskade provisionskostnader

Vi betalar provisionskostnader i samband med upplåning och extern förvaltning. Provisionskostnaderna uppgick 2008 till 125,2 miljoner kronor. Detta var en ökning med 39,0 miljoner kronor jämfört med 2007. Försäljningsprovisioner för premieobligationslån minskade samtidigt som periodiseringar av provisionskostnader ökade.

Förvaltningskostnaderna minskade

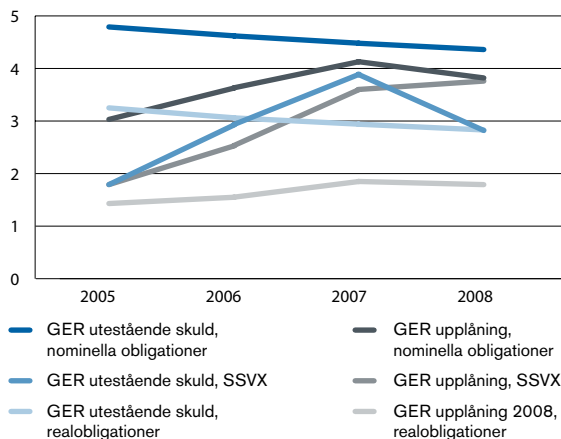
Förvaltningskostnader är samlingsnamnet för bland annat personal-, lokal-, marknadsförings- och IT-kostnader. Totalt kostade driften av Riksgälden 300,7 miljoner kronor, varav 281,0 miljoner kronor betalades med anslag från statsbudgeten. Skillnaden på 19,7 miljoner kronor avser den del av driften som bärs av verksamhetsgrenen Garantier och krediter (exkl. insättningsgaranti och investerarskydd), periodiserade kostnader samt kostnader avseende vår uppgift som stödmyndighet.

Jämfört med 2007 minskade förvaltningskostnaderna med 81,9 miljoner kronor, vilket framförallt beror på att kostnaderna för utbetalning av garantisubventioner minskade. Utgifterna på förvaltningsanslaget ökade med 11,8 miljoner kronor.

Överskottet för verksamhetsgren Garantier och krediter var 71,0 miljoner kronor.

Diagram 18 Genomsnittliga emissionsräntor (GER)

Procent

Tabell 12 Resultaträkning per verksamhetsområde

Miljoner kronor	Statens internbank	Finansiell stabilitet	Statsskuld-förvaltning	Insättningsgaranti och investerarskydd	Garantier och krediter	Riksgälden totalt 2008
Intäkter av anslag, räntor på statsskulden 26 92:1	-5 967	0	39 280	0	0	33 313
Intäkter av anslag provisioner 26 92:3	0	0	69	0	0	69
Intäkter av anslag, förvaltning 2 2:2	39	0	231	11	0	281
Intäkter, äldre anslag	0	0	0	1	0	1
Intäkter av anslag för garantisubvention	0	0	0	0	0	1
Intäkter av avgifter & bidrag	0	0	0	0	27	27
Ränteintäkter	0	19	1	0	99	114
Summa verksamhetens intäkter	-5 928	19	39 580	12	126	33 805
Verksamhetens kostnader						
Finansiella kostnader för förvaltning av statsskulden						
Realiserat räntenetto m.m.	5 616	0	-45 426	0	0	-39 810
Realiserade valutakursvinster/-förluster	351	0	6 146	0	0	6 497
Summa, räntor på statsskulden 26 92:1	5 967	0	-39 280	0	0	-33 313
Provisioner 26 92:3	0	0	-69	0	0	-69
Orealiserat räntenetto m.m.	-515	0	-2 846	0	0	-3 361
Orealiserade valutakursvinster/-förluster	848	0	-36 560	0	0	-35 712
Ej anslagsavräknade provisionskostnader	0	0	-57	0	0	-57
Summa ej anslagsavräknade ränte- och provisionskostnader	333	0	-39 462	0	0	-39 129
Summa finansiella kostnader på statsskulden	6 300	0	-78 811	0	0	-72 511
Övriga verksamhetskostnader						
Kostnader i garantiverksamheten	0	0	0	-1	-50	-51
Kostnader för statligt stöd till kreditinstitut	0	-19	0	0	-5	-19
Förvaltning 2 2:2	-39	0	-232	-11	0	-282
Kostnad för garantisubvention	0	0	0	0	0	-1
Ej anslagsavräknade förvaltningskostnader	0	0	0	0	0	0
Summa övriga verksamhetskostnader	-39	-19	-232	-12	-55	-353
Summa kostnader	6 261	-19	-79 043	-12	-55	-72 864
Uppbördsverksamhet	6	0	0	0	0	-6
Transfereringar	0	0	0	8	0	8
Årets kapitalförändring	339	0	-39 462	8	71	-39 057

Finansiell redovisning

- 46 Finansiell redovisning
- 48 Resultaträkning
- 49 Balansräkning
- 50 Finansieringsanalys
- 52 Anslagsredovisning
- 53 Noter
- 64 Ersättningar och andra förmåner till ledande befattningshavare inom Riksgälden
- 65 Styrelsens beslut att avge denna årsredovisning

Finansiell redovisning

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (SFS 2000:605). Statsskulden redovisas enligt principerna i Riksgäldens regeringsrapport (Fi 2002/2930). Regeringen beslutade detta i vårt regleringsbrev för budgetåret 2003. Räkenskapshandlingarna omfattar resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning, finansieringsanalys samt noter.

Resultaträkningen redovisar i sammandrag våra samtliga kostnader och intäkter. Balansräkningen redovisar i sammandrag tillgångar, skulder och myndighetskaper. Anslagsredovisningen omfattar vår redovisning mot statsbudgetens utgiftsanslag och inkomsttitlar. Finansieringsanalysen visar hur verksamheten har finansierats och hur vår likvida ställning har förändrats.

Undantag från ekonomiaadministrativa regler

Garantiverksamheten är undantagen från reglerna i 23 § i kapitalförsörjningsförordningen (SFS 1996:1188) vad gäller bestämmelser om förfarande vid mer än 10 procents ackumulerat överskott i den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning.

Garantiverksamheten och Statens internbank omfattas inte av 7 § Avgiftsförordningen (SFS 1992:191) om samrådsskyldighet om avgifter.

Verksamheten med insättningsgaranti och investerarskydd undantas från 10 § i förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring och Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till denna paragraf om kravet att uppnå en riktig periodisering av intäkter och kostnader för inbetalda och eventuellt återbetalda avgifter för insättningsgarantin respektive investerarskyddet.

Redovisningen av dessa avgifter ska ske på inkomst- och utgiftsmässiga grunder i enlighet med reglerna i 16 och 17 §§ i anslagsförordningen (1996:1189).

Avrundning av sifferuppgifter

I årsredovisningen avrundas samtliga sifferuppgifter enligt gängse princip. Delsummor i tabeller och uppställningar har inte justerats för att få totalsummorna att stämma. Vid summering av avrundade delsummor i tabeller och uppställningar kan därför i vissa fall totalsumman avvika.

Jämförelseuppgifter

Riksgälden tog vid årsskiftet 2007/2008 över ansvaret för den statliga insättningsgarantin och investerarskyddet från Insättningsgarantinämnden. Jämförelseuppgifterna i den finansiella redovisningen har inte justerats för Insättningsgarantinämndens tidigare verksamhet.

Brytdag

Brytdagen, det vill säga när den löpande bokföringen för 2008 avslutades, var den 12 januari 2009.

Statsskulden

Statsskulden har justerats med 85 miljoner kronor i årsredovisningen 2008 jämfört med den svenska statsskulden som publicerades i januari 2009 avseende december 2008. Skillnaden består av orealiserade valutakursförändringar, valutaterminer och Riksgäldsspar.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Redovisningsprinciper

Vi använder kostnadmässig redovisning i resultaträkningen. Anslagsredovisning sker enligt utgiftsmässiga principer. Därför uppstår en periodiseringseffekt, där orealiserade valutakurser, upplupna räntekostnader med mera inte avräknas anslaget men förändrar kapitalet. En tredje redovisningsprincip är den kassamässiga. Lånebehovet tas fram enligt kassamässiga principer. Utfallet för anslaget Räntor på statsskulden skiljer sig därför mellan presentationerna av anslagsredovisningen och lånebehovet. Se Kostnader och anslag i resultaträkningen.

Affärsdagsredovisning

Vi tillämpar affärsdagsredovisning. Det innebär att transaktioner påverkar den redovisade statsskulden på affärsdagen, det vill säga när avtal tecknas och inte när betalning sker. Vid förfall räknas de bort från statsskulden på betalningsdagen.

Över- och underkurser vid utgivning

Över- och underkurs uppstår när vi ger ut obligationer i befintliga lån med fast ränta och marknadsräntan avviker från obligationens kupongränta. Är marknadsräntan högre än kupongräntan enligt lånevillkoren, ges lånet ut till en underkurs, det vill säga långivaren betalar ett lägre belopp än obligationens nominella värde. Och motsatt om marknadsräntan är lägre än kupongräntan. Över- och underkursen redovisas i resultaträkningen

och räknas av från anslaget räntor på statsskulden. Över- och underkursen balanseras också som en periodavgränsningspost och intäkts- respektive kostnadsförs i resultaträkningen, fördelat över lånets löptid. Över- och underkursen ingår inte i statsskulden.

Ränta vid utgivning

När vi ger ut obligationer ingår det normalt också ränta i det inbetalda beloppet. Den del av beloppet som består av ränta avser perioden från senaste ränteutbetalningen till utgivningstillfället. Räntan redovisas i resultaträkningen och räknas av från anslaget räntor på statsskulden. Räntan balanseras som skuld, men ingår inte i statsskulden.

Värdering av fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta är värderade till valutakurserna på bokslutsdagen.

Orealiserade valutakursförändringar

Orealiserade valutakursförändringar är skillnaden mellan anskaffningsvärde för fordringar och skulder i utländsk valuta som är redovisat i svenska kronor och den värdering som görs till aktuella valutakurser. Vi redovisar förändringen som en orealiserad valutakursförändring i resultaträkningen.

Realiserade valutakursförändringar

När en fordran eller skuld i utländsk valuta förfaller till betalning, redovisas skillnaden mellan anskaffningsvärdet i svenska kronor och betalningen som en realiserad valutakursförändring i resultaträkningen.

Materiella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärde och skrivs av på 3, 5 eller 10 år baserat på den ekonomiska livslängden. Investeringens totala anskaffningsvärde måste också överstiga 10 000 kronor för att redovisas som anläggningstillgång. Som materiella anläggningstillgångar räknas även ombyggnader på annans fastighet, vars värde uppgår till minst 100 000 kronor.

Immateriella anläggningstillgångar

Som immateriella anläggningstillgångar redovisas utvecklingskostnader som är av väsentligt värde för vår verksamhet under kommande år. Även system, licenser och liknande rättigheter samt konsultkostnader för projekt som vi beräknar kunna ha nytta av i minst tre år räknas som immateriella anläggningstillgångar.

Värdering av övriga fordringar och skulder

Övriga tillgångar och skulder, det vill säga andra tillgångs- och skuldposter än de som beskrivits ovan, redovisas till anskaffningsvärde. Fordringar tas upp till det belopp som vi beräknar att få tillbaka.

Finansieringsanalysen

Finansieringsanalysen följer uppställningsformen enligt förordning om årsredovisning och budgetunderlag, anpassad till vår verksamhet. Vi redovisar vissa flöden enligt den så kallade indirekta metoden, som innebär att kassaflödet tas fram genom att samtliga intäkter och kostnader enligt resultaträkningen korrigeras för förändringar av fordringar och skulder. Vissa faktiska betalningar redovisas enligt direkt metod, exempelvis räntor på statsskulden. Finansieringsanalysen kan därför inte direkt stämmas av mot resultaträkningens poster och balansposternas förändring.

Interna fordringar och skulder

Vi har inte eliminerat fordringar och skulder i förhållande till Statens internbank, som är en avdelning inom Riksgälden. Statens internbank administrerar samtliga myndigheters (inklusive våra egna) räntekonton och lån till anläggningstillgångar. Denna princip gäller sedan 1999 och innebär att informationen om våra egna räntekonton och lån till anläggningstillgångar i årsredovisningen blir tydlig (se not 16, 23 och 32).

Förändring av redovisningsprinciper

Riksgälden har beslutat att från och med 2008 inte periodisera kostnader avseende premieobligationslån över lånets löptid.

Väsentliga händelser efter årets slut

Den 11 februari tecknades avtal om försäljning av Carnegie Investment Bank, CIB, och Max Matthiessen Holding AB. Det sammanlagda värdet av försäljningen var 2 275 miljoner kronor inklusive en amortering av Riksgäldens lån till CIB. Utöver detta får Riksgälden del av framtida återbetalningar av vissa lån som CIB har gett.

I balansräkningen har dessa bolag värderats till 2 289 miljoner kronor. Utöver det har Riksgälden en fordran på CIB uppgående till 123 miljoner kronor. Resultatet för 2008 har inte justerats till följd av affären.

Resultaträkning

1 000-tal kronor	Not	2008	2007
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	33 664 015	47 686 476
Intäkter av avgifter	2	26 633	208 533
Intäkter av bidrag		0	1 400
Ränteintäkter räntekonto		114 137	80 375
Summa verksamhetens intäkter		33 804 785	47 976 783
Verksamhetens kostnader			
Finansiella kostnader för förvaltning av statsskulden			
Räntekostnader	3	-81 913 704	-85 685 412
Ränteintäkter	3	36 123 567	39 780 817
Över-/underkurs vid emission	4	6 519 468	5 940 965
Realiserade kursförändringar	5	-3 922 234	-4 227 688
Realiserade valutakursförändringar	6	6 497 033	-2 454 364
Orealiserade valutakursförändringar	6	-35 711 933	-4 136 684
Intäktsförda preskriberade obligationer, kuponger och vinster	7	22 196	12 471
Provisioner till banker m. fl.	8	-125 188	-86 152
Summa		-72 510 795	-50 856 048
Övriga verksamhetskostnader			
Personalkostnader	9	-112 276	-103 218
Lokalkostnader		-18 237	-18 130
Kostnader i garantiverksamheten	10	-24 727	2 247 305
Övriga driftkostnader	11	-187 899	-244 544
Räntekostnader		-829	-855
Avskrivningar och nedskrivningar	13,14	-8 823	-18 957
Summa		-352 791	1 861 601
Summa verksamhetens kostnader		-72 863 587	-48 994 446
Verksamhetsutfall		-39 058 802	-1 017 664
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av myndigheten		12 376	5 675
Intäkter av uppbörd		3 656 924	3 436 616
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten		-3 669 534	-3 442 283
Saldo uppbördsverksamhet		-234	7
Transfereringar			
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		707 698	0
Finansiella intäkter		930 120	0
Finansiella kostnader		-61 374	0
Avsättning till fonder m.m. för transfereringsändamål		-1 574 105	0
Saldo		2 338	0
Årets kapitalförändring	12	-39 056 698	-1 017 656

Balansräkning

1 000-tal kronor	Not	2008-12-31	2007-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	13	11 617	8 614
Balanserade utgifter för utvecklingsarbete		8 409	8 337
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		3 208	277
Materiella anläggningstillgångar	14	20 495	12 140
Förbättringsutgifter på annans fastighet		7 660	8 684
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		12 835	3 456
Finansiella anläggningstillgångar		253 951 633	256 179 391
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15	18 994 000	554 465
Långfristiga fordringar hos andra myndigheter	16	214 944 942	238 539 993
Andra långfristiga fordringar	17	20 012 691	17 084 934
Fordringar		4 383 748	2 475 510
Kundfordringar	18	23 040	16 318
Fordringar hos andra myndigheter	19	1 337 424	1 388 668
Övriga fordringar	20	3 023 283	1 070 523
Periodavgränsningsposter		19 044 540	19 876 757
Förutbetalda kostnader	21	6 888 261	7 889 783
Övriga upplupna intäkter	22	12 156 279	11 986 974
Avräkning med statsverket		842 778 424	949 790 943
Avräkning med statsverket	23	842 778 424	949 790 943
Kortfristiga placeringar		68 347 914	10 944 831
Värdepapper och andelar	24	68 347 914	10 944 831
Kassa och bank	25	15 865 495	2 936 380
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		14 964 369	2 236 289
Kassa och bank		901 126	700 091
SUMMA TILLGÅNGAR		1 204 403 866	1 242 224 566
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital		-91 717 548	-52 331 602
Statskapital	26	1 539 860	1 726 224
Balanserad kapitalförändring	27	-54 200 710	-53 040 170
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	-39 056 698	-1 017 656
Fonder	28	34 212 733	0
Fonder		34 212 733	0
Avsättningar		1 092 323	1 063 000
Avsättningar för pensioner	29	1 323	0
Reservering för framtida garantiförluster	30	1 091 000	1 063 000
Statsskulden	31	1 118 963 424	1 168 013 206
Lån i svenska kronor		893 916 328	935 172 883
Lån i utländsk valuta		225 047 096	232 840 324
Skulder m.m.		99 276 548	83 580 548
Skulder till andra myndigheter	32	85 082 809	73 873 622
Leverantörsskulder		37 846	27 890
Övriga skulder	33	14 155 893	9 679 037
Periodavgränsningsposter		42 576 386	41 899 413
Upplupna kostnader	34	21 261 404	21 910 189
Övriga förutbetalda intäkter	35	21 314 982	19 989 224
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 204 403 866	1 242 224 566
Garantier för vilka avsättning ej görs			
Insättningsgarantin		638 851 101	0
Bankgarantier enligt garantiprogrammet		148 077 260	0
Övriga	36	92 726 083	79 932 518
Ansvarsförbindelser			
Skuldbevis	37	6 400 949	6 472 256
Inskrivna spar- och premieobligationer	38	1 331	1 059

Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen visar hur verksamheten finansierats och hur Riksgäldens likvida ställning har förändrats.

1 000-tal kronor	2008	2007
Drift		
Kostnader		
Räntor på statsskulden, m.m.	-121 953 257	-116 529 472
Förvaltningsutgifter	-440 274	-365 295
Infriande av garantier	0	-891
Garantisubventioner	-882	-86 400
EU-avgifter	-29 899 962	-25 528 787
	-152 294 376	-142 510 846
Finansiering genom intäkter och avgifter		
Räntor på statsskulden, m.m.	88 640 066	69 368 085
Återvunna garantier	15 528	14 768
Avgifter för garantigivning och räntor från räntekonto	121 044	322 246
Övriga inkomster	726 918	2 663
EU-avgifter från myndigheter, intäkt	31 049 698	26 418 912
	120 553 255	96 126 673
Finansiering från statsbudgeten		
Anslagsmedel som erhållits för drift	33 662 693	47 679 222
Ökning (+)/minskning (-) av statskapital	-342 775	-651 962
	33 319 918	47 027 259
Finansiering genom skulddispositioner		
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar	-1 407 654	-740 491
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder	800 080	-8 817 989
	-607 574	-9 558 480
Kassaflöde till drift	971 223	-8 915 393
Investeringar i		
- materiella anläggningstillgångar	-12 772	-675
- immateriella anläggningstillgångar	-7 409	-2 788
Summa investeringsutgifter	-20 181	-3 462
Finansiering		
Lån från Riksgäldskontoret	7 327	5 840
- amorteringar	-1 322	-13 092
Anslagsmedel som erhållits för amorteringar	1 322	-13 092
	7 327	5 840
Kassaflöde till investeringsverksamhet	-12 854	2 378

Fortsättning Finansieringsanalys

1 000-tal kronor	2008	2007
Låneverksamhet		
Täckning av underskott på statens centralkonto	136 747 228	138 894 014
Ökning (-)/minskning (+) av behållningar på räntekonto	-2 374 637	4 064 330
In- och utlåning		
Ökning (+)/minskning (-) av inlåning	10 828 443	3 913 622
Ökning (-)/minskning (+) av utlåning	20 667 294	1 726 064
	31 495 737	5 639 686
Finansiering genom upplåning		
Ökning (+)/minskning (-) av upplåning		
- statsobligationslån	-7 897 729	5 795 139
- statsskuldväxlar	-53 776 308	-76 263 309
- dagslån	19 233 000	1 572 000
- premieobligationer	-872 775	-3 000 000
- Riksgäldsspar	18 842 236	2 275 603
Upplåning i svenska kronor	-24 471 577	-69 620 566
Upplåning i utländsk valuta	-21 957 087	-30 993 101
Finansiering genom skulddispositioner		
Ökning (-)/minskning (+) av		
- uppköpta obligationer	235 493	96 481
- dagslån och placeringar	-57 451 248	15 087 400
Ökning (+)/minskning (-) av		
- skuldskötselätgärder	-484 961	30 547
- övriga kortfristiga skulder	-53 371	-231 720
	-57 754 087	14 982 707
Finansiering genom insättningsgaranti		
Ökning (-)/minskning (+) av		
- statsobligationslån	-2 573 452	0
- statsskuldväxlar	1 129 439	0
	-1 444 013	0
Påverkan från valutakursförändringar	-35 618 496	-4 136 309
Kassaflöde från låneverksamhet	24 623 068	58 830 761
Uppbördsverksamhet		
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	6 300	5 675
Erhållen uppbörd	3 656 923	3 436 616
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	233	-7
Överfört avgifter IGIS	-6 077	0
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	-3 663 457	-3 442 283
Kassaflöde från uppbördsverksamhet	-6 078	0
Transfereringsverksamhet		
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
Finansiella intäkter	874 233	0
Finansiella kostnader	-61 374	0
Avsättning till fonder m.m. för transfereringsändamål	-1 574 105	0
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet	16 574 105	0
Kassaflöde från transfereringsverksamhet	15 812 859	0
Förändring av likvida medel	41 388 219	49 911 905
Specifikation likvida medel		
Likvida medel vid årets början	123 099 045	123 099 045
Ökning (+)/minskning (-) av		
- kassa och postgiro	0	1 447
- tillgodohavande på räntekonto	12 682 407	-302 820
- banktillgodohavanden	201 035	156 460
Ökning (+)/minskning (-) av		
- fordran till statsverket	28 504 777	50 056 819
Förändring av likvida medel	41 388 218	49 911 905
Likvida medel vid årets slut	164 487 264	173 010 951

Anslagsredovisning

Anslagsredovisningen omfattar en redovisning och specifikation av utfallet på de inkomsttitlar och anslag på statsbudgeten som Riksgälden under budgetåret har disponerat.

Redovisning mot statsbudgetens inkomsttitlar (1 000-tal kronor)

Inkomsttitel	Benämning	Utfall per 31 dec 2008
9456	Inlevererat överskott från AB Svenska Spel	3 656 924
2557	Avgifter vid Statens internbank i Riksgäldskontoret	6 533
2811 12	Inleverans garantisubvention	18 845
2552 06	Övriga offentligrättsliga avgifter	6 077
Summa		3 688 379

Redovisning mot statsbudgetens anslag (1 000-tal kronor)

Anslag		Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet över-skridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp 31 dec 2008
26 92:1	Räntor på statsskulden, anslagspost 1 ¹	-4 300 000	47 000 000				42 700 000	-33 126 316	9 573 684
26 92:3	Provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning, anslagspost 1 ¹	74 148	160 000			-74 148	160 000	-68 675	91 325
2 2:2	Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader, anslagspost 1	8 958	280 787			-854	288 891	-281 035	7 856
2 2:2	Insättningsgarantinämnden – del till RGK, anslagspost 3			742			742	-742	0
9 2:5	Tillskott till stabilitetsfonden, anslagspost 2		15 000 000				15 000 000	-15 000 000	0
Garantiverksamheten									
2 2:4	Vissa garanti- och medlemsavgifter, anslagspost 2		1 400				1 400	-882	518
22 36:4	Banverket: Banhållning och sektorsavgifter, anslagspost 6	490	86 615	-86 615			490	0	490
92 4:2	Garantier för vissa utländska instituts insättningar m.m. – till RGK:s disposition		1 000				1 000	0	1 000
Summa		-4 216 404	62 529 802	85 873		-75 002	58 152 523	-48 477 651	9 674 872

¹ Riksgälden har rätt att överskrida anslaget. Anslaget omfattas inte av utgiftstaket. Eventuellt utnyttjade medel får inte föras över till nästa år.

Intäkter av anslag i resultaträkning jämfört anslagsutfallet

Enligt anslagsredovisningen är den totala anslagsbelastningen 48 477,7 miljoner kronor.

Enligt resultaträkningen är intäkter av anslag netto 33 664,0 miljoner kronor, en skillnad på 14 829,9 miljoner kronor.

Skillnaden förklaras av att anslaget Tillskott till stabilitetsfonden (15 000 miljoner kronor) inte har redovisats som en intäkt av anslag i resultaträkningen utan har bokförts direkt mot balansen samt att anslagsintäkter för depositioner för futures redovisas mot statskapital. Se även not 26.

Noter (1 000-tal kronor)

Not 1 • Intäkter av anslag

	2008	2007
Intäkter av anslag	33 663 133	47 600 076
Intäkter av anslag för garantisubventioner	882	86 400
Summa	33 664 015	47 686 476

Intäkter av anslag består bl. a. av anslagen räntor på statsskuden, provisionskostnader och förvaltningskostnader.

Differensen mellan intäkter av anslag och utgifter enligt anslagsredovisningen förklaras av att anslagsintäkten för depositioner för futures redovisas mot statskapital, se även not 26, samt att anslaget 92:5 tillskott till stabilitetsfonden inte redovisats som en intäkt av anslag utan direkt i balansräkningen.

Intäkter av anslag för räntor är betydligt lägre 2008 jämfört med 2007 vilket främst beror på valutavinster och över- och underkurs vid emission. Riskerna i garantierna för Öresundsbron har minskat väsentligt vilket gör att intäkter av anslag för garantisubventioner 2008 har minskat jämfört med 2007.

Not 2 • Intäkter av avgifter

	2008	2007
Intäkter av avgifter från garantier och krediter	26 622	207 258
Övriga förvaltningsintäkter	11	1 274
Summa	26 633	208 533

Riskerna i garantierna för Öresundsbron har minskat väsentligt vilket gör att avgiftsintäkterna för 2008 har minskat jämfört med 2007.

Avgifter för kopiering enligt 15§ avgiftsförordningen var 3,0 tusen kronor
Intäkter av avgifter enligt 4§ avgiftsförordningen var 0,5 tusen kronor.

Not 3 • Räntekostnader/ränteintäkter

Realiserade räntekostnader uppstår till exempel vid kupongutbetalningar men även när vi köper tillbaka obligationer eller statsskuldväxlar. Vi betalar då för ränta fram till uppköpsdagen.

Orealiserad räntekostnad uppstår på grund av att räntekostnaderna periodiseras löpande för att få en jämn kostnadsränta.

Ränteintäkter uppstår när vi ger ut kupongobligationer. Köparen betalar då den ränta som beräknats från föregående räntebetalning fram till utgivningsdagen. De realiserade ränteintäkterna i privatmarknadsupplåningen består av vinster på vårt eget innehav av premieobligationer.

Anslaget belastas bara med de betalda beloppen.

Fortsättning Not 3

	2008	2007
Realiserade räntekostnader/-intäkter		
Statsskudsförvaltning, institutionell upplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-53 183 596	-53 053 458
Ränteintäkter i svenska kronor	15 812 567	16 119 596
	-37 371 029	-36 933 862
Räntekostnader i utländsk valuta	-20 745 826	-25 870 566
Ränteintäkter i utländsk valuta	11 381 565	15 054 609
	-9 364 261	-10 815 957
Statsskudsförvaltning, privatmarknadsupplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-1 986 467	-1 776 176
Ränteintäkter i svenska kronor	13 812	17 907
	-1 972 655	-1 758 269
Statens internbank, in- och utlåning till statliga myndigheter		
Räntekostnader i svenska kronor	-38 263	-4 492
Räntekostnader i svenska kronor, inomstatligt	-4 494 070	-3 220 785
Ränteintäkter i svenska kronor	764 340	540 898
Ränteintäkter i svenska kronor, inomstatligt	8 580 690	8 084 240
	4 812 698	5 399 861
Realiserade räntekostnader/-intäkter (92:1)	-43 895 248	-44 108 226
Orealiserade räntekostnader/-intäkter		
Statsskudsförvaltning, institutionell upplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-1 555 063	-1 966 350
Ränteintäkter i svenska kronor	4 904	-190 674
	-1 550 159	-2 157 024
Räntekostnader i utländsk valuta	95 449	-154 006
Ränteintäkter i utländsk valuta	-145 726	251 306
	-50 277	97 300
Statsskudsförvaltning, privatmarknadsupplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	228 569	33 120
Ränteintäkter i svenska kronor	-1 061	-724
	227 509	32 396
Statens internbank, in- och utlåning till statliga myndigheter		
Räntekostnader i svenska kronor, inomstatligt	-105 145	57 796
Ränteintäkter i svenska kronor	-32 396	45 527
Ränteintäkter i svenska kronor, inomstatligt	-435 858	32 332
	-573 399	135 655
Räntekostnader i utländsk valuta	-129 293	269 504
Ränteintäkter i utländsk valuta	180 730	-174 201
	51 437	95 304
Orealiserade räntekostnader/-intäkter	-1 894 889	-1 796 370
Totala räntekostnader	-81 913 704	-85 685 412
Totala ränteintäkter	36 123 567	39 780 817
Totala räntekostnader/-intäkter	-45 790 137	-45 904 596

Not 4 • Över-/underkurs vid emission

Realiserade över-/underkurser	2008	2007
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Överkurser i svenska kronor	8 629 018	4 214 675
Underkurser i svenska kronor	-643 445	-681 894
	7 985 573	3 532 781
Överkurser i utländsk valuta	0	77 890
Underkurser i utländsk valuta	0	-77 890
	0	0
Summa realiserade över-/underkurser (92:1)	7 985 573	3 532 781
Orealiserade över-/underkurser		
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Överkurser i svenska kronor	-2 801 159	2 039 233
Underkurser i svenska kronor	1 359 459	384 778
	-1 441 700	2 424 012
Överkurser i utländsk valuta	109 329	39 728
Underkurser i utländsk valuta	-142 095	-57 537
	-32 766	-17 809
Statsskuldskötsel, privatmarknadsupplåning		
Överkurser i svenska kronor	1 294	2 029
	1 294	2 029
Statens internbank		
Överkurser i svenska kronor	8 104	1 104
Underkurser i svenska kronor	-1 037	-1 151
	7 067	-47
Summa orealiserade över-/underkurser	-1 466 105	2 408 184
Summa över-/underkurs vid emission	6 519 468	5 940 965

När vi ger ut befintliga kuponglån uppstår en realiserad över- eller underkurs. Storleken beror på förhållandet mellan kupongräntan och marknadsräntan vid emissionstillfället. Den realiserade över- eller underkursen anslagsavräknas direkt men kostnadsräntan så periodiseras den över lånet löptid. De kostnadsränta periodiseringarna är orealiserade och storleken varierar från år till år beroende på;

- skillnaden mellan kupongräntan och marknadsräntan vid emission.
- den periodisering som görs under året beräknad på summan av den ackumulerade över- eller underkursen och de underliggande lånen återstående löptid.
- återköp i lån i och med att hela den kvarvarande över- eller underkursen påverkar resultatet.

Not 5 • Realiserade kursförändringar

Statsskuldskötsel, institutionell upplåning	2008	2007
Realiserade kursvinster i svenska kronor	457	638 871
Realiserade kursförluster i svenska kronor	-5 298 310	-5 838 018
	-5 297 853	-5 199 147
Realiserade kursvinster i utländsk valuta	4 646 587	8 177 971
Realiserade kursförluster i utländsk valuta	-4 072 603	-7 215 326
	573 984	962 645
Statsskuldskötsel, privatmarknadsupplåning		
Realiserade kursvinster i svenska kronor	1 297	1 954
Realiserade kursförluster i svenska kronor	-3 357	-2 037
	-2 060	-83
Statens internbank		
Realiserade kursvinster, inomstatligt	803 695	46 280
Realiserade kursförluster, inomstatligt	0	-37 384
	803 695	8 896
Realiserade kursförändringar (92:1)	-3 922 234	-4 227 688

Fortsättning Not 5

Realiserade kursvinster eller -förluster uppstår när vi köper tillbaka obligationer och statsskuldsväxlar och beror på att marknadsräntan avviker från kupongräntan. Orealiserade kursförändringar bokförs bara i internredovisningen och påverkar inte resultaträkningen.

Not 6 • Valutakursförändringar

Realiserade valutavinster/-förluster	2008	2007
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Realiserade valutavinster i utländska lån	11 339 915	1 318 004
Realiserade valutaförluster i utländska lån	-2 513 651	-540 744
	8 826 264	777 260
Realiserade valutavinster i skuldskötselinstrument	26 278 678	14 955 997
Realiserade valutaförluster i skuldskötselinstrument	-28 958 730	-18 293 201
	-2 680 052	-3 337 204
Statens internbank		
Realiserade valutaförluster i utländska lån	-14 429	-1 142
Realiserade valutavinster i skuldskötselinstrument	365 249	106 722
	350 820	105 580
Realiserade valutavinster/-förluster (92:1)	6 497 033	-2 454 364
Orealiserade valutavinster/-förluster		
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Orealiserade valutakursförändringar i utländska lån	-17 060 872	-228 696
	-17 060 872	-228 696
Orealiserade valutakursförändringar i skuldskötselinstrument	-19 498 990	-4 796 117
	-19 498 990	-4 796 117
Statens internbank		
Orealiserade valutakursförändringar i skuldskötselinstrument	847 929	888 130
	847 929	888 130
Orealiserade valutakursförändringar	-35 711 933	-4 136 684
Totala valutakursförändringar	-29 214 900	-6 591 048

De realiserade valutakursförändringarna uppstår när vi betalar tillbaka utländska lån och skuldskötselinstrument där kursen avviker från den kurs som vi lånade till.

De orealiserade valutakursförändringarna uppstår när vi värderar skulder och fordringar i utländsk valuta till bokslutsdagens kurser. Utöver statsskulden värderas också valutakonton och placering.

I följande tabell beskrivs fördelningen av de totala realiserade valutakursförändringarna på statsskulden respektive övriga poster.

Av årets förändring av valutaomvärderingen avsåg -35 573,4 miljoner kronor statsskulden.

Miljoner kronor	Ingående balans	Utgående balans	Förändring i resultaträkning
Statsskulden (not 31)	-5 076,4	30 497,0	-35 573,4
Övriga poster ¹	2 385,6	2 524,1	-138,6
Summa	-2 690,8	33 021,1	-35 711,9

¹ Placeringar (not 24), Valutakonton (not 25), Fordran CSA- och GMRA-avtal och Depositioner för handel med futures (not 20), Skuld CSA- och GMRA-avtal och Utställda optioner (not 33).

Not 7 • Intäktsförda preskriberade obligationer, kuponger och vinster

	2008	2007
Preskriberade premieobligationer	27 826	26 320
Övriga preskriberade obligationer och lån	-138	-451
Summa preskriberade obligationer och lån	27 688	25 870
Preskriberade räntor	-176	-191
Preskriberade premievinster	-5 316	-13 208
Summa	22 196	12 471

Premieobligationer som Riksgälden ger ut preskriberas 10 år efter att de har förfallit om inte innehavaren har löst in dem. Då tar vi bort dem som skuld och redovisar dem som vinst i resultatet. Under året har 1988 års lån passerat preskriptionstiden och vi redovisade intäkter på 33,9 miljoner kronor. Vi hanterar premievinster på motsvarande sätt.

Not 8 • Provisioner till banker m.fl.

	2008	2007
Statsskuldsvärdning, institutionell upplåning		
Försäljningsprovisioner	-33 499	-31 571
Futuresprovisioner	-9 838	-9 443
Förvaltningsprovisioner	-10 521	-10 915
Inlösenprovisioner	-629	-911
Valutaupplåningsprovisioner	-7	-480
Summa (92:3)	-54 495	-53 320
Periodiserade provisionskostnader, institutionell upplåning	-43 375	-300
Statsskuldsvärdning, privatmarknadsupplåning		
Försäljningsprovisioner	-12 109	-29 520
Vinstutbetalningsprovisioner	-195	-493
Inlösenprovisioner	-876	-2 519
Övriga provisioner	-1 000	0
Summa (92:3)	-14 181	-32 533
Periodiserade provisionskostnader, privatmarknadsupplåning	-13 137	0
Summa	-125 188	-86 152

Under året uppvisade externa förvaltare ett resultat som lett till att de får resultatbaserade provisioner utöver den fasta provisionen. Provisionerna beräknades efter årets slut och periodiserades som en kostnad för 2008.

Det sista premielånet gavs ut sent under 2008 vilket gjorde att försäljningsprovisioner minskade jämfört med 2007, medan periodiserade provisionskostnader ökade.

Not 9 • Personalkostnader

	2008	2007
Löner, arvoden och arbetsgivaravgifter	-104 758	-96 668
Utbildning	-3 662	-3 380
Övriga personalkostnader	-3 856	-3 170
Summa	-112 276	-103 218

Lönekostnaderna uppgick under år 2008 till 68,1 miljoner kronor (63,2 miljoner kronor för år 2007).

Not 10 • Kostnader i garantiverksamheten

	2008	2007
Omvärdering av lån med kreditrisk	0	1 100 000
Omvärdering av garantifordringar	3 273	305
Reservering för förväntade garantiförluster	-28 000	1 147 000
Summa	-24 727	2 247 305

Ingen förändring har skett under 2008 avseende värderingen av lån med kreditrisk.

Not 11 • Övriga driftkostnader

	2008	2007
Kostnad för utbetalning av garantisubvention	-882	-86 400
Ersättningar till banker m. m.	-27 111	-27 509
Reklam, information och PR	-53 325	-53 583
Försäljningskostnader hushållsupplåning	-7 635	-7 987
Inköp av korttidsinventarier	-32 588	-30 710
Köpta tjänster	-50 828	-23 339
Post och tele	-8 615	-9 765
Resekostnader	-1 802	-2 062
Administrativa kostnader	-5 113	-4 834
Periodisering av kostnader för premielån	0	1 645
Summa	-187 899	-244 544

Förändringen av Kostnad för utbetalning av garantiverksamheten beror på den riskomvärdering som gjorts avseende Öresundsbron. Vi har inte avräknat anslag 22 36:4 under 2008.

Köpta tjänster har påverkats av större kostnader för konsulter till följd av verksamhetens nya uppdrag.

För Periodisering av kostnader för premielån, se Förändring av redovisningsprinciper.

Not 12 • Årets kapitalförändring

	2008	2007
Över-/underskott, garantier och krediter	70 596	2 504 906
Övrig kapitalförändring	-39 127 294	-3 522 562
Summa	-39 056 698	-1 017 656

Kapitalförändringen visar hur myndighetskapitalet har förändrats under året. För statliga myndigheter är kapitalförändringen inte ett mått på om verksamheten går bra eller dåligt. Utgifter och inkomster ger via anslagen en motsvarande intäkt av anslag respektive en reduktion av intäkt av anslag, det vill säga nettot i resultaträkningen blir noll. Däremot avräknas inte anslagen för så kallade periodiseringar, exempelvis upplupna räntekostnader eller orealiserade valutakursförändringar.

Årets kapitalförändring består av periodiseringar i vår anslagsfinansierade verksamhet samt över- och underskott i vår garanti- och kreditverksamhet.

Not 13 • Immateriella anläggningstillgångar

	2008-12-31	2007-12-31
Balanserade utgifter för utvecklingsarbete		
IB	12 018	9 230
Årets anskaffningar	4 256	2 788
Pågående arbete	0	0
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-3 681	-1 759
Årets avskrivningar	-4 184	-1 921
UB	8 409	8 337
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
IB	11 400	11 400
Årets anskaffningar	3 153	0
Pågående arbete	0	0
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-11 124	-2 399
Årets avskrivningar	-221	-1 338
Årets nedskrivningar	0	-7 387
UB	3 207	276
UB immateriella anläggningstillgångar	11 616	8 613
Årets avskrivningar och nedskrivningar immateriella anläggningstillgångar	-4 406	-10 646

Not 14 • Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	2008-12-31	2007-12-31
IB	11 353	10 979
Årets anskaffningar	0	373
Pågående arbete	0	
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-2 668	-1 662
Årets avskrivningar	-1 025	-1 006
UB	7 660	8 684
Maskiner och inventarier, anskaffningsvärde		
IB	66 512	66 211
Årets anskaffningar	12 772	301
Pågående arbete	0	
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-63 056	-55 751
Årets avskrivningar	-3 392	-5 589
Årets nedskrivningar	0	-1 716
UB	12 835	3 456
UB materiella anläggningstillgångar	20 495	12 140
Årets avskrivningar och nedskrivningar materiella anläggningstillgångar	-4 417	-8 311
Summa avskrivningar och nedskrivningar immateriella och materiella anläggningstillgångar	-8 823	-18 958

Not 15 • Andra långfristiga värdepappersinnehav

Anskaffningsvärde	2008-12-31	2007-12-31
Premieobligationer eget innehav	318 972	554 465
Obligationer Insättningsgarantifonden	18 675 028	0
Summa	18 994 000	554 465

Riksgälden har 2008 tagit över den verksamhet som tidigare bedrevs av Insättningsgarantinämnden. I denna verksamhet ingår Insättningsgarantifonden. I början av året bestod tillgångarna av obligationer samt statsskuldväxlar. Den utgående balansen 2007 för dessa uppgick till 16 101,6 miljoner kronor respektive 1 129,4 miljoner kronor. Under 2008 har statsskuldväxlarna förfallit. Marknadsvärdet för obligationerna som ingår i fonden uppgår 2008-12-31 till 19 827,7 miljoner kronor.

Not 16 • Långfristiga fordringar hos andra myndigheter

	2008-12-31	2007-12-31
Löpande krediter	6 062 184	11 839 478
Rörelsekapital med fast löptid	2 584 297	5 248 456
Investeringslån	26 450 014	36 031 395
Räntekonto med kredit (förvaltningskostnader)	1 275 333	2 719 074
Räntekontomedel långfristiga lån	700 000	700 000
Räntekonto med kredit (övrigt)	2 855 180	9 028 141
Utlåning med realränta	452 143	1 666 081
Utlåning med nominell ränta	0	2 600 000
Premiepensionsmyndigheten (PPM) fondmedel	-35 106	1 486 625
Centrala studiestödsnämnden (CSN)	153 703 841	148 568 064
Lån till anläggningstillgångar för förvaltningsändamål	20 897 055	18 652 679
Summa	214 944 942	238 539 993

Fortsättning Not 16

Riksgälden ska självt låna till investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål. Våra egna lån till investeringar i anläggningstillgångar, 21 miljoner kronor, ingår i Lån till anläggningstillgångar för förvaltningsändamål (15 miljoner kronor för 2007).

Förändringen i Investeringslån beror framförallt på att Banverket har gjort stora amorteringar under året.

Not 17 • Andra långfristiga fordringar

Utomstatligt	2008-12-31	2007-12-31
Lånefordringar		
Akkumulerad utlåning	16 701 440	14 359 098
Årets nytulning	11 004 768	8 403 842
Årets amorteringar	-8 028 550	-6 061 500
Tidigare års värdering, ackumulerade	-700 000	-1 900 000
Årets värdering	0	1 200 000
UB	18 977 657	16 001 440
Utvecklingskapital/royalty		
Akkumulerad utlåning	1 283 494	1 275 265
Årets nytulning	-48 461	8 229
Tidigare års värdering, ackumulerade	-200 000	-100 000
Årets värdering	0	-100 000
UB	1 035 033	1 083 494
Summa	20 012 691	17 084 934

Bothniabanan och Svedab har ökat sin upplåning under 2008.

Not 18 • Kundfordringar

	2008-12-31	2007-12-31
Fakturerade räntor och avgifter i garantiverksamheten	5 440	11 269
Övriga kundfordringar	17 600	5 049
Summa	23 040	16 318

Förändringen i Övriga kundfordringar består till största delen av fakturerade räntor till Svedab.

Not 19 • Fordringar hos andra myndigheter

	2008-12-31	2007-12-31
Fakturerade räntor och avgifter i Statens internbank	1 302 380	1 311 047
Mervärdesskatt	8 941	6 220
Kundfordringar på statliga myndigheter	26 104	71 401
Summa	1 337 424	1 388 668

Not 20 • Övriga fordringar

	2008-12-31	2007-12-31
Premieobligationsvinster	0	3 154
Premieobligationer	0	10 258
Depositioner för handel med futures	134 594	227 521
Regressfordringar från infriade garantier	14 500	15 500
Avräkningskonton	0	1
Fordran CSA-avtal	1 818 453	863 915
Fordran GMRA-avtal	100 316	0
Fordringar avseende personalen	4	4
Terminskontrakt Statens internbank	455 011	-29 951
Affärsdagsredovisning	248 044	-19 879
Övriga fordringar	252 362	0
Summa	3 023 283	1 070 523

Jämförelseuppgifterna avseende Terminskontrakt Statens internbank samt Affärsdagsredovisningen har justerats då de 2007 ingick i not 33.

Depositioner för handel med futures

Vi räknar dagligen av vinst eller förlust av tecknade futureskontrakt. Det medför att innehavaren av ett futureskontrakt betalar eller får ett variationssäkerhetskrav varje dag och därmed också en deposition.

Fordran CSA- och GMRA-avtal

Avser att säkerheter betalas i form av kontanter i samband med att marknadsvärdet förändras på derivatinstrument.

Övriga fordringar

I Övriga fordringar ingår fordran som uppstod då Lehman Brothers Holdings Inc. ansökte om konkursskydd enligt kapitel 11 i den amerikanska konkurslagstiftningen. Riksgälden stängde de swappar som hade Lehman Brothers som motpart på 16,6 miljoner dollar (129,2 miljoner kronor till bokslutskurs). I den rättsliga processen gör vi anspråk på detta belopp. Vi har, vid bokslutstidpunkten, inte belastat resultatet med någon del av fordran.

Not 21 • Förutbetalda kostnader

	2008-12-31	2007-12-31
Förutbetalda kostnader	5 104	4 718
Förutbetalda kostnader, premieobligationer	0	137 566
Förutbetalda underkurser, upplåning i svenska kronor	4 258 768	4 251 480
Förutbetalda underkurser, upplåning i utländsk valuta	141 548	283 643
Förutbetalda underkurser, Statens internbank	0	1 037
Underkurser, statsskulden till nominellt belopp i svenska kronor	2 465 895	3 122 778
Underkurs justering nytt skuldmått, utländsk valuta	16 946	88 562
Summa	6 888 261	7 889 783

Förutbetalda kostnader premieobligationer

Kostnader för att ge ut premieobligationer. Kostnaderna har tidigare periodiserats över obligationens löptid. Se även under förändring av redovisningsprinciper.

Förutbetalda underkurser

Underkurser uppstår när vi ger ut obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden bokförs som en underkurs och periodiseras över lånets löptid.

Underkurser, statsskulden till nominellt belopp

I statsskulden ingår det nominella beloppet på nollkuponslån och statsskuldväxlar, det vill säga det belopp som betalas ut vid förfall. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det nominella beloppet, det vill säga räntekompensationen, bokförs som underkurser och periodiseras över lånets löptid; se även not 35.

Not 22 • Övriga upplupna intäkter

	2008-12-31	2007-12-31
Ränteintäkter, statsskuldsvärdning	10 697 780	10 659 266
Ränteintäkter, Statens internbank	856 833	1 143 753
Inflation, Statens internbank	0	181 335
Upplupna avgiftsintäkter, Statens internbank	2 388	2 621
Upplupna avgifter, garantiverksamheten	61 379	0
Upplupna intäkter, insättningsgaranti och investerarskydd	537 899	0
Summa	12 156 279	11 986 974

Ränteintäkter skuldskötselinstrument och uppköpta obligationer

Avser ränteintäkter förknippade med statsskulden som är intjänade under året men ännu inte inbetalda.

Ränteintäkter, Statens internbank

Avser ränteintäkter på in- och utlåning i Statens internbank som är intjänade under året men ännu inte inbetalda.

Inflation, Statens internbank

Riksgäldens utlåning med inflationskydd förtidsinlöstes i sin helhet under året av motparten.

Upplupna intäkter, insättningsgaranti och investerarskydd

Avser upplupna räntor för insättningsgarantifonden 418,1 miljoner kronor (362,2 miljoner kronor 2007).

Resterande belopp 119,9 miljoner kronor (113,7 miljoner kronor 2007) avser upplupna intäkter för ersättningsfallet CTA.

Not 23 • Avräkning med statsverket

	2008-12-31	2007-12-31
Avräkning med statsverket - ingående balans	949 791 889	1 043 582 592
Avräknat med statsbudgetens inkomstitlar		
9456 Inlevererat överskott AB Svenska spel	-3 656 924	-3 436 616
2557 Avgifter vid statens internbank i Riksgäldskontoret	-6 533	-5 667
2811 09 Övriga inkomster	0	-4 709 803
2811 12 Inleverans garantisubvention	-18 845	0
2552 Insättningsgarantiavgifter mm.	-6 077	0
	-3 688 379	-8 152 086
Avräknat med statsbudgetens utgiftsanslag		
26 92:1 Räntor på statsskulden	33 126 316	47 160 637
26 92:3 Provisionskostnader	68 675	85 852
2 2:2 Förvaltningskostnader	281 035	269 197
2 2:2 Insättningsgarantinämnden - del till RGK	742	0
2 2:4 Avsättning till garantiverksamhet, Dom shvetsii	882	1 400
9 2:5 Tillskott till Stabilitetsfonden	15 000 000	0
22 36:4 Banverket: Banhållning	0	85 000
	48 477 651	47 602 087
Avräknat med statsverkets checkräkning		
Uttag	-1 041 907 325	-957 013 971
Insättningar	887 562 862	822 417 329
Betalningsmyndigheten	-205 237 191	-185 497 422
Nordea	-61 715 444	-51 934 529
SEB	-3 695 938	-3 461 595
Riksgälden	77 041 231	52 783 025
Swedbank	-9 255 211	-1 451 231
EU-betalningar	1 149 736	890 124
	-356 057 281	-323 268 270
Engångsvisa direktavräkningar med statsverket		
Engångsvisa direktavbetalningar samt fordringar på statsverket	0	4 142 003
	0	4 142 003
Utbetalda/inbetalda anslagsmedel		
Anslagsmedel på ramanslag	205 073 417	186 912 991
Anslagsmedel på ramanslag, Riksgälden	-280 787	-267 081
Medel från räntekonto som tillförts inkomstittel	-563 730	-1 329 092
Medel från räntekonto som tillförts inkomstittel, Riksgälden	24 790	567 800
Återbetalning av anslagsmedel	854	0
	204 254 544	185 884 617
Avräkning med statsverket – utgående balans	842 778 424	949 790 943

Avräkningen med statsverket speglar kopplingen mellan myndigheten och statsbudgeten. Posten är å ena sidan en avräkning mot anslag och inkomstitlar, å andra sidan nettobetalingar på statens centralkonto.

I vår balansräkning återfinns statens samlade flöden, vilket gör att Avräkning med statsverket även innehåller övriga myndigheters betalningsflöden som påverkar statens centralkonto.

Skillnaden mellan utgående balans 2007 och ingående balans 2008, 0,9 miljoner kronor, avser övertagen verksamhet från Insättningsgarantinämnden.

Not 24 • Värdepapper och andelar

	2008-12-31	2007-12-31
Kortfristiga placeringar	65 942 486	10 780 417
Köpta köpoptioner, premier	116 249	164 415
Aktier	2 289 179	0
Summa	68 347 914	10 944 831

Under året har vi ökat våra kortfristiga placeringar. Det beror till stor del på att vi har gett ut extra statsskuldväxlar utan att motsvarande lånebehov har funnits.

Not 25 • Kassa och bank

	2008-12-31	2007-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		
Räntekonto förvaltningsverksamheten	29 316	45 675
Räntekonto garantier	2 278 410	2 190 614
Räntekonto insättningsgaranti och investerarskydd	6 859	0
Räntekonto stabilitetsfonden	12 649 785	0
	14 964 369	2 236 289
Kassa och bank		
Övriga bankkonton	861 989	688 461
Valutakonto Nordea	37 027	11 383
Valutakonto Euroclear	2 007	238
Valutakonto Clearstream	103	8
	901 126	700 091
Summa	15 865 495	2 936 380

Avgifter för garantier placeras som garantireserv på räntekonto i Riksgälden.

Sedan 1 november 2008 ska Riksgälden ansvara för hanteringen av stabilitetsavgifter och stabilitetsfonden.

Not 26 • Statskapital

	2008-12-31	2007-12-31
Depositioner för handel med futures	1 539 634	1 725 998
Konst från Statens konstråd	226	226
Summa	1 539 860	1 726 224

Statskapital är värdet av tillgångar som finansieras med anslagsmedel. När en myndighet redovisar en utgift redovisas normalt också en intäkt av anslag i resultaträkningen. När en deposition (för marginalsäkerheter för handel med futures) lämnas redovisas intäkten av anslag som statskapital i balansräkningen i stället för resultaträkningen. Statskapitalet motsvarar värdet av depositionen, se även not 20, som finansierats med anslagsmedel. När marginalsäkerheten realiserar redovisas också utgiften i resultaträkningen och statskapitalet minskar med motsvarande belopp.

Not 27 • Balanserad kapitalförändring

	2008-12-31	2007-12-31
	-54 200 710	-53 040 170
Summa	-54 200 710	-53 040 170

Under 2008 påverkades balanserad kapitalförändring av att 18,8 miljoner kronor avseende garantin för Nordiska Investeringsbanken (NIB) återbetalades. Redovisningsprincipen för periodisering av kostnader för premieobligationslån ändrades och påverkade balansposten med 137,6 miljoner kronor. 13,4 miljoner kronor avser Insättningsgarantinämndens (IGN) verksamhet som övertogs från och med 2008.

Av föregående års kapitalförändring avseende IGN:s verksamhet har -79 tusen kronor fördelats till posten statskapital (not 26).

Not 28 • Fonder

	2008-12-31	2007-12-31
Insättningsgarantifonden		
Ingående fondvärde	17 638 628	0
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	633 302	0
Finansiella intäkter	888 165	0
Finansiella kostnader	-57 130	0
Utgående fondvärde	19 102 964	0
Stabilitetsfonden		
Erhållet kapitaltillskott	15 000 000	0
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	67 814	0
Finansiella intäkter	41 955	0
Utgående fondvärde	15 109 769	0

Stabilitetsfonden erhöll ett kapitaltillskott via anslag 92:5, Tillskott till Stabilitetsfonden. Kapitaltillskottet har inte redovisats som en intäkt i resultaträkningen utan bokförts direkt i balansräkningen.

Det ingående fondvärdet 2008 för insättningsgarantifonden är den balans som tagits över från Insättningsgarantinämnden.

Not 29 • Avsättningar för pensioner

	2008-12-31	2007-12-31
Ingående avsättning	1 615	0
Årets pensionskostnad	872	0
Årets pensionsutbetalningar	-1 165	0
Utgående avsättning	1 323	0

År 2007 redovisades pensionsskulden i sin helhet under not 33 Övriga skulder.

Not 30 • Reservering för framtida garantiförluster

	2008-12-31	2007-12-31
IB	1 063 000	2 208 000
Periodens reservering för framtida garantiförluster	28 000	-1 145 000
UB	1 091 000	1 063 000

Förändringen av Reservering för förväntade garantiförluster beror huvudsakligen på minskad risk för garantin avseende Öresundsbron.

Nedan redovisas storleken vid periodernas slut på de åtaganden för vilka reserveringar gjorts för framtida garantiförluster. Dessa åtaganden redovisas inte som ansvarsförbindelser inom linjen. I not 31 redovisas Riksgäldens övriga garantiåtaganden.

Fortsättning Not 30

	2008-12-31	2007-12-31
Garantier som tillhör den ordinarie garantireserven		
Infrastrukturprojekt		
– Öresundsförbindelsen ¹	29 635 197	25 175 874
– SwePol Link	137 411	150 000
– Källandsö Varv	0	6 400
Finansiering och fastigheter		
– SBAB	4 000 000	5 000 000
– Övriga	1 005 000	1 005 000
Pensionsåtaganden ²		
– Försäkringsbolaget		
– Pensionsgaranti	4 381 970	5 715 295
– Posten	3 180 136	3 187 576
– Övriga	364 117	389 384
Internationella projekt		
– Nordiska Investeringsbanken	7 779 634	6 665 305
– Övriga	80 838	67 439
Övriga åtaganden	45 939	63 514
Summa	50 610 242	47 425 787

¹ Åtagandet delas med danska staten. Det redovisas som skuldernas nominella värde plus det belopp som Öresundsbro Konsortiet, ÖSK, kan bli skyldigt att betala för ingångna swappar. Detta skiljer sig från ÖSK:s redovisning som tar upp marknadsvärdet på skulder och swappar.

² Uppgifter gäller tidpunkten 2007-12-31

Not 31 • Statsskulden

	2008-12-31	2007-12-31
Nominell skuld i svenska kronor		
Nominella statsobligationer	509 464 145	513 171 825
Ränte- och valutaswappar	-206 404 861	-208 470 523
Statsskuldväxlar	130 017 465	175 185 850
Ränteswappar	111 679 477	94 250 000
Privatmarknadslån	80 851 321	62 965 109
Likviditetsförvaltningsinstrument	58 634 500	64 576 724
Valutaterminer i svenska kronor	2 378 957	16 652 327
Summa nominell skuld i svenska kronor	686 621 004	718 331 311
Real skuld i svenska kronor	207 295 323	216 841 572
Summa skuld i svenska kronor	893 916 328	935 172 883
Skuld i utländsk valuta		
Obligationer m.m. i utländsk valuta	112 712 192	133 952 275
Valutaswappar	113 498 487	115 872 736
Terminskontrakt m.m.	-1 163 583	-16 984 687
Summa skuld i utländsk valuta	225 047 096	232 840 324
Statsskuld	1 118 963 424	1 168 013 206

Statsskulden redovisas till nominellt belopp inklusive upplupen inflation till och med bokslutsdagen. Beloppet är i svenska kronor. Instrument i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen. Skillnaden jämfört med ursprungskursen blir realiserade valutakursdifferenser; årets förändring framgår av not 6.

Att statsskulden redovisas till nominellt belopp betyder att nollkuponglån och statsskuldväxlar tas upp till det belopp som kommer att betalas ut på förfallodagen och inte till det belopp som betalats in. Skillnaden redovisas som Förutbetalda kostnader, se not 21. De periodiseras och resultatförs under löptiden som räntekostnad.

Placeringar i dagslån och andras värdepapper, optioner, futures och vårt eget innehav av premieobligationer ingår inte i statsskulden.

Riksgälden köper tillbaka statsobligationer och statsskuldväxlar. Det är en förtida amortering och minskar aktuellt lån under statsskulden. Premieobligationer som vi har köpt tillbaka redovisas som anläggningstill-

Fortsättning Not 31

gång till förfall. När obligationer köps tillbaka redovisas skillnaden mellan betalt belopp och bokförd skuld som realiserad kursvinst eller kursförlust. Kostnaden för statsskulden visas i noterna 3-7.

Nominella statsobligationer

Nominella statsobligationer är s.k. kuponglån, vilket betyder att en fast ränta betalas ut en gång om året till kunden under löptiden. Vid förfall betalas samma belopp tillbaka som vi en gång lånade.

Övertagna nominella statsobligationslån

Riksgälden har tagit över ansvaret för lån från andra utgivare. Dessa lån redovisas på samma sätt som motsvarande egna obligationer.

Swappar

Swappar görs för att ändra sammansättningen och räntebindningstiden i statsskulden. Vi gör först en ränteswapp där den ena delen går mot statsobligationer. Vi tar emot en fast ränta som är högre än statsobligationsräntan (= swappspread). Den andra delen i ränteswappen går mot statsskuldväxlar. Där betalar vi en rörlig ränta. I nästa steg väljer vi att swappa bort en del av ränteswapparna som går mot statsobligationerna mot valutaswappar. Här byter vi ut rörlig ränta i kronor mot rörlig ränta i utländsk valuta.

Statsskuldväxlar

Statsskuldväxlar är kortfristig upplåning upp till ett år, inte likviditetsväxlar.

Under året har vi gett ut extra växlar, vid årsskiftet hade vi nominellt 52 miljarder utestående. Se faktaruta Extra emissioner av statsskuldväxlar för mer information.

Privatmarknadslån

Privatmarknadslån består av premieobligationer och Riksgäldsspar till nominellt belopp.

Likviditetsförvaltningsinstrument

Repör, likviditetsväxlar och dagslån.

Terminer

Riksgälden köper eller säljer valutor till förutbestämt pris, kvantitet och leveransdatum. Transaktionen består av en skuld och en fordran vilket gör att statsskulden inte påverkas förutom med den valutavärdering som sker till bokslutsdagens kurser. Det som förändras är fördelningen mellan svenska kronor och utländsk valuta.

Real skuld

Den reala skulden består av reala statsobligationer med kupong och nollkupong samt Riksgäldsspar till realt belopp. Förutom räntan kompenseras även för inflationen som har varit under lånens löptid. Inflationen ingår i statsskulden.

Skuld i utländsk valuta

Skulden i utländsk valuta består av publika obligationer, privata placeringar, statsskuldväxlar och dagslån i utländsk valuta. Swappar och terminer är värderade till bokslutsdagens valutakurs. Valutavärderingen, på bokslutsdagen, av statsskulden ökade skulden med 30,4 miljarder kronor i år.

Nollkuponginstrument

Statsobligationer med nollkupong, statsskuldväxlar i svenska kronor och i utländsk valuta och Riksgäldsspar redovisas till nominellt värde. Skillnaden mellan inbetalt belopp och nominellt värde redovisas som förutbetalda kostnader och bokförs på betalningen. Eftersom det inte finns någon kupong uppstår inte över- eller underkurs vid utgivningen.

Not 32 • Skulder till andra myndigheter

	2008-12-31	2007-12-31
Rörliga krediter	17 193 613	5 174 551
Löpande krediter	1 898 325	1 580 309
Räntekonto med kredit (förvaltningskostnader)	32 835 132	34 618 559
Räntekonto med kredit (övrigt)	5 120 211	5 303 434
Avista medel	16 071 326	16 353 834
Bundna medel 1 år och längre	11 060 000	10 449 650
Bundna medel upp till 1 år	500 000	4 000
Avista medel, övriga konton	94 393	93 496
Summa inlåning	84 772 999	73 577 832
Förfallna räntor i inlåningen	180 816	228 087
Skatteskulder	2 766	1 841
Leverantörsskulder till statliga myndigheter	1 023	1 808
Lån till anläggningstillgångar	21 249	15 243
Övriga inomstatliga skulder	103 596	48 810
Summa	85 082 809	73 873 622

I Rörliga krediter ingår stabilitetsfonden. Se även not 25.

Riksgäldens egna lån till investeringar i anläggningstillgångar var 21 249 tusen kronor (15 243 tusen kronor för 2007). Nyupplåning i Riksgälden har skett med 10,3 miljoner kronor, medan 3,9 miljoner kronor har amorterats.

I övriga inomstatliga skulder ingår från och med 2008 den skuld till Riksgälden som avser utbetalda bidrag avseende ersättningsfallet CTA.

Not 33 • Övriga skulder

	2008-12-31	2007-12-31
Förfallna obligationer	265 326	431 303
Oinlösta VPC-Premieobligationer, Sparobligationer och vinster	68	58
Förfallna obligationer, vinster, räntor	265 393	431 361
Personalens preliminärskatter	2 137	1 786
Preliminärskatt Riksgäldsspar	229 942	142 667
Skatteskulder	232 078	144 453
Utställda optioner	158 263	202 958
Skuld CSA- och GMRA-avtal	6 311 878	2 520 327
EU-avgifter	5 600 141	4 450 405
Returnerade medel	7 932	0
Övriga kortfristiga skulder	1 644	751
Diverse skulder	11 921 596	6 971 484
Avista medel	1 559 929	1 926 653
Oredovisade insättningar	18 634	2 127
Summa	14 155 893	9 679 037

Jämförelseuppgifterna har justerats för affärsdagsredovisningen samt Termiskontrakt Statens internbank som flyttats till not 20.

Förfallna obligationer, vinster, räntor

Avser obligationer, vinster och räntor på obligationer som har förfallit men inte lösts in.

Utställda optioner

Avser kontrakt mellan två parter där vi säljer en option på en underliggande vara, valuta eller ränta. Vi har en skyldighet att köpa eller sälja den underliggande varan om vår motpart så önskar, på eller före ett förutbestämt datum.

Fortsättning Not 33

Termiskontrakt Statens internbank

Avser valutasäkring av utlandsbetalningar för andra myndigheters räkning.

Avista medel

Avser likvida medel i in- och utlåningen hos Statens internbank.

Avräkningskonto affärsdagsredovisning

Innan en affär har gått i likvid ligger likvidbeloppet på avräkningskonto.

EU-avgifter

I sammanställningen nedan redogörs för årets samtliga betalningar till EU-kommissionen.

5 600 141 tusen kronor är medel för EU-avgiften som krediterats på EU-kommissionens konto hos Riksgälden men ännu inte betalats från statens centralkonto.

Ingående balans av skuldförda medel hos Riksgälden 4 450 405

Årets EU-avgifter

Jordbruksavgifter	171 917
Tullavgifter (inkl straffränta)	4 040 190
Sockeravgifter	117 889
Momsbaserad avgift	4 322 724
BNI-baserad avgift	21 959 899
Storbritannienavgift	437 078
Insättning från EU-kommission för att täcka underskott	-29 899 962
Förändring av konto	1 149 736
Utgående balans hos Riksgälden	5 600 141

Options- och futureskontrakt

	2008-12-31	
	Anskaffningsvärde	Marknadsvärde
Köpta valutaoptioner	63 947	66 504
Utställda valutaoptioner	-62 296	-64 431
Summa	1 651	2 072
Köpta swappoptioner	52 829	49 746
Utställda swappoptioner	-86 819	-93 832
Summa	-33 990	-44 086
Summa optioner	-32 339	-42 014
Summa marknadsvärde futureskontrakt		486 829
Totalt marknadsvärde optioner och futureskontrakt		444 815

Premier för köpta optioner redovisas under Värdepapper och andelar. Futureskontrakten är inte redovisade i balansräkningen.

Utställda optioner

En utställd option är ett kontrakt mellan två parter där vi säljer en option på en underliggande vara, valuta eller ränta. Vi har en skyldighet att köpa eller sälja den underliggande varan om vår motpart så önskar på eller före ett förutbestämt datum.

Swappoption och valutaoption

I en valutaoption är den underliggande varan valuta, medan den underliggande varan i en swappoption är ränta.

Futureskontrakt

Futureskontrakt är som en termin utan leverans. Vi köper eller säljer valuta till ett förutbestämt pris och kvantitet. Det sker en daglig avräkning av vinst eller förlust som ett resultat av det tecknade kontraktet.

Not 34 • Upplupna kostnader

	2008-12-31	2007-12-31
Räntekostnader, upplåning i svenska kronor	12 816 829	13 856 780
Räntekostnader, upplåning i utländsk valuta	3 802 479	3 690 421
Räntekostnader, Statens internbank	220 275	115 131
Räntekostnader, skuldskötselinstrument	4 349 478	4 233 763
Upplupen semester- och löneskuld	9 405	10 794
Upplupna provisionskostnader	59 813	3 300
Övriga upplupna kostnader	3 126	0
Summa	21 261 404	21 910 189

Jämförelseuppgifter avseende Upplupen semester- och löneskuld har justerats.

Räntekostnader, upplåning och räntekostnader, skuldskötselinstrument

Avser räntekostnader förknippade med statsskulden som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Räntekostnader, Statens internbank

Avser räntekostnader som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Upplupen semester- och löneskuld

Avser semester-, löne- och pensionsskuld till Riksgäldens personal som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Upplupna provisionskostnader

Avser kostnader för provisioner till externa förvaltare för 2008 som ännu inte fakturerats.

Not 35 • Övriga förutbetalda intäkter

	2008-12-31	2007-12-31
Förutbetalda avgifter för utfärdade garantier	13 231	9 934
Förutbetalda subventionsavgifter, garanti	20 400	28 200
Förutbetalda överkurser, upplåning, i svenska kronor	21 144 427	19 695 438
Förutbetalda överkurser, upplåning i utländsk valuta	136 924	246 254
Förutbetalda överkurser, kreditgivning	0	8 104
Förutbetalda underkurser, uppköpta premieobligationer	0	1 294
Summa	21 314 982	19 989 224

Förutbetalda avgifter, garantier

Avgifter för utfärdade garantier som vi har fakturerat 2008 men som avser 2009 och resultatförs först då.

Förutbetalda överkurser

Överkurser uppstår när vi emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden redovisas som överkurs och periodiseras ut under lånets löptid.

Förutbetalda underkurser, uppköpta premieobligationer

Underkursen uppstår när vi köpte tillbaka premieobligationer till ett värde som låg under det nominella värdet. Underkursen periodiseras ut under lånets löptid. Det sista lånet där vi köpt tillbaka premieobligationer med underkurs förföll under 2008.

Not 36 • Garantiåtaganden

De åtaganden där riksdagen beslutat om särlösningar (garantikapital till internationella finansieringsinstitutioner samt kapitaltäckningsgarantin till Arlandabanan Infrastructure AB, tidigare A-banan Projekt AB) redovisas som ansvarsförbindelser inom linjen. Någon reservering för förväntade garantiförluster har inte gjorts.

Dessa åtaganden redovisas nedan tillsammans med garantier utställda av affärsverk samt en garanti som ställts ut av en annan myndighet utan stöd av regeringsbeslut, där inte heller några reserveringar gjorts för förväntade garantiförluster.

Garantier till internationella finansieringsinstitutioner (särskild garantireserv)

	2008-12-31	2007-12-31
– Garantikapital utställt av finansdepartementet	83 644 705	72 036 002
– Garantikapital utställt av utrikesdepartementet	7 411 413	6 265 195
Summa	91 056 117	78 301 197
Övriga garantier¹		
– Kapitaltäckningsgaranti till Arlandabanan Infrastructure AB utställd av Banverket och Luftfartsverket	469 966	431 322
– Garantier utställda av affärsverk		
– Garantier som ställts ut av andra myndigheter utan stöd av regeringsbeslut	1 200 000	1 200 000
Summa	1 669 966	1 631 322
Summa	92 726 083	79 932 519

¹ För kapitaltäckningsgarantin till Arlandabanan Infrastructure AB har inte några värden beräknats.

Not 37 • Skuldbevis

	2008-12-31	2007-12-31
African Development Fund, ADF	2 205 344	2 208 117
Asian Development Bank, AsDB-AsDF	12 154	10 149
Common Fund for Commodities	10 002	8 665
Inter-American Development Bank, IDB	17 094	17 094
International Bank For Reconstruction and Development, IBRD-GEF	880 851	1 142 138
International Development Association, IDA	3 266 704	2 994 953
International Fund for Agricultural Development, IFAD	0	83 800
Multilateral Investment Guarantee Agency, MIGA	8 799	7 341
Summa	6 400 948	6 472 257

Riksgälden utfärdar skuldbevis för utbetalningar från anslag till kapitalhöjning i internationella finansieringsinstitutioner. Det gör vi på uppdrag från regeringen. Skuldbevisen förvaras i Riksbanken varifrån de berörda institutionerna kan dra de anslagna beloppen. Här visas de belopp som ännu inte är utbetalda från skuldbevisen.

Not 38 • Inskrivna spar- och premieobligationer

	2008-12-31	2007-12-31
Inskrivna premieobligationer	1 167	893
Inskrivna sparobligationer	164	165
Inskrivna spar- och premieobligationer	1 331	1 059

Sammanställning över väsentliga uppgifter

	2004	2005	2006	2007	2008
Låneram i Riksgälden					
– beviljad låneram	27 000	36 000	45 000	42 000	35 000
– utnyttjad låneram	7 081	20 862	22 497	15 243	21 249
Kontokrediter hos Riksgälden					
– beviljade kontokrediter	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
– under året maximalt utnyttjade	–	–	–	–	–
Saldo på räntekonto	2 203 196	2 331 712	2 539 109	2 236 289	2 307 864
– varav anslagsmedel	30 964	32 494	28 344	45 675	29 454
– varav avgifter	2 172 232	2 299 218	2 510 765	2 190 614	2 278 410
Ränteintäkter räntekonto	48 336	41 065	56 544	80 375	95 537
Räntekostnader räntekonto	–	–	–	–	–
Avgiftsintäkter, budget	304 522	242 735	282 955	251 000	334 400
– disponeras av Riksgälden	297 522	236 735	265 255	246 000	319 000
– disponeras inte av Riksgälden	7 000	6 000	17 700	5 000	15 400
Avgiftsintäkter, utfall	214 509	250 567	220 731	250 200	33 166
– disponeras av Riksgälden	198 567	235 784	213 867	244 533	26 633
– disponeras inte av Riksgälden	15 942	14 783	6 864	5 667	6 533
Anslagskredit					
– beviljad anslagskredit	3 920	1 162 800	1 302 876	4 324 146	4 083 436
– utnyttjad anslagskredit	–	–	1 290 000	4 300 000	–
Anslagssparande	17 204	1 041	11 075	8 958	7 891
Intecknande för framtida åtaganden	–	–	–	–	–
Antal årsarbetskrafter	131	131	138	137	135
Medelantal anställda	143	149	153	155	152
Driftskostnad per årsarbetskraft	2 022	2 116	2 125	2 040	2 353
Årets kapitalförändring (mkr)	9 187	-29 378	26 759	-1 018	-39 057
Balanserad kapitalförändring (mkr)	-59 041	-49 853	-79 231	-53 040	-54 201

Ersättningar och andra förmåner till ledande befattningshavare inom Riksgälden

I enlighet med 7 kap. 2 § förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska Riksgälden redovisa de skattepliktiga ersättningar och förmåner som utgått till riksgäldsdirektören samt till var och en av ledamöterna i Riksgäldens styrelse.

Under budgetåret 2008 har till riksgäldsdirektören utgått följande ersättningar och beskattningspliktig förmån:

Bo Lundgren 1 319 865

Övriga uppdrag:

Ledamot Gymnastik och idrottshögskolan (GIH) i Stockholm
Ledamot Ekonomistyrningsverkets råd
Ordförande i Beslutsorganet för insättningsgaranti och investerarskydd

Riksgälden har under 2008 utbetalat arvoden till var och en av styrelseledamöterna enligt nedan:

Nuvarande ledamöter:	
Ove Nilsson (ordförande)	67 500
Mats Dillén	45 000
Lena Johansson	45 000
Lotty Nordling	45 000
Göran Robertsson	45 000
Tidigare ledamöter:	
Lars Eric Ericsson (f.d. ordförande)	22 500
Åsa Mindus Söderlund (f.d. vice ordförande)	65 000
Summa	335 000

Styrelseledamöternas övriga uppdrag:

Ove Nilsson

Ordförande i Statsrådsarvodesnämnden

Lena Johansson

Styrelseledamot Sveaskog AB (t.o.m. 16 april 2008)
Ledamot i insynsråd – Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)
Ledamot Sveriges Standardiseringsråd (SSR)
Styrelseledamot Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID)
Ledamot Media Conglomerate AB

Lotty Nordling

Ordförande i Nämnden för frågor om kärnbränslecykeln

Lars Eric Ericsson

Ordförande i styrelsen för Högskolan i Gävle
Ordförande i Lantmäteriets marknads- och konkurrensråd

Marika Rindborg Holmgren och **Lars O. Grönstedt** ingår i Riksgäldens styrelse från och med 2009.

Riksgälden har under 2008 utbetalat arvoden till var och en av ledamöterna i Beslutsorganet för insättningsgarantin och investerarskyddet enligt nedan:

Daniel Barr	10 000
Kerstin af Jochnick	10 000
Hans Nyman	10 000
Marika Rindborg Holmgren	12 000

Ledamöternas övriga uppdrag:

Daniel Barr

Styrelseledamot Max Matthiessen Holding AB
Styrelseledamot Max Matthiessen AB
Styrelseledamot Max Matthiessen Liv & Finansmäklare Birger Jarlgatan AB
Styrelseledamot Min Pension i Sverige AB

Kerstin af Jochnick

Ordförande i Committee of European Banking Supervisors (CEBS)

Marika Rindborg Holmgren

Styrelseledamot Marika Rindborg Advokat AB
Styrelseordförande Norwesco AB

**Riksgäldens styrelse har vid sammanträde
17 februari 2009 beslutat avge denna årsredovisning.**

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens
resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

OVE NILSSON
Ordförande

MATS DILLÉN

LARS O. GRÖNSTEDT

MARIKA RINDBORG HOLMGREN

LENA JOHANSSON

BO LUNDGREN

LOTTY NORDLING

GÖRAN ROBERTSSON

Intern styrning och kontroll

Den här rapporten beskriver hur vi arbetar med intern styrning och kontroll. Vårt arbetssätt bygger på det internationella ramverket inom området, COSO/ERM. Rapporten är inte en del av den formella årsredovisningen och har inte granskats av Riksgäldens revisorer.

Intern miljö

Integritet och etiska värderingar

En sund integritet och etiska värderingar, särskilt inom den högsta ledningen, är viktiga och är normen för de mål och arbetssätt som är uppsatta för verksamheten. Vårt arbete med etiska frågor bygger på den etikpolicy som styrelsen fastställt. Vi har också en etikkommitté som ger vägledning om vad som är etiskt korrekt i olika situationer. För att ge de anställda ytterligare stöd finns etiska riktlinjer samt en vägledning för representation och gåvor.

Styrelsens och verksamhetens tillsyn över mål och arbetssätt

Riksgälden har en styrelse med fullt ansvar. Från och med 2009 fastställer styrelsen verksamhetsplanen där mål och aktiviteter framgår för det kommande året. Verksamheten följer tertialvis upp verksamhetsplanen med varje avdelningschef.

Klart definierad ansvars- och arbetsfördelning

Vi har en klart definierad ansvars- och arbetsfördelning och är organiserade med oberoende (gentemot affärsavdelningarna) avdelningar för backofficearbete, riskkontroll och redovisning. Det ansvar och de befogenheter som gäller framgår av den arbetsordning som styrelsen fastställer, vår interna arbetsordning och våra avdelningsspecifika interna arbetsordningar.

Målformulering och riskhantering

I samband med verksamhetsplaneringen arbetar vi sedan flera år med att sätta tydliga mål som stödjer varje avdelnings uppdrag. Risker identifieras utifrån interna och externa händelser som kan påverka avdelningens möjlighet att uppnå sina mål. Riskanalyserna följs upp under året och vi värderar riskerna igen med hänsyn till pågående eller genomförda åtgärder. Styrelsen och verksamheten informeras om aktuell riskstatus.

Vi analyserar även risker i samband med nya projekt som en del av underlaget för verksamhetens beslut om ett projekt ska genomföras eller inte.

Kontrollaktiviteter

Det finns övergripande riktlinjer för vår verksamhet. Varje avdelning är ansvarig för att ta fram interna rutinbeskrivningar.

Arbete pågår med att kartlägga våra huvudprocesser. Vi kartlägger också kontrollmiljön i våra processer.

Information och kommunikation

Intern och extern kommunikation är central för att uppnå en väl fungerande intern kontroll. Vi har en kommunikationsstrategi och riktlinjer för uttalanden.

Uppföljningar

Compliance (regelefterlevnad)

Compliance innebär att vi följer lagar, förordningar, interna regler samt god sed och standard för verksamheten. Ansvaret för compliancefunktionen delas mellan avdelningarna Juridik och Risk. Varje anställd har också ett eget ansvar att följa våra styrdokument.

Avvikelseberättelser

Vi har sedan flera år en rutin för rapportering av avvikelser som inträffar i verksamheten. Avvikelse som haft stor påverkan på verksamheten rapporteras omgående till verksamheten och styrelsen, tillsammans med vidtagna åtgärder. På årsbasis rapporteras också en sammanställning över samtliga avvikelser som inträffat.

Revision

Vi har en internrevisor som rapporterar direkt till styrelsen och som deltar som adjungerad medlem i direktionen, som består av verksamheten och avdelningscheferna. Riksrevisionen granskar också verksamheten löpande.

Styrelsen har inrättat ett revisionsutskott som informerar om den interna och externa revision som utförts av verksamheten. Internt besvaras revisionsrapporter av ansvarig avdelningschef.

Organisation

Regeringen utser Riksgäldens styrelse och ger övergripande direktiv för verksamheten i regleringsbrevet. Regeringen tillsätter också riksgäldsdirektören. På förslag av Riksgälden beslutar regeringen om riktlinjer för statskuldens förvaltning.

Styrelsen ansvarar för Riksgäldens verksamhet. Styrelsen har åtta ledamöter från 1 januari 2009. Dessutom finns två arbetstagarrepresentanter. Styrelsen har ett utskott för internrevision. Från 1 januari 2008 ingår även riksgäldsdirektören som ledamot i styrelsen.

Ordförande

Ove Nilsson, ordförande i Statsrådsarvodesnämnden och före detta kanslichef i Finansutskottet, tillträdde som ordförande 1 april 2008

Vice ordförande

Lotty Nordling, ordförande Allmänna reklamationsnämnden, tillträdde 2008 (vice ordförande från och med 2009)

Ledamöter

Mats Dillén, generaldirektör Konjunkturinstitutet, tillträdde 2007

Lars O. Grönstedt, före detta verkställande direktör Handelsbanken, tillträdde 2009

Marika Rindborg Holmgren, advokat, tillträdde 2009

Lena Johansson, generaldirektör Kommerskollegium, tillträdde 2008

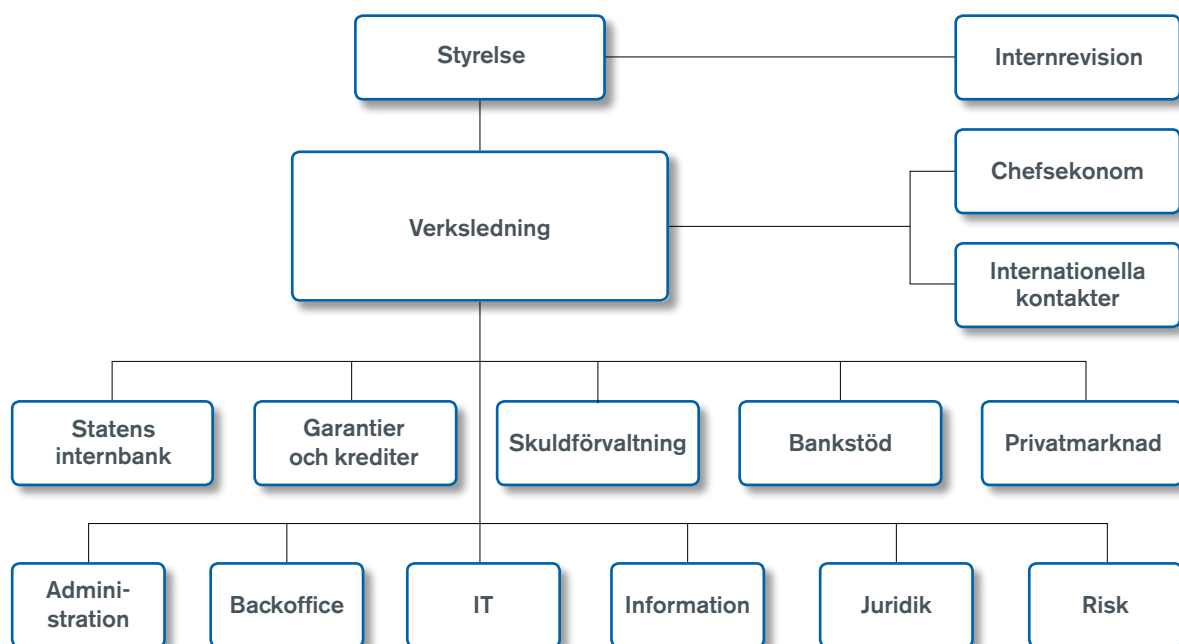
Bo Lundgren, riksgäldsdirektör

Göran Robertsson, filosofie doktor, Institute for Financial Research, tillträdde 2005

Övriga ledamöter under 2008 var:

Lars Eric Ericsson, före detta generaldirektör Finansdepartementet, avgick som ordförande i april 2008.

Åsa Mindus Söderlund, civilekonom, avgick som vice ordförande i december 2008

Verksledningen utgörs av riksgäldsdirektör Bo Lundgren och biträdande riksgäldsdirektör Pär Nygren.

Ordlista

Anslag • De pengar som en statlig myndighet får för att driva sin verksamhet.

Break even-inflation • Skillnaden mellan nominell och real ränta vid tiden för när ett reallån ges ut. Den anger hur hög inflationen måste vara i genomsnitt under löptiden för att kostnaden för ett realt och ett nominellt lån ska vara lika stor. Om inflationen är högre än break even-inflationen blir reallånet dyrare för staten och tvärtom.

Dagslån • Lån med upp till fem dagars löptid. Används för att finansiera kortfristiga underskott i statens kassa.

Derivatinstrument • Finansiell tillgång vars värde är beroende av värdet på en annan tillgång. De vanligaste derivatinstrumenten är optioner, terminer och swappar.

Finansiell risk • Består av kreditrisk och marknadsrisk. Se *kreditrisk* och *marknadsrisk*.

Förordning • Lag som beslutas av regeringen och som till exempel används för att styra statliga myndigheters verksamhet.

Genomsnittlig räntebindningstid • Den genomsnittliga tiden till dess de återstående kassaflöden som ett värdepapper ger upphov till ska betalas. Kassaflöden uppstår när räntor och lån förfaller till betalning. Används som mått på löptid.

Kreditmarknad • Marknaden för lånat kapital. Ett samlingsbegrepp för obligations- och penningmarknaden.

Kreditrisk • Risken att motparten inte fullgör sina förpliktelser i en transaktion.

Likviditetsväxel • Statsskuldväxel med skräddarsydd löptid.

Limit • Kvantitativ begränsning av belopp eller risker.

Låneram • Ett lånelöfte i form av en ram för hur mycket pengar en myndighet får låna i Riksgälden. Låneramen bestäms av riksdagen eller regeringen.

Marknadsrisk • Risken att priserna på marknaden rör sig på ett ofördelaktigt sätt. Ränterisk och valutarisk är olika former av marknadsrisk.

Nominell obligation • En obligation som ger ett förutbestämt belopp i kronor vid löptidens slut. Nominella statsobligationer ger dessutom en årlig fixerad räntebetalning, en kupongränta.

Nuvärde • Värdet i dag av en framtida betalning, diskonterad med en lämplig ränta. En krona i morgon är mindre värd än en krona i dag, eftersom en krona i dag genast kan investeras och generera en avkastning.

Obligation • Löpande (överlåtelsebar) skuldförbindelse som ger en eller flera utbetalningar av avtalade belopp. De avtalade beloppen kan vara fixerade i kronor eller beroende på någon faktor, till exempel inflation; se *realobligation*. Vissa obligationer har flera utbetalningar i form av återkommande räntebetalningar och kallas då kupongobligationer. En obligation utan räntebetalningar kallas nollkupongobligation. Se även *statsskuldväxel*.

Operativ risk • Risken för förluster som beror på brister i interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I begreppet ingår legala risker men inte strategiska risker.

Rating-trigger • Avtal som gör att Riksgälden kan avsluta affärer om motpartens kreditvärdighet ("rating") skulle sjunka under en viss nivå.

Realobligation • En obligation där innehavare får dels en fixerad ränta (realränta), dels en kompensation för inflationen under löptiden. Det betyder att eventuell inflation inte urholkar obligationens värde.

Realränta • Se *realobligation*.

Repa (repurchase agreement) • Avtal om försäljning av ett värdepapper, där säljaren samtidigt förbinder sig att köpa tillbaka papperet efter en viss tid till ett överenskommet pris. Repan kan även vara omvänd, det vill säga avtal om köp i kombination med framtida försäljning.

Riksbankens reporänta • Riksbankens viktigaste styrränta. Reporäntan påverkar de korta marknadsräntorna.

Reservering • Belopp som reserveras (avsätts) i balansräkningen för att täcka förväntade förluster i framtiden.

Ränteswapp • Avtal mellan två parter om ett byte av räntebetalningar under en given löptid, till exempel byte av fast ränta mot rörlig ränta.

Statsobligationer • Samlingsbegrepp för de obligationer som Riksgälden ger ut på obligationsmarknaden. Det finns både reala och nominella obligationer.

Statsskuldväxel • Ett kortfristigt statspapper utan räntebetalningar under löptiden. Avkastningen består i skillnaden mellan slutbetalningen och det pris som statsskuldväxeln köpts till.

Swapp • Avtal mellan två parter om att byta betalningar med varandra under en avtalad tid. Det kan vara att byta räntebetalningar under en given löptid, till exempel byte av fast ränta mot rörlig ränta.

Underkurs • En obligation handlas till underkurs när obligationens pris är lägre än det nominella beloppet. Det händer när marknadsräntan är högre än obligationens fastställda ränta (kupongränta). Se även *överkurs*.

Value-at-Risk • Riskmått som uppskattar framtida förluster givet viss sannolikhet och under en bestämd tid. Måttet kan exempelvis säga att det är 5 procents sannolikhet att förlusten från i dag till i morgon blir 50 miljoner kronor eller större.

Valutasäkring • En valutasäkring garanterar en viss given valutakurs för ett givet belopp vid en given dag. Riksgälden övertar exempelvis myndigheternas valutarisker och tillhandahåller eller tar emot den utländska valutan på förfallodagen. Myndigheten får ett förutbestämt pris på valutan för en viss given förfalldag. På så sätt vet myndigheten alltså exakt hur mycket den ska betala eller få tillbaka i kronor trots att den verkliga betalningen sker i framtiden när valutakurserna kan ha ändrats.

Volatilitet • Mått som beskriver hur mycket räntor och valutakurser varierar. Ju mer dessa rör sig upp och ner desto högre är volatiliteten.

Utgiftstak i statsbudgeten • En maximal nivå för de statliga utgifterna i statsbudgeten som fastställs av riksdagen. Utgiftstaket gäller alla anslag på statsbudgeten utom räntor på statsskulden.

Överkurs • En obligation handlas till överkurs när obligationens pris är högre än det nominella beloppet. Det händer när marknadsräntan är lägre än obligationens fastställda ränta. Se även *underkurs*.

riksgalden.se

Besöksadress: Norrlandsgatan 15 • Postadress: SE-103 74 Stockholm • Telefon: 08 613 45 00
Fax: 08 21 21 63 • E-post: riksgalden@riksgalden.se • Internet: www.riksgalden.se